

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

Έκδοση από το:

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2013

Διεύθυνση Λεωφ. Κέννεντυ 80
1076 Λευκωσία
Κύπρος

Ταχ. Διεύθυνση Ταχ. Κιβ. 25529
1395 Λευκωσία
Κύπρος

Τηλέφωνο +357 22714100

Διαδίκτυο <http://www.centralbank.gov.cy>

Επιμέλεια από το Γραφείο Διοικητή και Επικοινωνίας

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

*Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς
εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1060

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη	9
ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Μακροοικονομικές Εξελίξεις και Προβλέψεις	15
1. Διεθνές Περιβάλλον	16
1.1 Εξωτερικές εξελίξεις	16
1.2 Νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ	23
2. Εγχώριες Τιμές, Νομισματικά Μεγέθη και Κόστος Εργασίας	29
3. Εγχώρια Ανταγωνιστικότητα και Ισοζύγιο Πληρωμών	42
4. Εγχώρια Ζήτηση, Παραγωγή και Αγορά Εργασίας	48
5. Εγχώριες Δημοσιονομικές Εξελίξεις	54
6. Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία	57
ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Στατιστικό Παράρτημα	69
Γενικές σημειώσεις του Στατιστικού Παραρτήματος	70
Τεχνικές Σημειώσεις	87

Σημείωση: Τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων είναι η 17η Μαΐου και άλλων πληροφοριών η 22η Μαΐου 2013.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ Α ΚΑΙ Β**ΠΙΝΑΚΕΣ**

A.1	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	35
A.2	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά	35
A.3	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στην Κύπρο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ	38
A.4	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ	39
A.5	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε NXI στην Κύπρο από κατοίκους της ζώνης του ευρώ	40
A.6	Εμπορικό ισοζύγιο (αγαθά)	45
A.7	Τουρισμός	47
A.8	Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης	48
A.9	Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης	55
A.10	Προβλέψεις του Ευρωσυστήματος για τη ζώνη του ευρώ	59
A.11	Προβλέψεις πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)	60
A.12	Προβλέψεις εθνικών λογαριασμών σε πραγματικούς όρους	62

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

A.1	ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες	17
A.2	Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες	19
A.3	Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ	20
A.4	Τιμές κλεισίματος πετρελαίου τύπου Brent	21
A.5	Τιμές κλεισίματος χρυσού	21
A.6	Βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες	22
A.7	Βασικά επιτόκια	22
A.8	Πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ	23
A.9	Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ και EONIA	23
A.10	Επιτόκιο EONIA έναντι ελάχιστου επιτοκίου προσφοράς κύριας αναχρηματοδότησης ΕΚΤ	25
A.11	Επιτόκια EURIBOR (επιλεγμένες διάρκειες)	26
A.12	Διαφορά EURIBOR έναντι OIS	26
A.13	Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ	26
A.14	M3 και πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα: ζώνη του ευρώ	27
A.15	Δείκτης τιμών καταναλωτή	29
A.16	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: ενέργεια	30

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ Α ΚΑΙ Β

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ (συνέχεια)

A.17	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: τρόφιμα και υπηρεσίες	30
A.18	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: βιομηχανικά προϊόντα εξαιρ. ενέργειας	31
A.19	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος	34
A.20	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος	35
A.21	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στη ζώνη του ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	39
A.22	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε NXI στη ζώνη του ευρώ από κατοίκους της ζώνης του ευρώ	40
A.23	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης	41
A.24	Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό	41
A.25	Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ	42
A.26	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)	42
A.27	Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	44
A.28	Χρηματοδότηση ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από άμεσες επενδύσεις	46
A.29	Αφίξεις και έσοδα από τουρισμό	47
A.30	(α) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)	48
A.30	(β) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)	48
A.31	Λιανικές πωλήσεις (εξαιρουμένων των μηχανοκινήτων οχημάτων)	49
A.32	Εγγραφές μηχανοκινήτων οχημάτων	49
A.33	Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών	49
A.34	Πωλήσεις τσιμέντου	50
A.35	Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης κατασκευαστικού τομέα	50
A.36	Πωλητήρια έγγραφα	50
A.37	Κριτήρια παραχώρησης και επιτόκιο στεγαστικών δανείων	51
A.38	Αριθμός εγκεκριμένων αδειών οικοδομής	51
A.39	Ανεργία και απασχόληση	52
A.40	Εγγεγραμμένη ανεργία	53
A.41	Ανεργία κατά διάρκεια	53
A.42	Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης	54
A.43	Συνολικά έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης	54
A.44	Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης	54
A.45	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πραγματικού ΑΕΠ	64
A.46	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού	64
A.47	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού εξαιρουμένης της ενέργειας	64

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

B.1	Συναλλαγματικές ισοτιμίες επιλεγμένων νομισμάτων έναντι του ευρώ	72
B.2	Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία	72
B.3	Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία	73
B.4	Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών	73
B.5	Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών	74
B.6	Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή στις τιμές υπηρεσιών	74
B.7	Σταθμισμένη επίδραση στην ποσοστιαία μεταβολή στις τιμές υπηρεσιών	74
B.8	Ισοζύγιο πληρωμών	75
B.9	Εμπορικό ισοζύγιο	76
B.10	Άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Κύπρο	76
B.11	Άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό	77
B.12	Ετήσια διεθνής επενδυτική θέση: 2012 (προκαταρκτικά)	78
B.13	Αφίξεις τουριστών και έσοδα από τουρισμό	79
B.14	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε σταθερές τιμές αγοράς του 2005, μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης	80
B.15	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε τρέχουσες τιμές αγοράς	81
B.16	Δείκτης κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου	82
B.17	Δείκτης κατασκευών	83
B.18	Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής - τομέας μεταποίησης	84
B.19	Δείκτες αγοράς εργασίας με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ)	85

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΗΚ:	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΤΑ:	Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή
ΔΝΤ:	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΟΣ:	Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας
ΔΤΚ:	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΔ:	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕνΔΤΚ:	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΟΣ:	Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας
ΗΠΑ:	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΤΣ:	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών
ΚΟΤ:	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
ΚΤΚ:	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΔΠ:	Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο
ΜΣ:	Μνημόνιο Συναντίληψης
ΝΧΙ:	Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΠΣ:	Πρόγραμμα Σταθερότητας
ΠΣΣΙ:	Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία
ΡΑΕΚ:	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου

ΣΣΙ:	Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία
ΣΥΚ:	Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου
ΦΠΑ:	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΧΑΚ:	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου
ΕΟΝΙΑ:	Euro Overnight Index Average (δείκτης επιτοκίου διατραπεζικής αγοράς χρήματος του ευρώ για καταθέσεις μιας νύκτας)
EURIBOR:	Euro Interbank Offered Rate (διατραπεζικό προσφερόμενο επιτόκιο για δάνεια σε ευρώ μέχρι ενός έτους)
EUROSTAT:	Statistical Office of the European Community (Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
NACE:	Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne (Statistical classification of economic activities in the European Community / Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα)
OIS:	Overnight Index Swaps (Συμφωνίες ανταλλαγής του επιτοκίου μιας ημέρας)
SDW:	Statistical Data Warehouse (στατιστική βάση δεδομένων της ΕΚΤ)

Σύνοψη

Εισαγωγή

Οι αρνητικές οικονομικές εξελίξεις στη χώρα μας κατά την τελευταία κυρίως διετία, έθεσαν την κυπριακή οικονομία σε ένα πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης (ΜΣ) που συνομολογήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Το πρόγραμμα, που συμφωνήθηκε μετά από δύσκολες και επίπονες διαπραγματεύσεις των κυπριακών αρχών με το ΔΝΤ, την ΕΚΤ και την ΕΕ, στοχεύει στην αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών προκλήσεων της κυπριακής οικονομίας. Σε σχέση με το χρηματοπιστωτικό τομέα, το ΜΣ προνοεί την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος με την πώληση εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας προς την Τράπεζα Κύπρου και την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου μέσω ιδίων πόρων. Σε σχέση με τα δημοσιονομικά μέτρα, η πλειοψηφία τους που αφορά την περίοδο 2012-2014 και συμπεριλαμβάνει σημαντικές μεταρρυθμίσεις, ψηφίστηκαν ήδη από τη Βουλή από το Δεκέμβριο του 2012.

Πιο αναλυτικά, κατά τη διάρκεια του 2012 και τους πρώτους μήνες του 2013 η κυπριακή οικονομία βρέθηκε ενώπιον μιας σειράς από εξελικτικά κλιμακούμενες αρνητικές εξελίξεις. Η παρατεταμένη κρίση στον τραπεζικό τομέα καθώς και τα δημοσιονομικά αδιέξοδα στα οποία βρέθηκε η χώρα, οδήγησαν αναπόφευκτα σε βαθιά και παρατεταμένη ύφεση, με την ανεργία να εκτοξεύεται σε πρωτοφανή επίπεδα και τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες. Όμως, το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία βρίσκεται κάτω από τις σαφείς παραμέτρους αλλά και τη χρηματοδοτική στήριξη του ΜΣ σημαίνει ότι τα καταστροφικά σενάρια πλήρους κατάρρευσης του τραπεζικού συστήματος και άτακτης χρεοκοπίας της

χώρας, με ό,τι αυτό θα συνεπάγετο για τη θέση της χώρας στη ζώνη του ευρώ, έχουν αποφευχθεί.

Συγκεκριμένα, αποφεύχθηκε η εκκαθάριση (liquidation) των επηρεαζόμενων τραπεζών, μια ενέργεια που θα έπληττε όχι μόνον το σύνολο των καταθέσεων αλλά και τους δανειολήπτες, οι οποίοι θα εξαναγκάζονταν σε άμεση εξόφληση όλων τους των δανείων προξενώντας τεράστια αναστάτωση και καίριο πλήγμα στα θεμέλια της κυπριακής οικονομίας. Αποφεύχθηκε επίσης η στάση πληρωμών του κράτους και η άτακτη χρεοκοπία η οποία αναπόφευκτα θα οδηγούσε τη χώρα εκτός ζώνης του ευρώ αλλά και θα έθετε επίσης εν αμφιβόλω τη θέση της Κύπρου στην ΕΕ.

Η πιστή εφαρμογή των όρων του ΜΣ που προϋποθέτει η συμφωνία στήριξης, παρά τις βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις τους, αποτελεί ισχυρή βάση για σταδιακή ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων που σημειώθηκαν στην κυπριακή οικονομία τα τελευταία χρόνια. Στόχοι του ΜΣ είναι η αποκατάσταση της αξιοπιστίας και ευρωστίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη χώρα μας, η συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης καθώς και η προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ώστε να υποστηριχθεί η ανταγωνιστικότητα και η διατηρήσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη.

Η επιτυχής υλοποίηση και εφαρμογή των προνοιών του ΜΣ για την επίτευξη των τριών προαναφερθέντων στόχων, θα θέσει τις βάσεις για έξοδο από την παρατεταμένη ύφεση και επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας μεσοπρόθεσμα. Μακροπρόθεσμα δε, θα θέσει τις βάσεις για επιστροφή σε συνθήκες διατηρήσιμης ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης, εντός της ζώνης του ευρώ.

Διεθνείς εξελίξεις

Παρά τις αρνητικές ενδείξεις για ενίσχυση της δυναμικής της οικονομικής μεγέθυνσης, η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας παραμένει υποτονική και εύθραυστη, με διαφοροποιήσεις ανά γεωγραφική περιφέρεια, ενώ αναμένεται να συνεχίσει να είναι αργή και να συντελείται σταδιακά. Ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης στις αναπτυγμένες οικονομίες περιορίζεται από τη συνεχιζόμενη διόρθωση στους ισολογισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, την περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, τους περιορισμούς στη χορήγηση πιστώσεων και την αβεβαιότητα ως προς τις οικονομικές προοπτικές.

Ο πληθωρισμός σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένει υπό έλεγχο. Στην πλειοψηφία των αναπτυγμένων οικονομιών παρουσιάζει καθοδική τάση ενώ, στις αναδυόμενες οικονομίες, καταγράφει μια μικτή εικόνα, αναλόγως των εξελίξεων στο ΑΕΠ της κάθε οικονομίας αλλά και εξωγενών επιδράσεων.

Οι κεντρικές τράπεζες στις μεγαλύτερες οικονομίες, περιλαμβανομένης της ζώνης του ευρώ, των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, συνέχισαν τις πολιτικές χαλαρής νομισματικής πολιτικής, με ιστορικά χαμηλά επίπεδα βασικών επιτοκίων και επιπρόσθετες ενέσεις ρευστότητας μέσω μη συμβατικών μέτρων.

Στη ζώνη του ευρώ η οικονομική δραστηριότητα κατέγραψε μείωση για πέμπτο συνεχόμενο τρίμηνο καθώς η διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών σε χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ συνεχίζεται στον απόηχο της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης που βρίσκεται σε εξέλιξη. Η βελτίωση της κατάστασης στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τα μέσα του 2012 και του επιχειρηματικού κλίματος κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2012 δεν είχαν τον αναμενόμενο θετικό αντίκτυπο στην πραγματική οικονομία, κυρίως λόγω της προσαρμογής στους

ισολογισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Με βάση δε πιο πρόσφατους βραχυπρόθεσμους δείκτες, το αδύναμο επιχειρηματικό κλίμα συνεχίζει να επικρατεί και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013. Στην προσπάθεια για περαιτέρω σταθερότητα και βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη ζώνη του ευρώ, η ΕΚΤ αποφάσισε στην πρόσφατη συνεδρία του Μαΐου του 2013 την περαιτέρω μείωση του βασικού της επιτοκίου στο 0,50%. Στην ίδια κατεύθυνση, συνεχίστηκε η παροχή ρευστότητας από την ΕΚΤ προς τα τραπεζικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ με στόχο την εξομάλυνση των εντάσεων στην προσφορά χρήματος, ενώ τον Απρίλιο του 2013 η ΕΚΤ προχώρησε και στη διενέργεια δύο περαιτέρω Πράξεων πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΠΠΜΑ). Οι πιο πάνω ενέργειες θεωρήθηκαν αναγκαίες για τη συνέχιση της στήριξης του τραπεζικού συστήματος της ζώνης του ευρώ και τη διατήρηση της ομαλής και αποτελεσματικής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής. Οι προαναφερθείσες εξελίξεις αναμένεται να συμβάλουν στην άμβλυνση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων στην Ευρώπη, σε συνδυασμό βεβαίως με την καθοριστική συνδρομή της δημοσιονομικής και διαρθρωτικής προσαρμογής που συνεχίζεται αφού, όπως δήλωσε και ο πρόεδρος της ΕΚΤ, η νομισματική πολιτική από μόνη της δεν μπορεί να λύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικονομίες.

Στις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο η οικονομική δραστηριότητα κατέγραψε αύξηση το πρώτο τρίμηνο του 2013 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ωστόσο η ανάκαμψη αναμένεται να είναι αργή βάσει των ενδείξεων πρόσφατων οικονομικών δεικτών για την αμερικανική οικονομία και κυρίως λόγω των περιορισμών στη χορήγηση πιστώσεων και τη συνεχιζόμενη προσαρμογή στον ισολογισμό του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου. Στην Ιαπωνία πρόσφατοι δείκτες ενισχύουν την εκτίμηση για ανάκαμψη το πρώτο

τρίμηνο του 2013 με θετικές προοπτικές για τη συνέχεια βάσει της συνεχιζόμενης βελτίωσης στο επιχειρηματικό και καταναλωτικό κλίμα.

Εγχώριες εξελίξεις

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε αρνητική ανάπτυξη της τάξης του 2,4% το 2012 σε σύγκριση με οριακά θετική ανάπτυξη της τάξης του 0,5% το 2011. Με βάση προκαταρκτικά στοιχεία για το πρώτο τρίμηνο του 2013, το ΑΕΠ κατέγραψε σημαντική συρρίκνωση της τάξης του -4,3%. Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται από όλους τους δείκτες εμπιστοσύνης, δηλαδή των υπηρεσιών, της βιομηχανίας, του λιανικού εμπορίου, της κατανάλωσης και των κατασκευών, οι οποίοι κατέγραψαν σημαντικές μειώσεις τόσο το 2012 όσο και τους πρώτους μήνες του 2013.

Με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ο πληθωρισμός κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 περιορίστηκε στο 1,3% σε σύγκριση με 3,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο οφείλεται στις μικρότερες ή πιο αρνητικές ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές σε όλες τις βασικές συνιστώσες του ΕνΔΤΚ με εξαίρεση τα επεξεργασμένα τρόφιμα. Το 2013 ο εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο αναμένεται να καταγράψει σημαντική επιβράδυνση στο 0,8% σε σύγκριση με 3,1% το 2012, αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό την υποχώρηση του δομικού πληθωρισμού λόγω της επιδείνωσης της ύφεσης στην κυπριακή οικονομία.

Στο νομισματικό τομέα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα από τις αρχές του 2012 μέχρι και το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013 συνεχίζει να παρουσιάζει έντονη επιβράδυνση. Αυτή η εξέλιξη

καταγράφεται εν μέσω του παρατεταμένου αβέβαιου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, της συνεχιζόμενης ύφεσης και του υψηλού κόστους δανεισμού. Παρόμοια εικόνα συνεχίζει να παρουσιάζει και ο ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα ο οποίος στο τέλος Μαρτίου του 2013 κινείται με αρνητικό πρόσημο. Σημειώνεται ότι τα νομισματικά στοιχεία του Μαρτίου του 2013 δεν συμπεριλαμβάνουν οποιεσδήποτε προσαρμογές που προκύπτουν από την εφαρμογή του *“περί Πώλησης Ορισμένων Εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος του 2013* και του *“περί Διάσωσης με Ιδία Μέσα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ” Διατάγματος του 2013*.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013 τα πλείστα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο, αν και παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα, κατέγραψαν κατά μέσο όρο ελαφρά μείωση σε σύγκριση τόσο με το τέλος του 2012 όσο και με την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Οι συνεχείς εξελίξεις στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον παραπέμπουν πιθανώς σε περαιτέρω μείωση των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων. Η τελική συμφωνία για το ΜΣ, η αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος, η πρόσφατη ενημέρωση των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) ότι θα επιβάλει επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε περιπτώσεις προσφοράς υψηλότερων καταθετικών επιτοκίων από τον Μάιο του 2013 καθώς και η πρόσφατη περαιτέρω μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ αναμένεται να συμβάλουν στη μείωση των δανειστικών επιτοκίων. Ωστόσο, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Μαρτίου του 2013, το κόστος των εγχώριων δανείων σε όλες τις κατηγορίες παρέμεινε σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο κόστος στη ζώνη του ευρώ, αν και στους επόμενους μήνες αναμένεται μείωση της ψαλίδας των δανειστικών και καταθετικών επιτοκίων

μεταξύ της Κύπρου και της ζώνης του ευρώ.

Στις εξωτερικές συναλλαγές, το εμπορικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, το οποίο είναι ένα πιο αντιπροσωπευτικό μέγεθος για σκοπούς ανάλυσης της ανταγωνιστικότητας μιας μικρής ανοικτής οικονομίας όπως αυτής της Κύπρου, παρά το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ), καταγράφηκε μια σημαντική βελτίωση, αφού μειώθηκε σημαντικά από -4,2% το 2011 σε -2,5% του ΑΕΠ το 2012, λόγω κυρίως μειωμένων εισαγωγών. Νεότερα στοιχεία για το 2013 δείχνουν ότι οι εισαγωγές θα μειωθούν ακόμα περισσότερο συμβάλλοντας στην περαιτέρω μείωση του εμπορικού ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών κατά το τρέχον έτος.

Σε ό,τι αφορά την αγορά εργασίας, και πιο συγκεκριμένα την απασχόληση, αυτή κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 3,3% το 2012 έναντι αύξησης 0,5% το 2011. Η πορεία της απασχόλησης κατά το υπό αναφορά έτος ακολούθησε σε μεγάλο βαθμό την πορεία του ΑΕΠ, με την απασχόληση να καταγράφει μεγαλύτερη μείωση σε σχέση με την παραγωγή, με αποτέλεσμα να παρατηρηθεί αύξηση της παραγωγικότητας. Παράλληλα, σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), η ανεργία συνέχισε την αυξητική της πορεία το 2012, με το ποσοστό ανεργίας να ανέρχεται στο 11,8% σε σύγκριση με 7,9% το 2011. Πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, που αφορούν την εγγεγραμμένη ανεργία, καταδεικνύουν τη συνεχιζόμενη επιδείνωση και κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου του 2013.

Σε ό,τι αφορά τις τρέχουσες δημοσιονομικές εξελίξεις, τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΣΥΚ για το πρώτο τρίμηνο του 2013 καταγράφουν βελτίωση, με το δημοσιονομικό ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ να καταγράφει πλεόνασμα της τάξης του 0,3% σε σχέση με έλλειμμα 0,8% την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Τα δημόσια έσοδα παρουσιάζουν ετήσια μείωση

κατά 7,6%, ενώ οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν κατά 17,2%. Η σημαντική ετήσια μείωση των συνολικών εσόδων οφείλεται στη μείωση που παρατηρήθηκε στα φορολογικά έσοδα, λόγω της δραματικής συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από τη σημαντική αύξηση που καταγράφηκε στα μη-φορολογικά έσοδα. Τα εν λόγω έσοδα είναι προσωρινής φύσεως και αφορούν εισπράξεις από τέλη αδειοδότησης δικαιωμάτων εξερεύνησης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) και μεγάλο μέρος από την ΚΤΚ. Η σημαντική μείωση των δημοσίων δαπανών οφείλεται σε μειώσεις δαπανών σε όλους τους τομείς, εν μέρει λόγω της ιδιάζουσας κατάστασης στο τραπεζικό σύστημα που επικρατούσε κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μάρτη και που είχε ως επακόλουθο την καθυστέρηση στη διεκπεραίωση πληρωμών. Αναφορικά με το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ, αυτό ανήλθε στο 85,8% το τέλος του 2012. Παρότι δεν υπήρξε ουσιαστική μεταβολή στο ύψος του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης σε ονομαστικούς όρους κατά τους πρώτους τρεις μήνες του 2013 σύμφωνα με τα στοιχεία του Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΓΔΔΧ), ο σχετικός δείκτης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσίασε αύξηση κατά 7,7 ποσοστιαίες μονάδες περίπου λόγω, της σημαντικής συρρίκνωσης που προβλέπεται στο ονομαστικό ΑΕΠ για το υπό αναφορά έτος.

Αναφορικά με τις προβλέψεις της ΚΤΚ για τα μακροοικονομικά μεγέθη της εγχώριας οικονομίας, σημειώνεται ότι αυτές βασίζονται στο ΜΣ που έχει συνομολογηθεί με την ΕΕ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ για την Κύπρο αναμένεται να είναι σημαντικά αρνητικός της τάξης του 8,7% το 2013, ενώ περαιτέρω συρρίκνωση στο ΑΕΠ κατά 3,9% αναμένεται το 2014. Η συρρίκνωση αυτή προβλέπεται να προέλθει

κυρίως από την υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης. Οι προβλέψεις έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά προς τα κάτω, σε σχέση με αυτές που είχαν παρουσιαστεί στο προηγούμενο *Οικονομικό Δελτίο*. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αβεβαιότητα που επικρατούσε τους τελευταίους μήνες στην εγχώρια αγορά, ιδιαίτερα μετά τις εξελίξεις του Μαρτίου του 2013 που οδήγησαν στην εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος με την πώληση ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας προς την Τράπεζα Κύπρου και την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου μέσω ιδίων πόρων. Οι εξελίξεις αυτές έχουν αλλάξει ριζικά το μακροοικονομικό τοπίο της κυπριακής οικονομίας και ως εκ τούτου συνέτειναν καίρια στη διαφοροποίηση των προβλέψεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

**Μακροοικονομικές Εξελίξεις
και Προβλέψεις**

1. Διεθνές Περιβάλλον

1.1 Εξωτερικές εξελίξεις

Οικονομική μεγέθυνση ΑΕΠ¹

Η ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας παραμένει αδύναμη και εύθραυστη, με διαφοροποιήσεις ανά γεωγραφική περιφέρεια. Παρά τη βελτίωση που κατέγραψαν οι χρηματοπιστωτικές αγορές και το επιχειρηματικό κλίμα ανά το παγκόσμιο, ο ρυθμός μεγέθυνσης συγκρατείται από τη συνεχιζόμενη προσαρμογή στους ισολογισμούς του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, κυρίως στις αναπτυγμένες οικονομίες. Ο δείκτης εμπιστοσύνης διεθνούς βιομηχανικού κλίματος (global PMI) κινήθηκε ανοδικά το Μάρτιο σε σχέση με το Φεβρουάριο, καθοδηγούμενος από περαιτέρω επέκταση τόσο στον τομέα της μεταποίησης όσο και στον τομέα των υπηρεσιών. Στις αναδυόμενες οικονομίες η οικονομική δραστηριότητα κατέγραψε πρόσφατα επιβράδυνση. Γενικά, οι καθοδικοί κίνδυνοι παραμένουν λόγω της συνεχιζόμενης μεγάλης αβεβαιότητας και σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα αφορούν, μεταξύ άλλων, τις εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ και ειδικότερα το ενδεχόμενο αναθέρμανσης της κρίσης χρέους σε χώρες μέλη της, τις πολιτικές εξελίξεις στην Ιταλία και αδυναμίες των οικονομιών της περιφέρειας της ζώνης του ευρώ. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, οι κυριότεροι κίνδυνοι αφορούν το ενδεχόμενο κόπωσης στην προσπάθεια προσαρμογής, ανεπαρκείς θεσμικές μεταρρυθμίσεις και παρατεταμένη στασιμότητα στη ζώνη του ευρώ. Επίσης, συμβάλουν στη διατήρηση των οικονομικών κινδύνων σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς και τα ψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και το χρέος στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία.

Ο πληθωρισμός υποχώρησε περαιτέρω στην πλειοψηφία των αναπτυγμένων οικονομιών τον Απρίλιο παρά τη συνέχιση της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής, ενώ οι εξελίξεις σε ό,τι αφορά

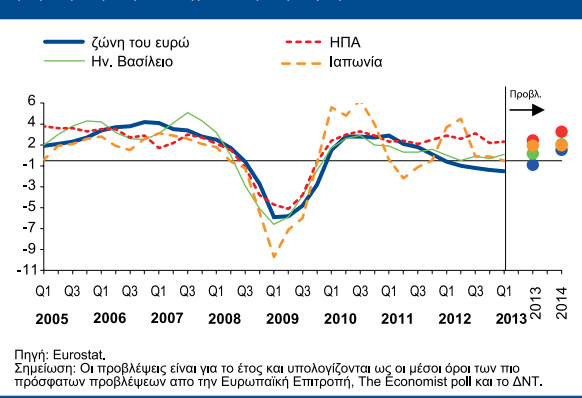
1. Η πρόβλεψη για το ΑΕΠ υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από: The Economist Poll of forecasters (11 Μαΐου 2013), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Economic Forecasts, Spring 2013) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (World Economic Outlook, April 2013).

τις τιμές καταναλωτή στις αναδυόμενες οικονομίες παρουσιάζουν μικτή εικόνα κατά τους πρόσφατους μήνες. Γενικά, η καθοδική πορεία του πληθωρισμού ευνοείται από τη μείωση των τιμών του πετρελαίου και των λοιπών βασικών εμπορευμάτων από τις αρχές του 2013.

Πιο αναλυτικά, στη ζώνη του ευρώ οι σοβαρές εντάσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές υποχώρησαν σημαντικά σε σχέση με τα μέσα του 2012, κυρίως λόγω των μέτρων που λήφθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως η διενέργεια των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών (Outright Monetary Transactions – OMT), η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και η συμφωνία για τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό. Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με την οικονομική προσαρμογή σε εθνικό επίπεδο βελτίωσαν σημαντικά τις χρηματοοικονομικές συνθήκες τόσο για τα κράτη όσο και για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, οι χαμηλότερες αποδόσεις στα κρατικά ομόλογα και η βελτίωση της χρηματοδότησης και της ρευστότητας των τραπεζών δεν οδήγησαν σε αύξηση της προσφοράς πιστώσεων και χαλάρωση των κριτηρίων χορήγησης δανείων, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης προσαρμογής του ισολογισμού στο δημόσιο, τον ιδιωτικό και τον τραπεζικό τομέα αλλά και της αβεβαιότητας που πλήττει την επένδυση και την κατανάλωση τόσο στην περιφέρεια όσο και στον πυρήνα της ζώνης του ευρώ.

Υπό αυτές τις συνθήκες το ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε σε ετήσια βάση το πρώτο τρίμηνο του 2013 αρνητικό ρυθμό μεταβολής της τάξης του 1,0% σε σύγκριση με -0,9% το τέταρτο τρίμηνο και -0,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012 (**Διάγραμμα Α.1**). Αντίστοιχα, η ανεργία ανήλθε στο 12,1% το Μάρτιο του 2013 σε σύγκριση με 12,0% τον προηγούμενο μήνα και 10,8% το Μάρτιο του 2012. Οι κυριότεροι δείκτες καταναλωτικής και βιομηχανικής εμπιστοσύνης αντανakλούν τη συνέχιση των αδυναμιών της οικονομίας της ζώνης του ευρώ το πρώτο τρίμηνο του 2013 αλλά και τις διαγραφόμενες

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.1 ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες
(ετήσια μεταβολή %, εποχιακά διορθωμένη %)

προοπτικές ανάκαμψης μετά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους. Για ολόκληρο το τρέχον έτος αναλυτές αναμένουν μείωση στο ΑΕΠ κατά 0,4% ενώ αναμένεται αύξηση κατά 1,0% το 2014, με τους κινδύνους για αυτή την πρόβλεψη να παραμένουν καθοδικοί.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο το ΑΕΠ αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 0,6% το πρώτο τρίμηνο του 2013 σε σύγκριση με 0,2% το προηγούμενο τρίμηνο και 0,5% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012, κυρίως λόγω της συνεισφοράς του τομέα των υπηρεσιών αλλά και της βιομηχανικής παραγωγής. Ωστόσο, η εγχώρια ζήτηση συνεχίζει να συγκρατείται από τις συνθήκες πιστωτικής στενότητας, τη συνεχιζόμενη διόρθωση του ισολογισμού του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα καθώς και τις εξελίξεις στο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα. Η αγορά εργασίας παραμένει σχετικά ανθεκτική με το ποσοστό ανεργίας να διαμορφώνεται στο 7,7% το Φεβρουάριο του 2013 από 7,8% τον προηγούμενο μήνα και 8,2% το Φεβρουάριο του 2012. Οι αναλυτές εκτιμούν ότι συνολικά για το 2013 ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ θα βρίσκεται γύρω στο 0,7% και το 2014 γύρω στο 1,6%.

Στις ΗΠΑ ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ ήταν 1,8% το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους σε σύγκριση με 1,7% το τέταρτο τρίμηνο του 2012 και 2,4% το πρώτο τρίμηνο του 2012. Παράλληλα, η ανεργία στις ΗΠΑ έφτασε στο 7,6% το Μάρτιο του 2013 σε σύγκριση με 7,7% το Φεβρουάριο και 8,2% τον αντίστοιχο μήνα του 2012. Η οικονομική ανάπτυξη στις ΗΠΑ προήλθε κυρίως από το ψηλό ρυθμό αύξησης των καταναλωτικών δαπανών και σε μικρότερο βαθμό από τις ιδιωτικές επενδύσεις. Η περαιτέρω μείωση των δημόσιων δαπανών φαίνεται να ασκεί αρνητική επίδραση στις προοπτικές της αμερικανικής οικονομίας, ενώ πρόσφατοι δείκτες υποδηλώνουν εν μέρει μείωση της δυναμικής της στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. Οι προβλέψεις αναλυτών για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ κυμαίνονται στο 1,9% το 2013 και 2,8% το 2014.

Στην Ιαπωνία πρόσφατα στοιχεία δείχνουν

ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας το πρώτο τρίμηνο του 2013, με δυναμική για ενδυνάμωση της βιομηχανικής παραγωγής και της εγχώριας κατανάλωσης. Επίσης, πρόσφατες έρευνες υποδηλώνουν τις προοπτικές για επιπρόσθετη βελτίωση της επιχειρηματικής και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο δεύτερο τρίμηνο του 2013. Στην αγορά εργασίας, η ανεργία ανήλθε στο 4,3% το Φεβρουάριο του 2013 έναντι 4,2% τον Ιανουάριο και 4,5% τον Φεβρουάριο του 2012. Διεθνείς οργανισμοί και αναλυτές εκτιμούν ότι ο ρυθμός μεγέθυνσης θα βρίσκεται γύρω στο 1,4% το 2013 και 1,5% το 2014.

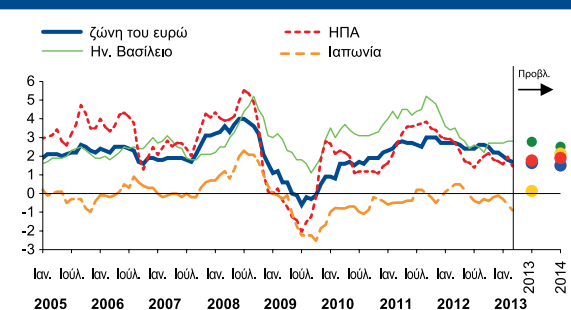
Πληθωρισμός²

Ο πληθωρισμός διεθνώς, ιδιαίτερα στην πλειοψηφία των αναπτυγμένων οικονομιών, ακολούθησε πτωτική πορεία κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013, υπό την επίδραση της αργής ανάκαμψης, της αδύναμης εγχώριας ζήτησης και των μειώσεων στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου και των λοιπών βασικών εμπορευμάτων (Διάγραμμα Α.2).

Συγκεκριμένα, στη ζώνη του ευρώ ο ΕνΔΤΚ κατέγραψε σημαντική επιβράδυνση στο 1,2% τον Απρίλιο του 2013 από 1,7% το Μάρτιο σε σύγκριση με 2,6% τον Απρίλιο του 2012. Η πτώση του πληθωρισμού οφείλεται κυρίως στη μείωση των τιμών της ενέργειας, την αδύνατη ζήτηση και στην ημερολογιακή επίδραση των γιορτών του Πάσχα. Ο ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων επίσης επιβραδύνθηκε σημαντικά από το 1,5% το Μάρτιο στο 1% τον Απρίλιο του 2013, υπό την επίδραση της προαναφερθείσας προσωρινής ημερολογιακής επίδρασης. Οι τελευταίες προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών από τον ιδιωτικό τομέα για τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ εκτιμούν ότι αυτός θα βρίσκεται στο 1,6% για το 2013 και στο 1,5% για το 2014.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο πληθωρισμός παρέμεινε σταθερός στο 2,8% το Μάρτιο και συνεχίζει

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.2 Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες (ετήσια μεταβολή, %)

Πηγές: Eurostat, SDW (ΕΚΤ).
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΝΤ.

2. Η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από: Economist poll of Forecasters (11 Μαΐου 2013), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Economic Forecasters, Spring 2013) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (World Economic Outlook, April 2013).

να διατηρείται λίγο πιο πάνω από τα επίπεδα που κατέγραψε το φθινόπωρο το 2012, ενώ εξαιρουμένης της ενέργειας και των μη-επεξεργασμένων τροφίμων αυξήθηκε κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες στο 2,6%. Ο πληθωρισμός αναμένεται να συγκρατηθεί σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα κυρίως λόγω της διαθέσιμης παραγωγικής δυνατότητας, ενώ από την άλλη αναγνωρίζεται ότι οι αυξήσεις σε διοικητικά καθοριζόμενες τιμές καθώς και η διολίσθηση της στερλίνας στις αρχές του 2013 ενδέχεται να κρατήσουν τον πληθωρισμό στα υφιστάμενα επίπεδα. Αναλυτές εκτιμούν ότι ο πληθωρισμός στο Ηνωμένο Βασίλειο θα ανέλθει γύρω στο 2,8% το 2013 και 2,5% το 2014.

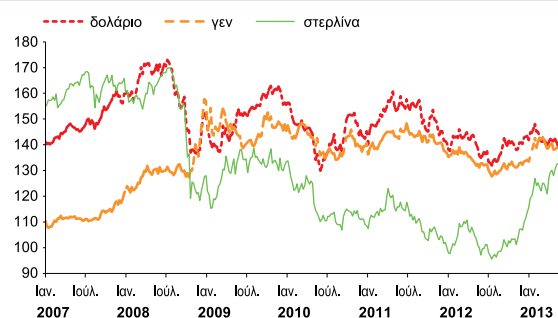
Στις ΗΠΑ ο πληθωρισμός κατέγραψε μείωση της τάξης των 0,6 ποσοστιαίων μονάδων στο 1,4% το Μάρτιο του 2013, το χαμηλότερο ρυθμό αύξησης από τον Ιούλιο του 2012, κυρίως λόγω της πτώσης των τιμών ενέργειας. Ο δομικός πληθωρισμός το Μάρτιο κατέγραψε οριακή μείωση στο 1,9% από το 2% το Φεβρουάριο του 2013, όπως επίσης και ο πληθωρισμός τροφίμων ο οποίος μειώθηκε στο 1,5% από το 1,6% τους προηγούμενους δύο μήνες. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί γύρω στο 1,8% το 2013 και 1,9% το 2014.

Στην Ιαπωνία ο πληθωρισμός παρέμεινε το πρώτο τρίμηνο του 2013 με αρνητικό πρόσημο και διαμορφώθηκε στο -0,9% το Μάρτιο από το -0,6% το Φεβρουάριο, ενώ ο δομικός πληθωρισμός αυξήθηκε ελαφρά στο -0,8% από το -0,9%. Αναλυτές εκτιμούν ότι ο πληθωρισμός στην Ιαπωνία θα είναι 0,1% το 2013 και 2,1% το 2014.

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Από την αρχή του 2013, το ευρώ παρουσίασε ανατίμηση έναντι των βασικών νομισμάτων, με εξαίρεση τη συναλλαγματική του ισοτιμία με το δολάριο, σε σύγκριση με το τέλος του 2012 (**Διάγραμμα Α.3**) με

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.3 Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ
(εβδομαδιαία στοιχεία, έτος βάσης 2000=100)

Πηγή: Bloomberg.
Σημείωση: Άνοδος (πτώση) στον δείκτη υποδηλοί την ανατίμηση (υποτίμηση) του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων.

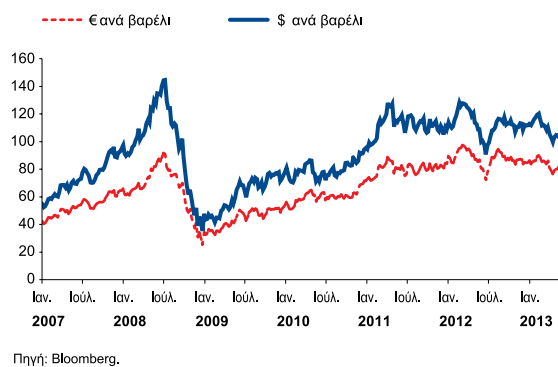
πρόσφατες τάσεις σταθεροποίησης, κυρίως λόγω της μείωσης των εντάσεων στις χώρες του ευρώ που βρίσκονταν υπό δημοσιονομική κρίση, αλλά και τις προσδοκίες των αγορών για μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ. Από τις 31 Δεκεμβρίου του 2012 και μέχρι τις 17 Μαΐου του 2013 (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων του παρόντος Δελτίου) το ευρώ κατέγραψε άνοδο έναντι της στερλίνας κατά 4,2%, σημαντική άνοδο έναντι του γεν κατά 15,8%, ενώ κατέγραψε πτώση έναντι του δολαρίου κατά 2,7%, (Πίνακας Παραρτήματος Β.1, σελ. 72).

Πετρέλαιο και χρυσός

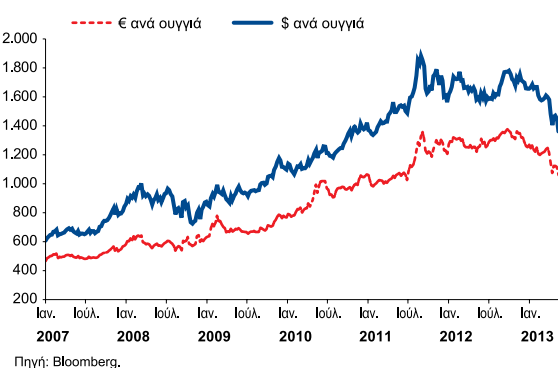
Η μέση τιμή του πετρελαίου τύπου Brent στο διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου του 2013 σημείωσε πτώση της τάξης των \$1,3 περίπου ανά βαρέλι σε σύγκριση με το δεύτερο εξάμηνο του 2012. Πιο πρόσφατα ωστόσο, η μείωση στην τιμή του πετρελαίου ήταν μεγαλύτερη και συγκεκριμένα από \$120,4 ανά βαρέλι στα μέσα Φεβρουαρίου του 2013 διαμορφώθηκε στα \$105,0 στις 17 Μαΐου (Διάγραμμα Α.4). Η παγκόσμια ζήτηση πετρελαίου αναμένεται να υποχωρήσει το δεύτερο τρίμηνο του 2013, κυρίως λόγω εποχιακών παραγόντων και μείωσης της ζήτησης από αναπτυσσόμενες οικονομίες, ενώ προβλέπεται να ανακάμψει το δεύτερο εξάμηνο. Οι αγορές αναμένουν περαιτέρω μείωση στην τιμή του μαύρου χρυσού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα με τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης για το Δεκέμβριο του 2013 να τιμολογούνται στα \$101,99 ανά βαρέλι στις 15 Μαΐου 2013.

Μετά τη σημαντική αύξηση που κατέγραψε η τιμή του χρυσού την περίοδο Αυγούστου – Σεπτεμβρίου του 2012 (Διάγραμμα Α.5), κινήθηκε πτωτικά από τον Οκτώβριο του 2012 μέχρι και το Μάιο του 2013, κυρίως λόγω των ανησυχιών των αγορών για ενδεχόμενη μείωση της ζήτησης από την Κίνα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.4 Τιμές κλεισίματος πετρελαίου τύπου Brent (εβδομαδιαία στοιχεία)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.5 Τιμές κλεισίματος χρυσού (εβδομαδιαία στοιχεία)

Επιλεγμένοι διεθνείς χρηματιστηριακοί δείκτες

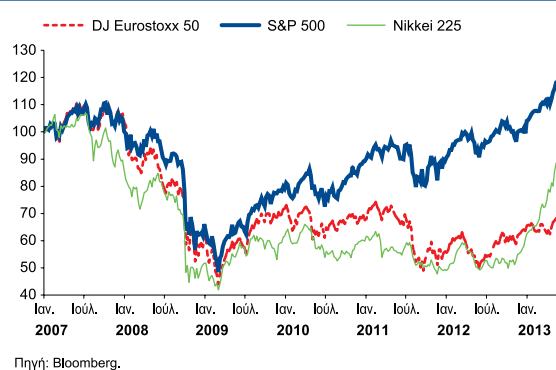
Οι χρηματιστηριακοί δείκτες σε ΗΠΑ και Ιαπωνία παρουσίασαν άνοδο από την αρχή του έτους λόγω των ενθαρρυντικών μηνυμάτων που εξέλαβαν οι αγορές, ειδικότερα μετά τις πρόσφατες ανακοινώσεις των αντίστοιχων κεντρικών τραπεζών για περαιτέρω χρήση μη συμβατικών μέτρων χαλαρής νομισματικής πολιτικής για στήριξη των μακροοικονομικών δεδομένων. Επίσης, οι προσδοκίες των αγορών για περαιτέρω βελτίωση του οικονομικού κλίματος μέσω και ορισμένων επιχειρηματικών στοιχείων του πρώτου τριμήνου του τρέχοντος έτους, συγκλίνουν στο θετικό κλίμα που επικρατεί στις προαναφερθέντες αγορές.

Όσον αφορά τον χρηματιστηριακό δείκτη στη ζώνη του ευρώ (DJ Eurostoxx), παρουσίασε επίσης άνοδο κατά τους πρόσφατους μήνες, παρότι μικρή, λόγω κυρίως της αποσυμπίεσης στις αποδόσεις των ισπανικών και ιταλικών ομολόγων, της ελαφράς ανάκαμψης σε κάποιες χώρες του ευρώ καθώς και λόγω της πρόσφατης μείωσης του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ κατά 25 μ.β. Από την αρχή του έτους μέχρι τις 17 Μαΐου του 2013 ο δείκτης DJ Eurostoxx κατέγραψε άνοδο 4%, ο δείκτης S&P500 άνοδο 13,7% και ο δείκτης Nikkei άνοδο 41,6% (**Διάγραμμα Α.6**).

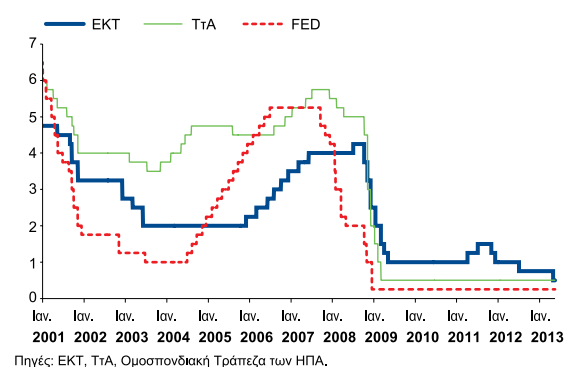
Διεθνή βασικά επιτόκια

Οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες συνέχισαν και κατά τη διάρκεια του 2013 να υιοθετούν χαλαρή νομισματική πολιτική και εφαρμογή μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής (**Διάγραμμα Α.7**). Το Μάιο του 2013 η ΕΚΤ προέβη σε περαιτέρω μείωση του βασικού επιτοκίου κύριας αναχρηματοδότησης από το 0,75% στο 0,50%. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ διατήρησε αμετάβλητο το βασικό της επιτόκιο στο 0-0,25% εν μέσω νέων αποφάσεων πολιτικής για τόνωση της ρευστότητας. Στη άλλη πλευρά του Ατλαντικού, η Τράπεζα της Αγγλίας επίσης διατήρησε

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.6 Βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες
(εβδομαδιαία στοιχεία, 31/01/2007=100)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.7 Βασικά επιτόκια
(% ετησίως)

αμετάβλητο το βασικό της επιτόκιο στο 0,5% και ανακοίνωσε τη συνέχιση του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης μέσω αγορών στοιχείων ενεργητικού ύψους £375 δις.

1.2 Νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ

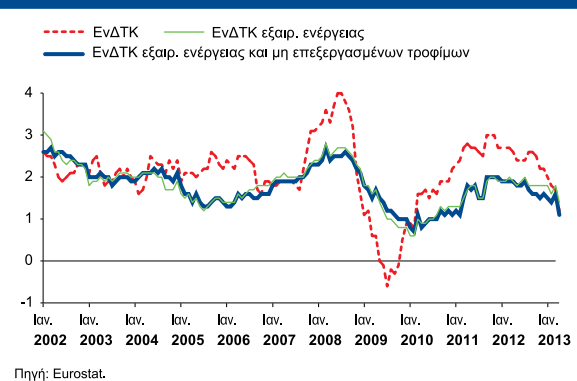
Πληθωρισμός

Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε επιβράδυνση στο 1,2% τον Απρίλιο του 2013 σε σύγκριση με 1,7% το Μάρτιο, συνεχίζοντας έτσι τη πτωτική του πορεία από τον Οκτώβριο του 2012. Η σημαντική μείωση του πληθωρισμού από τον προηγούμενο μήνα οφείλεται κυρίως στο χαμηλότερο πληθωρισμό στις συνιστώσες της ενέργειας και των υπηρεσιών (**Διάγραμμα Α.8**). Την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 1,7% σε σύγκριση με 2,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2012, πρωτίστως λόγω της σημαντικής επιβράδυνσης στον πληθωρισμό ενέργειας αλλά και λόγω του χαμηλότερου πληθωρισμού στις λοιπές συνιστώσες του ΕνΔΤΚ, με εξαίρεση τα μη-επεξεργασμένα τρόφιμα. Εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων, ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ τον Απρίλιο του 2013 ήταν 1%, πολύ πιο κάτω από το 1,5% το Μάρτιο.

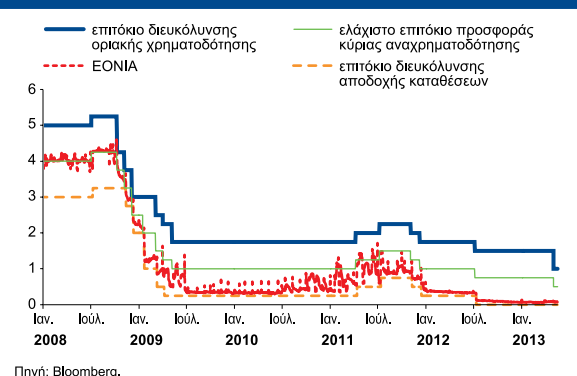
Βασικά επιτόκια και παρεμβάσεις της ΕΚΤ

Στις 2 Μαΐου του 2013 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να προβεί σε μείωση του βασικού της επιτοκίου κατά 0,25%. Ως αποτέλεσμα, το βασικό επιτόκιο κύριας αναχρηματοδότησης βρίσκεται πλέον στο 0,50%. Παράλληλα το επιτόκιο της διευκόλυνσης για αποδοχή καταθέσεων παρέμεινε στο 0%, ενώ το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης μειώθηκε στο 1,00% (**Διάγραμμα Α.9**). Σύμφωνα με

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.8 Πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.9 Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ και ΕΟΝΙΑ
(% ετησίως, ημερήσια στοιχεία)

την ΕΚΤ η μείωση είναι συμβατή με τις περιορισμένες πληθωριστικές πιέσεις, ενώ αναμένεται να συμβάλει και στις αναπτυξιακές προοπτικές της ζώνης του ευρώ.

Οι συνεχιζόμενες εντάσεις στις ευρωπαϊκές αγορές κρατικών ομολόγων και οι συνεπαγόμενες υποβαθμίσεις των κρατικών ομολόγων από τους οίκους αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του 2012, οδήγησαν το Ευρωσύστημα στην εφαρμογή ενός ευρύτερου φάσματος πρόσθετων μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής. Μεταξύ άλλων, τα μέτρα αυτά περιλάμβαναν και την απόφαση της ΕΚΤ τον Ιούλιο του 2012 ότι θα προέβαινε σε νέα πολιτική μη συμβατικών μέτρων, και πιο συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα «Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών» (Outright Monetary Transactions, OMT) για αγορά κρατικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Η πράξη αυτή θεωρήθηκε αναγκαία για τη συνέχιση της αποτελεσματικής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ στην πραγματική οικονομία, και συνεπακόλουθα τη διαφύλαξη της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Η ίδια πολιτική παρεμβάσεων της ΕΚΤ συνεχίστηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2013, με τέσσερις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης τον Απρίλιο του 2013. Επιπρόσθετα τον ίδιο μήνα η ΕΚΤ προέβηκε και σε δύο πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (LTROs).

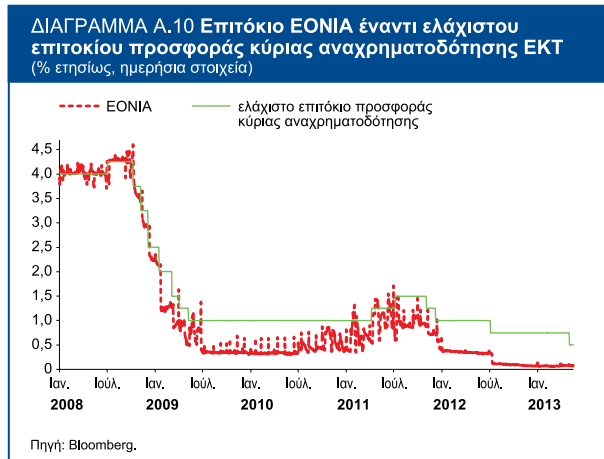
Τα πιο πάνω μέτρα, σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική εξυγίανση και την επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε αρκετές χώρες της ζώνης του ευρώ, καθώς και με την πρόοδο που σημειώθηκε προς την ενίσχυση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ζώνης του ευρώ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, συνέβαλαν στην ελαφρά βελτίωση του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος κατά τους πρώτους μήνες του 2013. Αυτό φαίνεται και από τη μείωση των διατραπεζικών επιτοκίων ΕΟΝΙΑ και EURIBOR αλλά και από την σταδιακή μικρή μείωση στις αποδόσεις των κυβερνητικών ομολόγων χωρών

που ήταν υπό δημοσιονομική πίεση όπως η Ιταλία και η Ισπανία. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένει ότι οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διάρκειας τριών ετών θα στηρίξουν περαιτέρω τη σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών, και μακροπρόθεσμα τη δανειοδοτική δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ.

Έχοντας υπόψη ότι τα μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής είναι προσωρινού χαρακτήρα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ, με στόχο τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, ενώ σημειώνεται ότι όλα τα απαραίτητα εργαλεία είναι απολύτως στη διάθεσή του για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσμενών κινδύνων.

Διατραπεζική αγορά και επιτοκιακά περιθώρια

Τα επιτόκια στην αγορά χρήματος συνέχισαν να υποχωρούν από τα τέλη του 2012 μέχρι και τα μέσα Μαΐου του 2013. Η υποχώρηση αυτή αντανάκλα την προς τα κάτω αναθεώρηση των προσδοκιών για τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια και την πρόσφατη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ στις 2 Μαΐου του 2013 να μειώσει περαιτέρω το βασικό της επιτόκιο κατά 25 μ.β. Η διακύμανση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος μειώθηκε, και ο δείκτης EONIA σταθεροποιήθηκε σε χαμηλά επίπεδα από τις αρχές του τρέχοντος έτους μέχρι και τα μέσα Μαΐου του 2013 (**Διάγραμμα Α.10**), γύρω στο 0,07% κατά μέσο όρο σε σύγκριση με μέσο όρο 0,36% την αντίστοιχη περίοδο του 2012, και βρίσκεται κοντά στις 10 περίπου μ.β. ψηλότερα από το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων. Πέραν των πιο πάνω, η μείωση που παρατηρήθηκε αντανάκλα τη μεγάλη πλεονάζουσα ρευστότητα που επικρατεί στη διατραπεζική αγορά χρήματος, λόγω της συνεχιζόμενης υιοθέτησης διαφόρων μη συμβατικών μέτρων για αύξηση της διαθέσιμης ρευστότητας από την ΕΚΤ. Στις 17 Μαΐου το

επιτόκιο EONIA ήταν 0,07%, φθάνοντας σε ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων πέντε ετών.

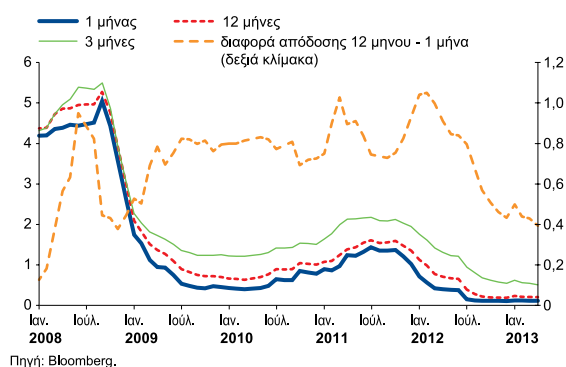
Στις 30 Απριλίου του 2013, το EURIBOR ενός, τριών και δώδεκα μηνών διαμορφώθηκε στο 0,12%, 0,21% και 0,51% αντίστοιχα, παρουσιάζοντας οριακές αποκλίσεις από το τέλος του 2012. Η διαφορά μεταξύ του EURIBOR δώδεκα και ενός μηνός, η οποία αποτελεί δείκτη της κλίσης της καμπύλης των αποδόσεων στην αγορά χρήματος, καταγράφει σημαντική μείωση από τον Ιούλιο του 2012 και εντεύθεν, φθάνοντας στις 39 μ.β. στις 30 Απριλίου του 2013 σε σύγκριση με 43 μ.β. στις 31 Δεκεμβρίου του 2012 (**Διάγραμμα Α.11**).

Η διαφορά των επιτοκίων EURIBOR τριών μηνών και των προϊόντων OIS³ η οποία παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα Α.12**, συνεχίζει να μειώνεται κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2013 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012, από 0,38% στα μέσα Μαΐου του 2012 στο 0,14% στις 17 Μαΐου του 2013. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει τη βελτίωση των συνθηκών στην αγορά χρήματος στη ζώνη του ευρώ μετά τις διαδοχικές εκδόσεις των LTROs από την ΕΚΤ, κυρίως από το δεύτερο εξάμηνο του 2012 και εντεύθεν, με πιο πρόσφατες εκδόσεις αυτές του Απριλίου του 2013 και την επακόλουθη δημιουργία επαρκούς ρευστότητας για τα νομισματικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (NXI) της ζώνης του ευρώ.

Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ

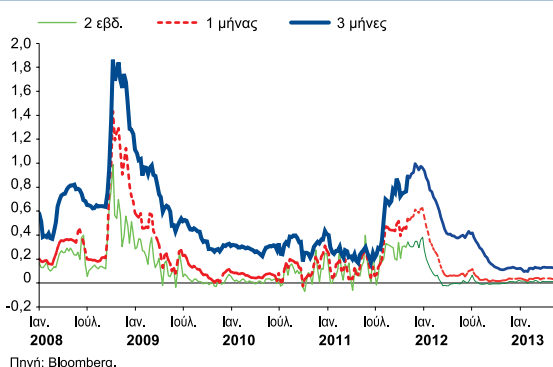
Η καμπύλη αποδόσεων για κυβερνητικά χρεόγραφα τύπου AAA με λήξη πάνω από 30 έτη (τιμές spot), η οποία σκιαγραφείται στο **Διάγραμμα Α.13**, αντανάκλα τις προσδοκίες των αγορών για τη μελλοντική εξέλιξη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, ενώ αποτελεί παράλληλα χρήσιμο δείκτη για πρόβλεψη της μελλοντικής οικονομικής δραστηριότητας. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους (και με ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης 17 Μαΐου του 2013) η εν λόγω καμπύλη παρουσίασε τάσεις σταθεροποίησης σε σχέση

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.11 Επιτόκια EURIBOR (επιλεγμένες διάρκειες)
(% ετησίως, μηνιαία στοιχεία)

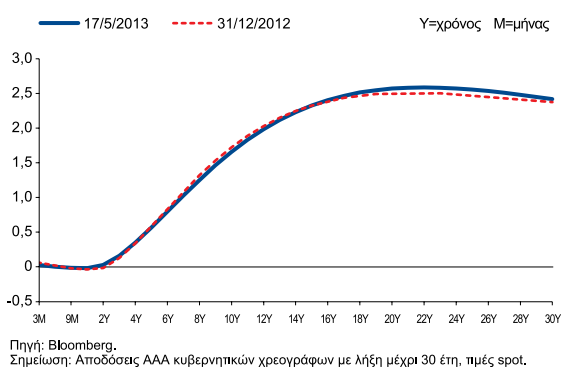
Πηγή: Bloomberg.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.12 Διαφορά EURIBOR έναντι OIS
(% ετησίως, εβδομαδιαία στοιχεία)

Πηγή: Bloomberg.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.13 Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ
(%)

Πηγή: Bloomberg.

Σημείωση: Αποδόσεις AAA κυβερνητικών χρεογράφων με λήξη μέχρι 30 έτη, τιμές spot.

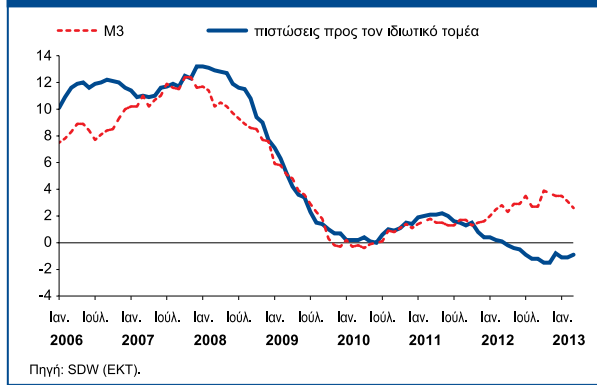
3. Τα OIS (Overnight Index Swaps) είναι προϊόντα όπου το επιτόκιο EONIA ανταλλάσσεται με άλλο σταθερό επιτόκιο συγκεκριμένης διάρκειας. Χρησιμοποιούνται ως προϊόντα κάλυψης κινδύνων ή κερδοσκοπικών κινήσεων στο διατραπεζικό επιτόκιο διάρκειας μιας νύχτας ή στα βασικά επιτόκια κεντρικών τραπεζών.

με τις 31 Δεκεμβρίου του 2012. Η εικόνα στην κλίση της συγκεκριμένης καμπύλης αντικατοπτρίζει, εν μέρει, τις προσδοκίες των επενδυτών για μερική αποκλιμάκωση της οικονομικής αβεβαιότητας στη ζώνη του ευρώ, μετά και τις έμπρακτες προθέσεις της ΕΚΤ για τη συνέχιση εφαρμογής μη συμβατικών μέτρων για στήριξη των χωρών που αντιμετωπίζουν πιέσεις στις αποδόσεις των κυβερνητικών τους ομολόγων στις πρωτογενείς αγορές αλλά και στη γενικότερη στήριξη για οικονομική ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, κατά τους πρόσφατους μήνες καταγράφηκαν μειώσεις στις αποδόσεις κρατικών ομολόγων των χωρών-μελών της ζώνης του ευρώ που βρίσκονται υπό την πίεση των αγορών. Χαρακτηριστικά, κατά το τέλος Απριλίου του 2013 καταγράφηκαν μειώσεις στις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων της Ιταλίας και της Ισπανίας. Επιπλέον, η πρόσφατη απόφαση του Eurogroup για 7ετή επέκταση των δανείων σε Ιρλανδία και Πορτογαλία, επέφερε μείωση στις αποδόσεις των κρατικών τους ομολόγων. Σε γενικές γραμμές, η ελαφρά προς τα κάτω κλίση στην καμπύλη υποδηλοί μακροπρόθεσμα ισχυρή βελτίωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών στις αγορές.

M3 και πιστωτική επέκταση

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του M3 κατέγραψε επιβράδυνση το πρώτο τρίμηνο του 2013 σε σχέση τόσο με το τέταρτο τρίμηνο του 2012, όσο και με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012 και συνεχίζει να καταγράφει κατά μέσο όρο τάση επιβράδυνσης από τις αρχές του 2013. Αναλυτικότερα, τον Μάρτιο του 2013 ο ρυθμός αύξησης του M3 ανήλθε στο 2,6% από 3,5% στο τέλος Δεκεμβρίου του 2012 και 2,8% το πρώτο τρίμηνο του 2012 (**Διάγραμμα Α.14**). Αυτή η επιβράδυνση οφείλεται κυρίως, στις εκροές που κατέγραψαν τα εμπορεύσιμα χρηματοδοτικά μέσα (marketable instruments) καθώς επίσης και στις εκροές που παρατηρήθηκαν στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.14 M3 και πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα: ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή %, εποχιακά διορθωμένη)

Όσον αφορά τις πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των συνολικών πιστώσεων των ΝΧΙ προς τους κατοίκους της ζώνης του ευρώ παρουσιάζεται σημαντικά υποτονικός και ως εκ τούτου καταγράφει αρνητικούς ρυθμούς μεγέθυνσης από τον Απρίλιο του 2012 (**Διάγραμμα Α.14**, σελ. 27). Ως αποτέλεσμα, ο προαναφερθείς ρυθμός μεταβολής σημείωσε μείωση 0,9% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013⁴ σε σχέση με πτώση 0,8% στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2012 και σε σχέση με οριακή άνοδο 0,1% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2012. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των δανείων προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις παρουσίασε μείωση 2,4% τον Μάρτιο του 2013 σε σύγκριση με αρνητικό ρυθμό μεταβολής 1,9% τον Δεκέμβριο του 2012 και οριακό ρυθμό ανόδου 0,7% τον Μάρτιο του 2012. Τα πιο πάνω στοιχεία αντανakλούν την ασθενή οικονομική δραστηριότητα που επικρατεί στη ζώνη του ευρώ και που έχει ως αποτέλεσμα τη μειωμένη ζήτηση για επιχειρηματικά δάνεια. Υποτονικούς ρυθμούς μεγέθυνσης παρουσίασε και ο ετήσιος ρυθμός αύξησης δανείων προς τα νοικοκυριά φθάνοντας στο 0,4% στο τέλος του τρίτου τριμήνου του 2013, παραμένοντας όμως αναλλοίωτος σε σχέση με το τέλος του προηγούμενου τριμήνου του 2012, ενώ κατέγραψε επιβράδυνση σε σύγκριση με το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2012 όπου ο ρυθμός μεγέθυνσης ανήλθε στο 1,2%.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων στη ζώνη του ευρώ τον Απρίλιο του 2013 οι τράπεζες συνεχίζουν να αναμένουν σε παρόμοιο βαθμό θέσπιση αυστηρών κριτηρίων για τα επιχειρηματικά δάνεια το δεύτερο τρίμηνο του 2013 σε σχέση με εκείνο του πρώτου τριμήνου του 2013, ενώ όσον αφορά τα δάνεια για στεγαστικούς και καταναλωτικούς σκοπούς αναμένουν θέσπιση λιγότερο αυστηρών κριτηρίων σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2013. Παράλληλα, για την ίδια περίοδο η μείωση της ζήτησης δανείων από νοικοκυριά και επιχειρήσεις

4. Τα τριμηνιαία στοιχεία που δημοσιεύονται από την ΕΚΤ για τη ζώνη του ευρώ αφορούν τη μέση τιμή του τριμήνου.

αναμένεται να είναι μικρότερη σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

2. Εγχώριες Τιμές, Νομισματικά Μεγέθη και Κόστος Εργασίας

Ο εγχώριος εναρμονισμένος πληθωρισμός αναμένεται να σημειώσει σημαντική επιβράδυνση το 2013, κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μείωσης των τιμών της ενέργειας, της υποχώρησης της επίδρασης της μεθοδολογικής αλλαγής για την αναθεώρηση των συντελεστών στάθμισης καθώς και λόγω των εντεινόμενων καθοδικών πιέσεων στις τιμές από την επιδείνωση της ύφεσης στην κυπριακή οικονομία. Ο ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας επίσης αναμένεται να καταγράψει σημαντική υποχώρηση αντικατοπτρίζοντας την αναμενόμενη μείωση στις τιμές των μη-επεξεργασμένων τροφίμων και κυρίως των υπηρεσιών.

Τιμές

Ο εγχώριος πληθωρισμός με βάση το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) τον Απρίλιο του 2013 ήταν αρνητικός για πρώτη φορά από τον Οκτώβριο του 2009 αφού μειώθηκε στο -0,3% σε σύγκριση με πληθωρισμό 1,1% το Μάρτιο 2013 και 3,1% τον Απρίλιο 2012. Για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013 ο ΔΤΚ σημείωσε αύξηση 1,1% σε σύγκριση με 3,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Παράλληλα, ο πληθωρισμός με βάση τον ΕνΔΤΚ επίσης κατέγραψε σημαντική μείωση στο 0,1% τον Απρίλιο του 2013 σε σύγκριση με 1,3% το Μάρτιο του 2013 και 3,6% τον Απρίλιο του 2012. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013 ο ΕνΔΤΚ κατέγραψε ετήσια αύξηση της τάξεως του 1,3% έναντι 3,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2012 (**Διάγραμμα Α.15**). Κατά την εν λόγω περίοδο, χαμηλότερο πληθωρισμό κατέγραψαν, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, όλες οι συνιστώσες του ΕνΔΤΚ

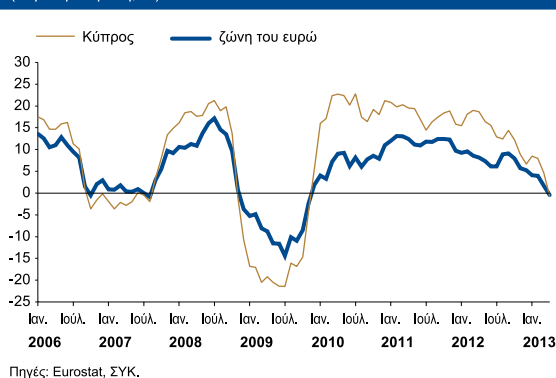

με εξαίρεση τα επεξεργασμένα τρόφιμα στα οποία περιλαμβάνονται τα αλκοολούχα ποτά και τα καπνικά προϊόντα που ενσωμάτωσαν την αύξηση των φόρων κατανάλωσης και, τουλάχιστον εν μέρει, την αύξηση του βασικού συντελεστή ΦΠΑ τον Ιανουάριο του 2013. Ο πληθωρισμός εξαιρουμένης της ενέργειας κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο μειώθηκε στο 0,9% από 1,9% την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

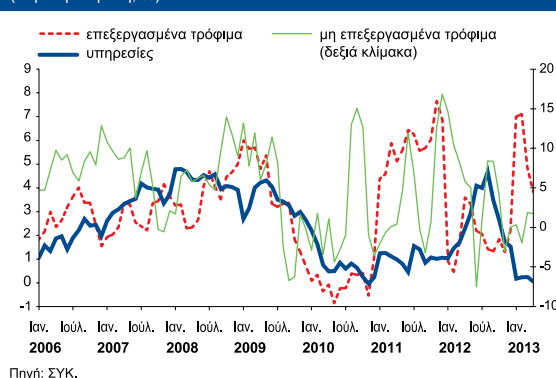
Πιο συγκεκριμένα, στην κατηγορία της ενέργειας (**Διάγραμμα Α.16**) ασκούνται ανοδικές πιέσεις από την αύξηση των φόρων κατανάλωσης και του ΦΠΑ από το 17% στο 18% τον Ιανουάριο του 2013 τη στιγμή που η μείωση των τιμών του πετρελαίου και η απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος τον Απρίλιο και Μάιο του 2013 ωθούν το σχετικό δείκτη προς τα κάτω. Ωστόσο, η προς τα πάνω επίδραση υπερिशύχει, τουλάχιστον στο πρώτους τέσσερις μήνες του 2013, με τις τιμές ενέργειας να αυξάνονται κατά 5% σε σύγκριση με 17,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η εν λόγω μείωση του ηλεκτρικού ρεύματος αναμένεται να επηρεάσει το σχετικό δείκτη περισσότερο το Μάιο παρά τον Απρίλιο. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τον Απρίλιο του 2013, ο πληθωρισμός ενέργειας ήταν αρνητικός στο -0,7% σε σύγκριση με 18,6% τον αντίστοιχο μήνα του 2012.

Οι τιμές των τροφίμων (**Διάγραμμα Α.17**), κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 4% σε σύγκριση με 4,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η μείωση αυτή στον πληθωρισμό τροφίμων οφείλεται στο σημαντικά χαμηλότερο πληθωρισμό στα μη-επεξεργασμένα τρόφιμα που αντιστάθμισε τον ψηλότερο πληθωρισμό στα επεξεργασμένα τρόφιμα. Η επιβράδυνση του πληθωρισμού στα μη-επεξεργασμένα τρόφιμα οφείλεται, ιδιαίτερα τους δύο πρώτους μήνες του έτους, σε επίδραση βάσης. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τον Απρίλιο του 2013 ο πληθωρισμός στα μη-επεξεργασμένα τρόφιμα ήταν της

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.16 Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: ενέργεια
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.17 Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: τρόφιμα και υπηρεσίες
(ετήσια μεταβολή, %)

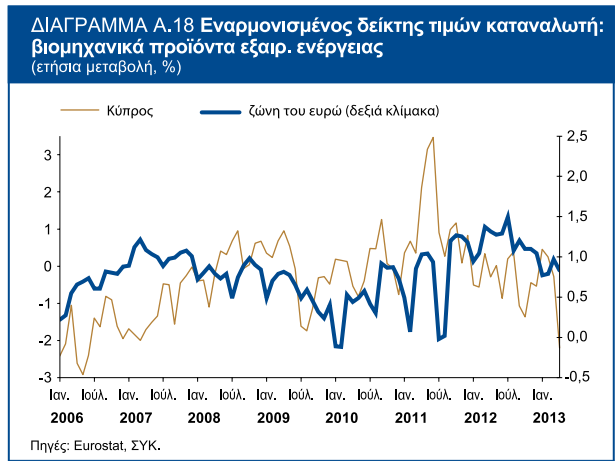
τάξης του 1,7% σε σύγκριση με 5,8% τον Απρίλιο του 2012.

Σε ό,τι αφορά τα επεξεργασμένα τρόφιμα, τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 5,7%, αρκετά πιο πάνω από το 1,7% που είχε καταγραφεί την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η επιτάχυνση του πληθωρισμού τόσο για το μήνα Απρίλιο όσο και για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013, παρά τις συγκρατημένες αυξήσεις στις τιμές βασικών ειδών αυτής της συνιστώσας όπως το ψωμί, το γάλα και τα δημητριακά, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των φόρων κατανάλωσης και του ΦΠΑ στα αλκοολούχα ποτά και στα καπνικά προϊόντα.

Εξαιρουμένων των τροφίμων και των ειδών ενέργειας που μαζί αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% του ΕνΔΤΚ, ο πληθωρισμός ήταν 0% την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013 σε σύγκριση με 1,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η σημαντική αυτή υποχώρηση του δομικού πληθωρισμού οφείλεται κυρίως στην επιδείνωση της ύφεσης που διέρχεται η κυπριακή οικονομία και των συνακόλουθων καθοδικών πιέσεων στις τιμές, αλλά επίσης και στην υποχώρηση της επίδρασης της μεθοδολογικής αλλαγής για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης το 2012.

Ο πληθωρισμός στα βιομηχανικά προϊόντα εξαιρουμένης της ενέργειας (**Διάγραμμα Α.18**) ήταν της τάξης του -0,5% κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 σε σύγκριση με -0,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2012, γεγονός που καταδεικνύει τις καθοδικές πιέσεις στις τιμές σε μια συνιστώσα του ΕνΔΤΚ που επιβαρύνεται σχεδόν στο σύνολό της με το βασικό συντελεστή ΦΠΑ ο οποίος αυξήθηκε από το 17% στο 18% τον Ιανουάριο του 2013. Τον Απρίλιο του 2013 οι τιμές των βιομηχανικών προϊόντων κατέγραψαν μείωση 2,2% έναντι μείωσης 0,3% τον ίδιο μήνα του 2012.

Στο **Διάγραμμα Α.17** (σελ 30) παρουσιάζεται, επίσης, η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των τιμών των υπηρεσιών οι οποίες τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 κατέγραψαν οριακή άνοδο της τάξης του

0,2% σε σύγκριση με 1,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Όπως και στην περίπτωση των βιομηχανικών προϊόντων, η εξέλιξη των τιμών των υπηρεσιών αντανakλά τις καθοδικές πιέσεις που ασκούνται στον πληθωρισμό στον απόηχο των εξαιρετικά δυσμενών πρόσφατων οικονομικών εξελίξεων. Τον Απρίλιο του 2013 η ποσοστιαία αύξηση των τιμών των υπηρεσιών ήταν της τάξης του 0,1% σε σύγκριση με 2,3% τον Απρίλιο του 2012.

Ο μέσος εγχώριος πληθωρισμός κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2012 και τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 διαμορφώθηκε σε επίπεδα κάτω από τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, για ολόκληρη την εν λόγω περίοδο των επτά μηνών ο πληθωρισμός στην Κύπρο ήταν κατά μέσο όρο χαμηλότερος από τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ για όλες τις συνιστώσες του ΕνΔΤΚ, με εξαίρεση τα επεξεργασμένα τρόφιμα. Εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων ο πληθωρισμός ήταν κατά την πιο πάνω περίοδο γύρω στο 0,4% στην Κύπρο, σε σύγκριση με 1,4% στη ζώνη του ευρώ.

Νομισματικά μεγέθη^{5,6}

Κατά τη διάρκεια του 2012 ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα παρουσίασε σημαντική επιβράδυνση φθάνοντας στο 1,4% τον Δεκέμβριο του 2012, σε συνάρτηση με το δυσμενές μακροοικονομικό περιβάλλον τόσο σε διεθνές όσο και σε εγχώριο επίπεδο. Η ίδια εικόνα καταγράφεται ακόμη πιο έντονη και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013, αφού ο προαναφερθείς ρυθμός μεγέθυνσης ανήλθε στο 1,3% στο τέλος Μαρτίου του 2013 σε σύγκριση με 4,3% τον Μάρτιο του 2012. Ο πολύ χαμηλός ρυθμός μεγέθυνσης που καταγράφηκε στο τέλος Μαρτίου του 2013, αντανakλά επίσης και τις ραγδαίες εξελίξεις στην κυπριακή οικονομία λόγω των

5. Για αναλυτική επεξήγηση της μεθοδολογίας και τεχνικής ανάλυσης των νομισματικών μεγεθών βλέπε τις τεχνικές σημειώσεις στη σελ. 87.

6. Αναφορικά με την κατηγοριοποίηση δανείων κατά οικονομική δραστηριότητα δανειζομένων, σημειώνεται ότι λόγω αλλαγής της Οδηγίας για τους μηνιαίους ισολογισμούς των τραπεζών και με τη νέα κατηγοριοποίηση από NACE 1.1 σε NACE 2 υπάρχει δομική αλλαγή στη στατιστική σειρά και ως εκ τούτου δεν μπορούν να υπολογιστούν ετήσιοι ρυθμοί μεγέθυνσης. Περαιτέρω έλεγχοι στα τραπεζικά ιδρύματα είναι αναγκαίοι για διερεύνηση των διαφορών, και συμφιλίωση των δύο κατηγοριοποιήσεων. Ενόψει των πιο πάνω, δεν παρουσιάζεται η συγκεκριμένη ανάλυση των δανείων.

αποφάσεων για το κυπριακό μνημόνιο, που επέφεραν σημαντικούς κλυδωνισμούς στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, με αποκορύφωμα το κλείσιμο όλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο Μαρτίου του 2013. Σημειώνεται ότι ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013 είναι ο δεύτερος πιο χαμηλός ρυθμός ανόδου των τελευταίων έξι ετών (όπου υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία) και αυτό αντικατοπτρίζεται και στους ιστορικά χαμηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης των πιο σημαντικών κατηγοριών δανεισμού προς τα νοικοκυρά και τις επιχειρήσεις. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο ρυθμός αύξησης των καταθέσεων αφού εξακολουθεί να καταγράφει συνεχείς χαμηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης ή και αρνητικούς ρυθμούς στις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες του ιδιωτικού τομέα. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί ότι στο παρόν *Οικονομικό Δελτίο* τα νομισματικά στοιχεία του Μαρτίου του 2013 δεν συμπεριλαμβάνουν οποιοσδήποτε προσαρμογές που προκύπτουν από την εφαρμογή του *“περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”* Διατάγματος του 2013 και του *“περί Διάσωσης με Ιδία Μέσα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ”* Διατάγματος του 2013.

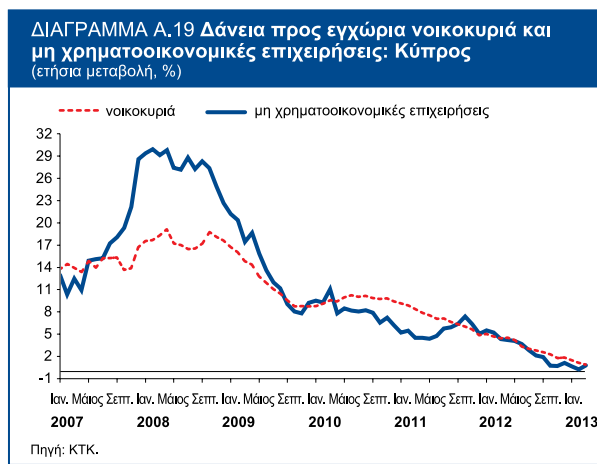
Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, τα αποτελέσματα της έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων του Απριλίου του 2013 καταδεικνύουν ότι οι τράπεζες το πρώτο τρίμηνο του 2013 εφάρμοσαν αυστηρότερα κριτήρια χορήγησης δανείων σε όλες τις κατηγορίες. Η θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων ήταν στον ίδιο σημαντικό βαθμό που καταγράφηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2012 στα δάνεια προς τις επιχειρήσεις και μεγαλύτερη στην περίπτωση των στεγαστικών, καθώς και των καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς τα νοικοκυριά. Σύμφωνα με τα τραπεζικά ιδρύματα που συμμετέχουν στην εν λόγω έρευνα, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2013 αναμένεται να παρουσιαστεί η ίδια εικόνα θέσπισης αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης

δανείων. Περαιτέρω, αναμένεται μείωση στη ζήτηση στεγαστικών καθώς και καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς τα νοικοκυριά. Σημειώνεται ότι, η ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις αναμένεται να συνεχίσει να καταγράφει μείωση το επόμενο τρίμηνο, βάσει των προσδοκιών των τραπεζών.

Αναλύοντας τα νομισματικά μεγέθη περαιτέρω, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα στο τέλος Μαρτίου του 2013, κατέγραψε όπως αναφέρθηκε, περαιτέρω επιβράδυνση στο 1,3% σε σύγκριση με 1,4% στο τέλος Δεκεμβρίου του 2012, ενώ βρισκόταν αρκετά πιο κάτω από το 4,3% που είχε καταγραφεί στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2012. Αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο στη συνεχιζόμενη επιβράδυνση που παρουσιάζεται κυρίως στα δάνεια των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και στα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών, όπου τον Μάρτιο του 2013 καταγράφηκε στα στεγαστικά δάνεια και αρνητικό ρυθμό μεγέθυνσης σε σύγκριση με τα προηγούμενα έξι έτη, όπου καταγράφονταν θετικοί ρυθμοί μεγέθυνσης (**Διάγραμμα Α.19**).

Όσον αφορά το ρυθμό αύξησης των δανείων των εγχώριων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων, αυτός ανήλθε μόλις στο 0,8% τον Μάρτιο του 2013. Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, και σύμφωνα και με τα αποτελέσματα της πρόσφατης έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων, το πρώτο τρίμηνο του έτους, η μείωση της ζήτησης για δάνεια από επιχειρήσεις εξηγείται κυρίως από την μείωση των αναγκών χρηματοδότησης για πάγιες επενδύσεις και σε μικρότερο βαθμό από την επίδραση των μειωμένων αναγκών για αποθέματα και κεφάλαια κίνησης. Περαιτέρω, κατά το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013, οι κυριότεροι παράγοντες που συνέβαλαν στην αυστηρότερη δανειακή πολιτική των τραπεζών προς τις επιχειρήσεις, ήταν οι προσδοκίες σχετικά με την γενικότερη οικονομική δραστηριότητα καθώς και το κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιουχική θέση των τραπεζών.

Όσον αφορά το ρυθμό μεγέθυνσης των δανείων

σε εγχώρια νοικοκυριά, από την αρχή του τρέχοντος έτους συνέχισε να σημειώνει σημαντική επιβράδυνση, φθάνοντας στο 0,9% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. Ο ρυθμός μεγέθυνσης των εν λόγω δανείων είναι ο πιο χαμηλός που καταγράφηκε σε σύγκριση με τα προηγούμενα έξι έτη. Παρόμοια εικόνα σημαντικής επιβράδυνσης παρουσιάζουν όλες οι επιμέρους κατηγορίες των δανείων σε νοικοκυριά (**Πίνακας Α.1**). Χαρακτηριστικά, τα στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά που θεωρούνται κάτοικοι Κύπρου, παρουσίασαν ιστορικά χαμηλό ρυθμό μεταβολής στο -0,3%. Σύμφωνα με την έρευνα τραπεζικών χορηγήσεων, υπήρξε μειωμένη ζήτηση από τα νοικοκυριά για στεγαστικά δάνεια το πρώτο τρίμηνο του 2013, κυρίως λόγω των προσδοκιών των νοικοκυριών για επιδείνωση των προοπτικών της αγοράς κατοικιών, της μειωμένης εμπιστοσύνης των καταναλωτών καθώς και της πραγματοποίησης καταναλωτικών δαπανών που δεν σχετίζονται με την αγορά κατοικίας, καθώς και της χρησιμοποίησης των αποταμιεύσεων από τα νοικοκυριά.

Όσον αφορά τις καταθέσεις, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα κατέγραψε για πρώτη φορά τα τελευταία έξι έτη αρνητικό ρυθμό μεταβολής στο -1,1%, αντικατοπτρίζοντας τις αρνητικές μεταβολές στις κατηγορίες τόσο των εγχώριων νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων από εγχώρια νοικοκυριά (**Διάγραμμα Α.20** και **Πίνακας Α.2**) βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών και πιο συγκεκριμένα στο -1,1% τον Μάρτιο του 2013. Σημειώνεται ότι η συνεχιζόμενη γενική τάση επιβράδυνσης και αρνητικών μεταβολών στο ρυθμό μεγέθυνσης των συγκεκριμένων καταθέσεων συνεχίζεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και συνάδει με το οικονομικά αβέβαιο κλίμα που επικρατεί έκτοτε στο εγχώριο και στο διεθνές μακροοικονομικό περιβάλλον. Όσον αφορά το εγγύς μέλλον οι

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.1 Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά ^{(1), (2)}

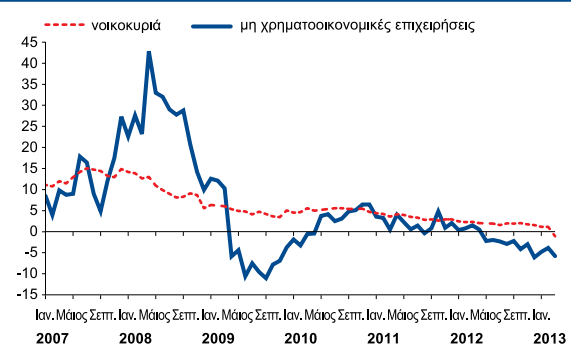
	Υπόλοιπα ως % του συνόλου ⁽³⁾	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή					
		2011 Δεκ.	2012 Μαρτ.	2012 Ιουν.	2012 Σεπτ.	2012 Δεκ.	2013 Μαρτ.
Εγχώρια νοικοκυριά	100,0	4,9	4,5	3,3	2,6	1,9	0,9
1. Καταναλωτικά δάνεια	14,3	-0,6	0,9	0,5	-0,5	-1,0	-1,1
2. Στεγαστικά δάνεια	52,9	5,0	4,5	2,7	1,9	0,9	-0,3
3. Λοιπά δάνεια	32,8	7,2	6,1	5,7	5,2	4,7	3,9

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.

(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθεσίμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.20 Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος (ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΚΤΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2 Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά ^{(1), (2)}

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου ⁽³⁾	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή					
		2011 Δεκ.	2012 Μαρτ.	2012 Ιουν.	2012 Σεπτ.	2012 Δεκ.	2013 Μαρτ.
Εγχώρια νοικοκυριά	100,0	2,9	2,3	1,9	1,9	1,6	-1,1
Μίας ημέρας	14,0	2,0	-1,2	1,0	-0,6	-0,9	-0,6
Προθεσμίας	78,3	4,2	4,4	3,6	4,0	3,7	-0,1
μέχρι 2 έτη	73,4	3,4	3,7	3,4	3,8	3,7	0,1
άνω των 2 ετών	4,9	20,3	18,1	9,2	7,7	3,6	-2,4
Υπό προεξόφληση	7,7	-5,1	-8,4	-10,4	-11,4	-12,5	-11,1
μέχρι 3 μήνες	5,3	-6,9	-12,0	-13,5	-15,0	-16,8	-14,6
άνω των 3 μηνών	2,4	0,5	2,4	-1,5	-1,6	-0,6	-2,0

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.

(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθεσίμου μήνα. Τα σύνολα μπορεί να μη δίνουν το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

πρόσφατοι κλυδωνισμοί του εγχώριου τραπεζικού συστήματος μέσα από την συμφωνία του Eurogroup για το κυπριακό μνημόνιο που προνοεί μεταξύ άλλων και την αναδιάρθρωση και εξυγίανση των δύο μεγάλων κυπριακών τραπεζών με το διάταγμα για κούρεμα των υφιστάμενων καταθέσεων πάνω από €100.000, αναμένεται να συνδράμουν στο να καταγράφονται πλέον μειωμένοι ρυθμοί μεγέθυνσης των καταθέσεων. Επιπρόσθετα, το κλείσιμο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις 18 Μαρτίου του 2013 μέχρι και την 1η Απριλίου του 2013, τα επιπλέον περιοριστικά διατάγματα από το κράτος που αφορούν και τις καταθέσεις, η επιβράδυνση στην εγχώρια πιστωτική επέκταση, το υψηλό ποσοστό ανεργίας καθώς και το γεγονός ότι αρκετά νοικοκυριά χρησιμοποιούν πλέον τις καταθέσεις τους για κάλυψη τρεχουσών υποχρεώσεων, αποτελούν επιπρόσθετους παράγοντες για τη μελλοντική αρνητική πορεία των καταθέσεων.

Λόγω των αρνητικών οικονομικών εξελίξεων, οι προθεσμιακές καταθέσεις κατέγραψαν για πρώτη φορά τα τελευταία έξι χρόνια αρνητικό ρυθμό μεγέθυνσης 0,1% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. (Πίνακας Α.2, σελ 35). Όσον αφορά τις καταθέσεις προειδοποίησης, αυτές συνέχισαν να παρουσιάζουν μείωση καθόλη τη διάρκεια του προηγούμενου αλλά και του τρέχοντος έτους, φθάνοντας στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013 σε ένα από τους πιο αρνητικούς ρυθμούς μεταβολών των τελευταίων δυόμισι ετών και πιο συγκεκριμένα στο 11,1%.

Όσον αφορά τις καταθέσεις των εγχώριων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων (Διάγραμμα Α.20, σελ 35), συνέχισαν να παρουσιάζουν αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω καταθέσεις κατέγραψαν σημαντική μείωση της τάξης του 5,8% στο τέλος Μαρτίου του 2013. Σημειώνεται ότι οι αρνητικοί ρυθμοί μεγέθυνσης που καταγράφονται τους τελευταίους μήνες στις εν λόγω καταθέσεις συνάδουν και με την παρατεταμένη ύφεση στην οικονομική δραστηριότητα που έχει οδηγήσει στη

μείωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων. Ως αποτέλεσμα, πολλές επιχειρήσεις έχουν υποχρεωθεί, εν μέρει, να χρησιμοποιούν τις καταθέσεις τους για να καλύψουν τόσο τις επιχειρησιακές τους δαπάνες για κεφάλαια κίνησης όσο και τις λειτουργικές τους δαπάνες όπως για παράδειγμα την πληρωμή ενοικίων και φόρων.

Όσον αφορά τις καταθέσεις των ξένων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων των καταθέσεων από εταιρείες χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο, αυτές άρχισαν να καταγράφουν αρνητικούς ρυθμούς μεγέθυνσης από τον Αύγουστο του 2011. Πιο συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεγέθυνσης των εν λόγω καταθέσεων κατέγραψε έντονη ετήσια πτώση 19,3% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013, ποσοστό που αποτελεί το χαμηλότερο ρυθμό μεταβολής των τελευταίων έξι ετών. Οι μεταβολές στον προαναφερθέντα ρυθμό μεγέθυνσης οφείλονται, εν μέρει, στο υποτονικό οικονομικό κλίμα το οποίο συμβάλλει στην κάμψη της δραστηριότητας των επιχειρήσεων, και στις εκροές καταθέσεων λόγω και της γενικότερης οικονομικής και χρηματοοικονομικής αβεβαιότητας. Παράλληλη πορεία ακολουθούν και οι αντίστοιχες καταθέσεις των νοικοκυριών των μη κατοίκων Κύπρου οι οποίες κατέγραψαν ιστορικά αρνητικό ρυθμό μεγέθυνσης της τάξης του -28% στο τέλος Μαρτίου του 2013. Υπό το φώς των πιο πάνω, οι συνολικές καταθέσεις των μη κατοίκων Κύπρου συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών κατοίκων Κύπρου χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο κατέγραψαν ιστορικά σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 22,9% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013.

Επιτόκια

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013, τα πλείστα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο, αν και παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα, κατέγραψαν κατά μέσο όρο ελαφρά μείωση σε σύγκριση τόσο με το τέλος του 2012 όσο και με

την αντίστοιχη περίοδο του 2012, με τις συνεχείς εξελίξεις του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος να προεξοφλούν περαιτέρω μείωση των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων. Στη μέχρι τώρα διατήρηση υψηλών εγχώριων επιτοκίων συνέβαλαν σημαντικοί παράγοντες όπως για παράδειγμα η οικονομική αβεβαιότητα στην Ελλάδα, αλλά και οι συνεχιζόμενες υποβαθμίσεις των ομολόγων του δημοσίου και των εγχώριων τραπεζών από τους οίκους αξιολόγησης. Οι πρόσφατες ραγδαίες εξελίξεις στο εγχώριο οικονομικό περιβάλλον αναμένεται να αλλάξουν τη μέχρι τώρα σταθερά αυξητική πορεία των επιτοκίων. Παράγοντες οι οποίοι δημιουργούν προσδοκίες για τη μείωση των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων στο εγγύς μέλλον, είναι η συμφωνία του κυπριακού μνημονίου στο Eurogroup την 25η Μαρτίου του 2013, η αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου, η πρόσφατη ενημέρωση των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από την ΚΤΚ ότι θα επιβάλει επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε περιπτώσεις προσφοράς υψηλότερων καταθετικών επιτοκίων από τον Μάιο του 2013 καθώς και η πρόσφατη περαιτέρω μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ αναμένεται να επενεργήσουν στη μείωση των δανειστικών επιτοκίων.

Σε εγχώριο επίπεδο, τόσο το μέσο επιτόκιο νέων δανείων σε ευρώ από τα ΝΧΙ στην Κύπρο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ όσο και το κόστος δανεισμού από ΝΧΙ στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις στη ζώνη του ευρώ, παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2013 σε σύγκριση με τα τέλη του 2012 αλλά και με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες στη ζώνη του ευρώ. Χαρακτηριστικά, τον Μάρτιο του 2013 το μέσο επιτόκιο για τα στεγαστικά δάνεια και τα λοιπά δάνεια προς τα νοικοκυριά ανήλθε στο 5,19% και στο 7,02%, αντίστοιχα (**Πίνακας Α.3**), ενώ για την ίδια περίοδο το κόστος δανεισμού από τα

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.3 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ στην Κύπρο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσο όροι περιόδου)

		Μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικός προσδιορισμός επιτοκίου έως 1 έτους			
		Τραπεζικές υπεραναλήψεις ⁽²⁾	Καταναλωτικά δάνεια	Στεγαστικά δάνεια	Λοιπά δάνεια
2012	Ιαν.	7,46	6,93	5,48	6,22
	Φεβρ.	7,47	6,98	5,23	6,62
	Μάρτ.	7,35	7,00	5,37	6,39
	Απρ.	7,34	6,87	5,37	6,52
	Μάιος	7,21	6,99	5,40	6,46
	Ιούν.	7,34	7,14	5,47	6,88
	Ιούλ.	7,31	7,18	5,36	6,95
	Αύγ.	7,33	7,30	5,05	6,53
	Σεπτ.	7,34	6,92	5,34	6,58
	Οκτ.	7,30	7,34	5,32	6,78
	Νοεμ.	7,32	7,10	5,22	6,82
	Δεκ.	7,33	6,83	5,32	6,66
2013	Ιαν.	7,33	7,00	5,11	6,47
	Φεβρ.	7,35	6,91	5,35	6,66
	Μάρτ.	7,51	7,20	5,19	7,02

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(2) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα δανείων στο τέλος της περιόδου.

εγγώρια NXI προς τις επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ ύψους μέχρι €1 εκατ. βρισκόταν στο 7,33% (**Πίνακας Α.4**).

Τα πλείστα επιτόκια των αντίστοιχων δανείων από NXI στη ζώνη του ευρώ (**Διάγραμμα Α.21**), από τις αρχές του 2012 και εντεύθεν άρχισαν να καταγράφουν κατά μέσο όρο ελαφρά πτωτική πορεία, η οποία συνεχίστηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2013. Σε αυτό το γεγονός συνέβαλαν οι μειώσεις στο βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ. Χαρακτηριστικά, το μέσο επιτόκιο για νέα δάνεια προς νοικοκυριά στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013 ανήλθε στο 2,86% και 2,84% για στεγαστικούς σκοπούς και λοιπά δάνεια, αντίστοιχα. Αποκλιμάκωση του κόστους δανεισμού παρουσιάζεται και στα δάνεια προς τις επιχειρήσεις ύψους μέχρι €1 εκατ. στη ζώνη του ευρώ, το οποίο ανήλθε στο 3,75% στο τέλος του Μαρτίου του 2013.

Η πιο πάνω ανάλυση καταδεικνύει ότι η μεγάλη διαφορά των επιτοκίων της ζώνης του ευρώ με τα κυπριακά επιτόκια αφορά κυρίως τα λοιπά και τα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών καθώς επίσης και τα επιχειρηματικά δάνεια.

Αναφορικά με τα καταθετικά επιτόκια από NXI στην Κύπρο στα νοικοκυριά και στις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (**Πίνακας Α.5**, σελ. 40), καταγράφεται μια γενικά ήπια μείωση τον Μάρτιο το 2013 και είναι πιο εμφανής στα καταθετικά επιτόκια των νοικοκυριών. Ενδεικτικά, το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο σε νοικοκυριά ανήλθε τον Μάρτιο του 2013 στο 4,34%, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο για τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις τον Μάρτιο του 2013 ανήλθε στο 4,15%. Τα εγγώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προέβαιναν μέχρι πρότινος σε αυξήσεις των καταθετικών τους επιτοκίων στην προσπάθειά τους για επιτυχή ανακεφαλαιοποίηση αλλά και ενίσχυση της διαθέσιμης ρευστότητάς τους, μέσω καταθέσεων. Εντούτοις, αναλυτές της αγοράς εκτιμούν ότι μετά από τις πρόσφατες σημαντικές εξελίξεις, για παράδειγμα της συμφωνίας του

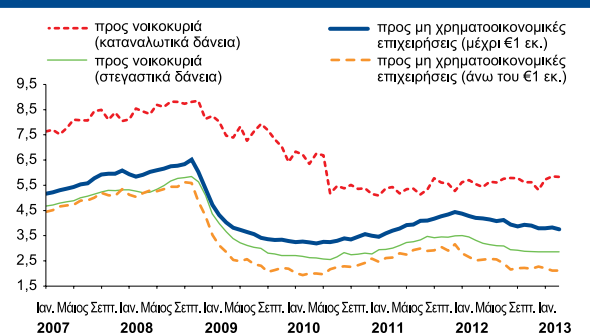
ΠΙΝΑΚΑΣ Α.4 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ
(% ετήσιως, μέσο όροι περιόδου)

		Μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικός προσδιορισμός επιτοκίου έως 1 έτους		
Τραπεζικές υπεραναλήψεις ⁽¹⁾		Λοιπά δάνεια ύψους έως 1 εκ. ευρώ	Λοιπά δάνεια ύψους άνω του 1 εκ. ευρώ	
2012	Ιαν.	7,18	7,18	7,28
	Φεβρ.	7,10	7,12	6,47
	Μάρτ.	7,12	7,62	6,46
	Απρ.	7,04	7,14	6,53
	Μάιος	7,03	7,26	6,73
	Ιούν.	7,10	7,44	6,87
	Ιούλ.	6,96	7,37	6,31
	Αύγ.	6,94	7,44	6,79
	Σεπτ.	6,90	7,20	6,63
	Οκτ.	6,92	7,03	6,23
	Νοεμ.	7,05	7,18	6,96
	Δεκ.	7,07	7,29	6,70
2013	Ιαν.	7,05	6,83	5,84
	Φεβρ.	7,05	7,03	6,58
	Μάρτ.	6,81	7,33	6,76

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα δανείων στο τέλος της περιόδου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.21 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στη ζώνη του ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾
(% ετήσιως, μέσο όροι περιόδου)

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).

(1) Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

κυπριακού μνημονίου που περιλαμβάνει και την εκτενή αναδιάρθρωση των δύο μεγάλων κυπριακών τραπεζών, αλλά και της πρότασης της ΚΤΚ για σταδιακή μείωση των επιτοκίων από την 1η Μαΐου του 2013, αναμένονται μειώσεις των καταθετικών επιτοκίων των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Πιο συγκεκριμένα, η πρόταση της ΚΤΚ προβλέπει ότι αν το προσφερόμενο από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα επιτόκιο για κατάθεση υπερβαίνει το euribor συν 300 μ.β. τότε το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να διατηρεί επιπρόσθετα ειδικά ίδια κεφάλαια.

Στη ζώνη του ευρώ, τα καταθετικά επιτόκια σε νοικοκυριά τα οποία κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα κυπριακά, κατέγραψαν κατά κύριο λόγο περαιτέρω μείωση τον Μάρτιο του 2013 (Διάγραμμα Α.22). Συγκεκριμένα, το μέσο επιτόκιο για τις νέες καταθέσεις προθεσμίας σε ευρώ μέχρι 1 χρόνο σε νοικοκυριά ανήλθε στο 2,29% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. Το αντίστοιχο επιτόκιο για τις καταθέσεις προθεσμίας για τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις έφθασε στο 0,93% τον Μάρτιο του 2013.

Οι τράπεζες στην Κύπρο φαίνεται να διατηρούν τα περιθώρια κέρδους στις εργασίες τους με τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις. Τα αντίστοιχα περιθώρια από τις εργασίες των τραπεζών με τα νοικοκυριά βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα λόγω, κυρίως, των υψηλότερων καταθετικών επιτοκίων. Αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΚΤ για το μήνα Μάρτιο του 2013, στην Κύπρο υφίσταται το υψηλότερο επιτόκιο δανεισμού με αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο τόσο για τα στεγαστικά δάνεια όσο και για τα επιχειρηματικά δάνεια ύψους έως 1 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά τα καταθετικά επιτόκια στη ζώνη του ευρώ, στην Κύπρο βρίσκονται τα υψηλότερα επιτόκια για νέες καταθέσεις προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο, μαζί με εκείνα της Ελλάδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.5 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε ΝΧΙ στην Κύπρο από κατοίκους της ζώνης του ευρώ
(% ετησίως, μέσο όροι περιόδου)

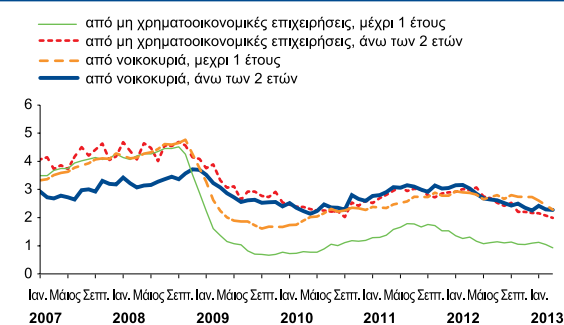
		Νοικοκυριά ⁽¹⁾			Μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις	
		Προθεσμίας			Μίας ημέρας ⁽²⁾	Προθεσμίας έως 1 έτος
		Μίας ημέρας ⁽²⁾	Έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους και έως 2 ετών		
2012	Ιαν.	1,11	4,28	4,58	0,49	3,87
	Φεβρ.	1,12	4,29	4,71	0,49	3,94
	Μάρτ.	1,12	4,34	4,79	0,52	3,62
	Απρ.	1,12	4,35	4,77	0,47	4,10
	Μάιος	1,09	4,35	4,81	0,49	3,97
	Ιούν.	1,07	4,33	4,71	0,49	3,54
	Ιουλ.	1,09	4,41	4,72	0,54	4,16
	Αύγ.	1,09	4,43	4,71	0,56	4,14
	Σεπτ.	1,10	4,43	4,67	0,54	3,52
	Οκτ.	1,10	4,45	4,69	0,54	4,07
	Νοεμ.	1,10	4,47	4,69	0,55	4,21
	Δεκ.	1,10	4,52	4,72	0,59	4,10
2013	Ιαν.	1,10	4,53	4,70	0,54	4,12
	Φεβρ.	1,10	4,52	4,73	0,49	4,27
	Μάρτ.	1,17	4,34	4,54	0,56	4,15

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(2) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα καταθέσεων στο τέλος της περιόδου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.22 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε ΝΧΙ στη ζώνη του ευρώ από κατοίκους της ζώνης του ευρώ ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσο όροι περιόδου)

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).

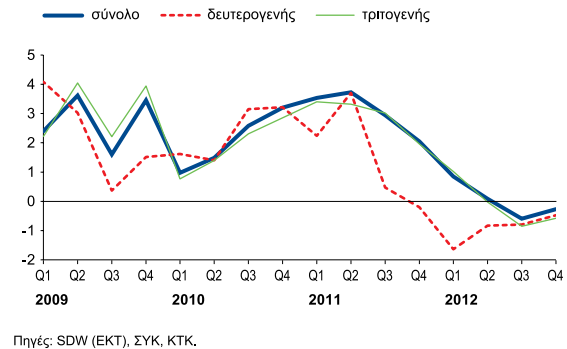
(1) Νέες καταθέσεις προθεσμίας.

Κόστος εργασίας

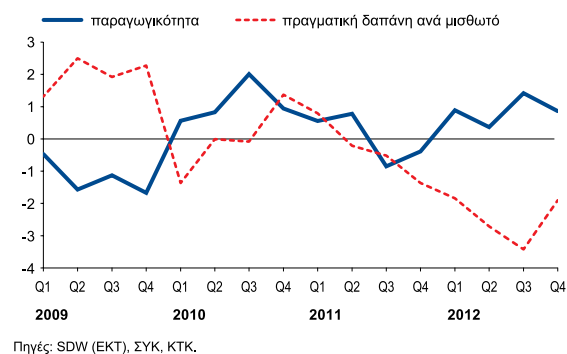
Το κόστος εργασίας κατά το 2012, επηρεαζόμενο από τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας, κατέγραψε σημαντική μείωση σε σχέση με το 2011. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της ονομαστικής συνολικής δαπάνης για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό (δαπάνη ανά μισθωτό) ήταν μηδενικός⁷ το 2012 σε σχέση με αύξηση 3% το 2011 (**Διάγραμμα Α.23**). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην ετήσια μείωση κατά 0,1% που καταγράφηκε στη σχετική δαπάνη ανά μισθωτό του ιδιωτικού τομέα καθώς και στις μειώσεις των απολαβών και των συντάξεων των κυβερνητικών υπαλλήλων. Σημειώνεται ότι παρά τις αυξημένες δαπάνες για φιλοδωρήματα λόγω των πρόωρων αφυπηρετήσεων, η δαπάνη ανά δημόσιο υπάλληλο να καταγράψει ετήσια μείωση της τάξης του 0,3%. Σε ό,τι αφορά την τομεακή ανάλυση, μειώσεις παρατηρήθηκαν σε όλους του τομείς, με τη μείωση στον τριτογενή τομέα, που αποτελεί περίπου το 80% της συνολικής απασχόλησης, να είναι ο βασικός παράγοντας που εξηγεί τη σχεδόν μηδενική ετήσια αύξηση που παρατηρήθηκε στη δαπάνη ανά μισθωτό. Αναλυτικότερα, η δαπάνη ανά μισθωτό στον τριτογενή τομέα παρουσίασε ετήσια μείωση της τάξης του 0,2% το 2012 σε σχέση με σημαντική αύξηση της τάξης του 2,9% το 2011 (**Διάγραμμα Α.23**).

Αναφορικά με την πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό, αυτή κατέγραψε σημαντική ετήσια μείωση 2,5% το 2012 σε σχέση με μείωση της τάξης του 0,4% το 2011 (**Διάγραμμα Α.24**). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται, κυρίως, στη σημαντική επιβράδυνση που καταγράφηκε στη δαπάνη ανά μισθωτό (μηδενικός ρυθμός αύξησης το 2012 σε σχέση με αύξηση 3% το 2011) σε σύγκριση με το ρυθμό αύξησης του επιπέδου τιμών. Σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, η οποία υπολογίζεται ως η μεταβολή στο πραγματικό ΑΕΠ ανά απασχολούμενο, ο σχετικός δείκτης κατέγραψε ετήσια αύξηση 0,9% το 2012 σε σύγκριση με μηδενική αύξηση το 2011 (**Διάγραμμα Α.24**). Η αύξηση της παραγωγικότητας κατά το 2012 οφείλεται στην αναλογικά μεγαλύτερη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.23 Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.24 Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό
(ετήσια μεταβολή, %)

7. Σημειώνεται ότι τα ιστορικά στοιχεία για το 2011 και 2012 που χρησιμοποιήθηκαν για τα **Διαγράμματα Α.23, Α.24 και Α.25** και που αφορούν τη συνολική δαπάνη για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές δεν είναι τα δημοσιευμένα και ενσωματώνουν προσαρμογές με βάση εκτιμήσεις της ΚΤΚ σχετικά με τις εισφορές και μειώσεις των απολαβών και των συντάξεων των κυβερνητικών υπαλλήλων εν όψει της επικείμενης αναθεώρησης από τη ΣΥΚ.

μείωση της απασχόλησης κατά το υπό αναφορά έτος σε σχέση με τη μείωση που παρατηρήθηκε στη παραγωγή. Αναλυτικότερα, η απασχόληση παρουσίασε σημαντική μείωση κατά 3,3% κατά το 2012 σε σχέση με αύξηση 0,5% κατά το 2011 ενώ το πραγματικό ΑΕΠ κατέγραψε μικρότερη συρρίκνωση της τάξης του 2,4% το 2012 έναντι αύξησης 0,5% το 2011.

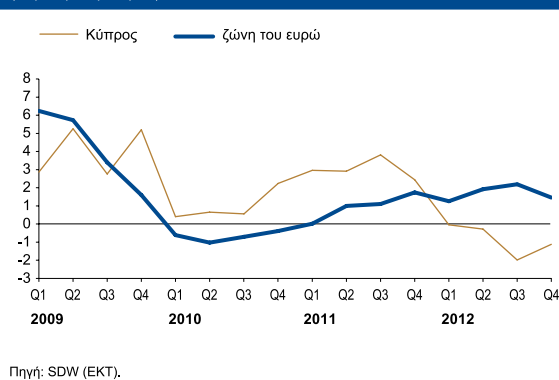
Το μοναδιαίο εργατικό κόστος, επηρεαζόμενο από την επιβράδυνση της ονομαστικής δαπάνης ανά μισθωτό και την αύξηση της παραγωγικότητας, κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 0,9% το 2012 σε σχέση με 3% το 2011. Αντίθετα, το μοναδιαίο εργατικό κόστος στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε περαιτέρω αύξηση το 2012 στο 1,7% από 1% το 2011 (**Διάγραμμα Α.25**). Το μοναδιαίο εργατικό κόστος αποτελεί σημαντικό δείκτη ανταγωνιστικότητας για μια οικονομία έναντι ανταγωνιστριών οικονομιών καθώς καταδεικνύει το κόστος εργασίας ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος. Ως εκ τούτου, έχει ιδιαίτερη σημασία για μια οικονομία μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα να διατηρεί το σχετικό δείκτη σε χαμηλά επίπεδα.

3. Εγχώρια Ανταγωνιστικότητα και Ισοζύγιο Πληρωμών

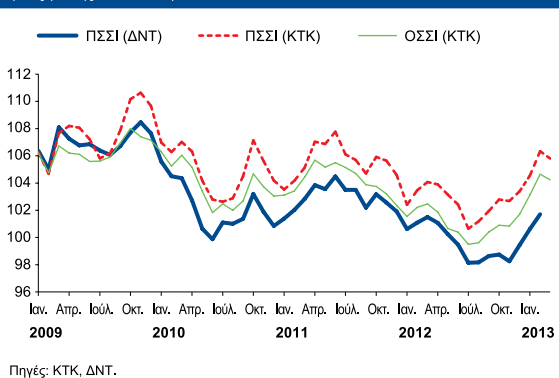
Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία

Στο **Διάγραμμα Α.26** φαίνεται η σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία (ΣΣΙ) του εθνικού νομίσματος, ο δείκτης της πραγματικής ΣΣΙ (ΠΣΣΙ), όπως υπολογίζεται από το ΔΝΤ καθώς και ο πραγματικός και ονομαστικός δείκτης ΣΣΙ, όπως υπολογίζεται από την ΚΤΚ⁸. Στο εν λόγω Διάγραμμα φαίνεται τάση ενδυνάμωσης των δεικτών ΠΣΣΙ κατά τους τελευταίους τέσσερις μήνες του 2012, όπως επίσης και κατά τους πρώτους δύο μήνες του 2013, ενώ φαίνεται μια αποδυνάμωση κατά τον Μάρτιο του 2013. Σε γενικές γραμμές, η πορεία των δεικτών ΠΣΣΙ αντικατοπτρίζει

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.25 Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.26 Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)
(έτος βάσης 2005=100)

8. Ο δείκτης σταθμισμένης ισοτιμίας της κυπριακής λίρας σε πραγματικούς όρους "ΠΣΣΙ ΔΝΤ" υπολογίζεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και λαμβάνει υπόψη τον ανταγωνισμό με τρίτες χώρες (19 χώρες). Ως αποπληθωριστής χρησιμοποιείται ο εθνικός δείκτης τιμών καταναλωτή. Λόγω της χρονικής υστέρησης που παρατηρείται στη δημοσίευση του δείκτη από το ΔΝΤ, υπολογίζεται από την Κεντρική Τράπεζα ένας απλουστευμένος δείκτης με 8 αντί 19 χώρες, "ΠΣΣΙ ΚΤΚ". Επίσης, η ΚΤΚ υπολογίζει τον ίδιο δείκτη σε ονομαστικούς όρους.

την πορεία του ευρώ. Η αποδυνάμωση η οποία παρατηρείται τον Μάρτιο του 2013 οφείλεται στην ιδιάζουσα κατάσταση που επικρατούσε στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του υπό αναφορά μήνα.

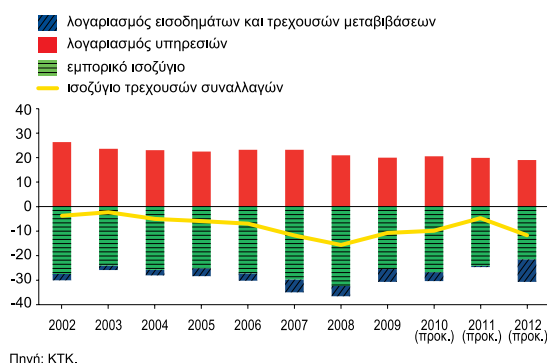
Η ΠΣΣΙ, ο πληθωρισμός καθώς και το μοναδιαίο εργατικό κόστος είναι σημαντικά μεγέθη που αντανακλούν σε κάποιο βαθμό την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, ψηλότερο μοναδιαίο εργατικό κόστος και ψηλότερη ΠΣΣΙ στην Κύπρο σε σύγκριση με ανταγωνιστικές χώρες υποδηλώνουν ότι οι εγχώριες εξαγωγές ενδεχόμενα να είναι λιγότερο ανταγωνιστικές ως προς την τιμή αλλά και τα εισαγόμενα προϊόντα πιο φθηνά, με αποτέλεσμα την προτίμησή τους έναντι των εγχώριων. Ο ψηλότερος πληθωρισμός σχετίζεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, και με τα δύο προαναφερόμενα μεγέθη και ως εκ τούτου αντανακλά επίσης το βαθμό ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Η υιοθέτηση μέτρων που επηρεάζουν τους μισθούς των δημόσιων υπαλλήλων, μέσα στο πλαίσιο του ΜΣ, όπως επίσης και οι μειώσεις μισθών που παρατηρούνται στον ιδιωτικό τομέα από ανεπίσημες μέχρι σήμερα αναφορές αναμένεται πως θα μειώσουν περαιτέρω το μοναδιαίο εργατικό κόστος στο σύνολο της οικονομίας, γεγονός που θα υποβοηθήσει μεσοπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου, όπως επίσης και την ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας. Με άλλα λόγια, η επώδυνη βραχυπρόθεσμη προσαρμογή που γίνεται αυτή την στιγμή στους μισθούς και την απασχόληση, θέτει τις βάσεις για μια πιο υγιή και πιο ανταγωνιστική οικονομία στο μεσοπρόθεσμο και βραχυπρόθεσμο μέλλον, δημιουργώντας έτσι το κατάλληλο μακροοικονομικό περιβάλλον στο οποίο μπορεί να υπάρξει βιώσιμη επανάκαμψη των πραγματικών μισθών και της απασχόλησης χωρίς να πλήττεται η ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.

Ισοζύγιο πληρωμών

Το έλλειμμα του ΙΤΣ (**Διάγραμμα Α.27**) το 2012 κατέγραψε σημαντική χειροτέρευση, αφού ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκε από 4,7% σε 11,7%⁹. Αυτή η χειροτέρευση οφείλεται κυρίως στο έλλειμμα που καταγράφηκε στο λογαριασμό εισοδημάτων. Σε ότι αφορά το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, το οποίο είναι ένα πιο σημαντικό μέγεθος για σκοπούς ανάλυσης της ανταγωνιστικότητας μιας μικρής ανοικτής οικονομίας όπως αυτής της Κύπρου, παρά τη χειροτέρευση του ΙΤΣ, καταγράφηκε μια σημαντική βελτίωση αφού το έλλειμμα μειώθηκε σημαντικά, λόγω κυρίως μειωμένων εισαγωγών. Αυτή η τάση βελτίωσης φαίνεται να συνεχίζει και το 2013 αφού σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία για το πρώτο τρίμηνο του 2013 το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου (το οποίο καταγράφει τις εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών) κατέγραψε σημαντική βελτίωση, αφού αυτό ανήλθε στα €830,5 εκατ. έναντι ελλείμματος €1076,6 εκατ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στη σημαντική μείωση της τάξης των €233,5 εκατ. στις εισαγωγές σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2012. Η συρρίκνωση της κυπριακής οικονομίας το 2012, όπως επίσης και η προβλεπόμενη συρρίκνωση το 2013 μεταφράζονται και σε χαμηλότερες εισαγωγές αφού είναι μειωμένο το επίπεδο της κατανάλωσης και των επενδύσεων.

Πιο αναλυτικά, για το 2012 το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου έφθασε τα €3.852,6 εκατ., έναντι ελλείμματος €4.348,6 εκατ. το 2011, ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης των εισαγωγών αγαθών κατά 8,1%, η οποία αντανakλά κυρίως τις μειώσεις που παρατηρήθηκαν σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες των εισαγωγών. Εξαίρεση αποτελεί η κατηγορία των εισαγωγών για πετρελαιοειδή που λόγω αυξήσεων στις τιμές των πετρελαιοειδών κατέγραψε σημαντική αύξηση. Η προαναφερθείσα μείωση στο έλλειμμα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.27 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)

9. Τα στοιχεία για τα έτη 2011 και 2012, που αφορούν την κατηγορία "επανεπενδυθέντα κέρδη", των λογαριασμών τρεχουσών συναλλαγών και χρηματοοικονομικών συναλλαγών, έχουν πολύ πρόσφατα αναθεωρηθεί, προκειμένου να αφαιρεθούν από αυτά, στοιχεία, τα οποία λανθασμένα περιλήφθηκαν στον υπολογισμό της συγκεκριμένης κατηγορίας από τις εταιρείες αναφοράς. Οι εν λόγω αναθεωρήσεις επιφέρουν σημαντική βελτίωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο, ως ποσοστό του ΑΕΠ, κατέρχεται στα 6,5% και 3,3% για το 2012 και 2011, αντίστοιχα.

του εμπορικού ισοζυγίου ενισχύθηκε περαιτέρω από τη μικρή αύξηση της τάξης του 2% στις εξαγωγές αγαθών, λόγω της αύξησης των εξαγωγών εγχώριων παραγόμενων προϊόντων. Οι επανεξαγωγές αγαθών κατέγραψαν μικρή μείωση. Πιο πρόσφατα στοιχεία για το εμπορικό ισοζύγιο αγαθών μέχρι και τον πρώτο τρίμηνο του 2013 (**Πίνακας Α.6**) ενισχύουν την προαναφερθείσα τάση αφού καταγράφεται μείωση στις εισαγωγές κατά 16,7% και αύξηση στις εξαγωγές κατά 3,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

Σε ό,τι αφορά το λογαριασμό υπηρεσιών κατά το 2012, παρουσίασε χειροτέρευση κατά €181,8 εκατ. σε σχέση με το 2011. Αυτή η χειροτέρευση οφείλεται σχεδόν ισόποσα στη μείωση στις εξαγωγές υπηρεσιών και στην αύξηση στις εισαγωγές υπηρεσιών. Η πιο σημαντική μείωση στις εξαγωγές ήταν στην κατηγορία των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όπου καταγράφηκε μια μείωση της τάξης του 23,4% (ή €153,9 εκατ.). Τα έσοδα από τις μεταφορές κατέγραψαν μείωση της τάξης του 3,1% (ή €46,2 εκατ.), εξέλιξη η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των εσόδων από λοιπές υπηρεσίες που σχετίζονται με τις θαλάσσιες μεταφορές. Ταυτόχρονα μια μικρή μείωση καταγράφηκε και στα έσοδα από τις εξαγωγές στην κατηγορία λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών (το οποίο συμπεριλαμβάνει εισπράξεις που σχετίζονται με τις δικηγορικές, λογιστικές και τις υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών). Αυτές οι μειώσεις στις εξαγωγές αντισταθμίστηκαν σε κάποιο βαθμό από τη σημαντική αύξηση στα έσοδα από τον τουρισμό αφού τα ταξιδιωτικά έσοδα, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 9,6% (ή €177,3 εκατ.), ως αποτέλεσμα των αυξήσεων στις αφίξεις τουριστών και της κατά κεφαλή τους δαπάνης. Το 2012 ήταν η πρώτη χρονιά μετά από το 2009, όπου η κατηγορία ταξιδιωτικών εσόδων ήταν η πιο σημαντική κατηγορία εξαγωγών υπηρεσιών αφού το 2010 και το 2011 οι εξαγωγές λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών κατείχαν αυτή τη θέση. Δεδομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.6 Εμπορικό ισοζύγιο (αγαθά)
(€ εκατομμύρια)

	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Έλλειμμα ισοζυγίου
2011	6.310,5	1.404,0	4.906,5
2012	5.740,5	1.420,5	4.320,0
Ετήσια % μεταβολή	-9,0	1,2	-12,0
2012 Ιαν.-Μάρ.	1.401,0	324,4	1.076,6
2013 Ιαν. - Μάρ.*	1.167,5	337,0	830,5
Ετήσια % μεταβολή	-16,7	3,9	-22,9

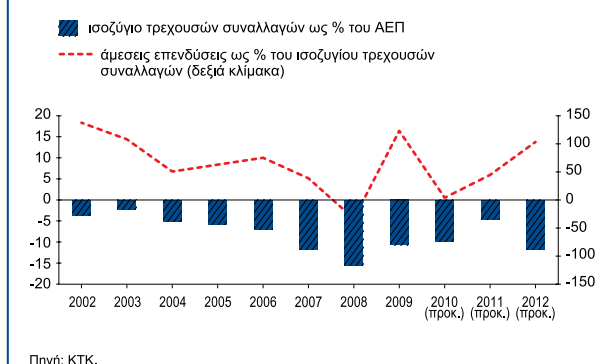
* προκαταρκτικά στοιχεία.
Πηγή: ΣΥΚ.

των γεγονότων στο εγχώριο τραπεζικό τομέα οι κατηγορίες εξαγωγών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών μπορούν να συνεχίσουν να καταγράφουν μειώσεις οι οποίες θα πρέπει να καλυφτούν με αυξήσεις στις εξαγωγές άλλων υπηρεσιών. Από τη πλευρά των εισαγωγών υπηρεσιών, οι σημαντικότερες αυξήσεις καταγράφηκαν στις κατηγορίες τουρισμού και λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες για τουρισμό κατέγραψαν άνοδο της τάξης του 6,8%, λόγω της αύξησης της κατά κεφαλή δαπάνης. Οι δαπάνες της κατηγορίας των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών κατέγραψαν σημαντική αύξηση 23,6% (ή €51,5 εκατ.) σε σχέση με το 2011. Αυτό οφείλεται στις αυξήσεις που παρατηρήθηκαν στις δαπάνες για λειτουργικές μισθώσεις, κυρίως λόγω των ενοικίων που καταβάλλει η ΑΗΚ για μίσθωση γεννητριών αλλά και τις αυξήσεις για παροχή επιχειρηματικών συμβουλών και υπηρεσιών δημοσίων σχέσεων.

Όπως αναφέρθηκε η χειροτέρευση στο ΙΤΣ οφείλεται κυρίως στο έλλειμμα που καταγράφηκε στο λογαριασμό εισοδημάτων, η οποία έφτασε στα €1.459,5 εκατ. ή στο 8,2% του ΑΕΠ σε σχέση με πλεόνασμα της τάξης του €110,2 εκατ. ή 0,6% του ΑΕΠ το 2011. Αυτή η επιδείνωση εξηγείται εξ'ολοκλήρου από τις άμεσες επενδύσεις, οι οποίες κατέγραψαν σημαντική μείωση της τάξης των €1.522 εκατ. σε σχέση με το 2011. Αυτό οφείλεται κυρίως στις αυξημένες ζημιές των υποκαταστημάτων ή/και θυγατρικών των κυπριακών εταιρειών στο εξωτερικό (συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών), στην καταβολή περιορισμένων μερισμάτων προς τους κύριους μετόχους τους κατά το 2012 και στα κέρδη κυπριακών εταιρειών ξένων συμφερόντων σε σχέση με ζημιές το 2011.

Η χρηματοδότηση στο έλλειμμα του ΙΤΣ (Διάγραμμα Α.28) κατά το 2012, προήλθε κυρίως από τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου και, σε μικρότερο βαθμό, από τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Η πορεία των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2012 επηρεάστηκε

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.28 Χρηματοδότηση ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από άμεσες επενδύσεις

κυρίως από τις άμεσες επενδύσεις κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό και πιο συγκεκριμένα στις ζημιές που κατέγραψαν εταιρείες κυπριακών συμφερόντων στο εξωτερικό (συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών) και στην εξόφληση δανείων τα οποία είχαν παραχωρήσει εταιρείες κυπριακών συμφερόντων σε συγγενικές τους εταιρείες. Ταυτόχρονα, οι επενδύσεις στην Κύπρο κατέγραψαν αύξηση κυρίως λόγω των αδιανέμητων κερδών που κατέγραψαν εγγεγραμμένες στην Κύπρο εταιρείες ξένων συμφερόντων. Το 2012 υπήρξαν καθαρές εισροές στις απαιτήσεις επενδύσεων χαρτοφυλακίου λόγω ρευστοποιήσεων σε τίτλους που εκδόθηκαν από μη κατοίκους ενώ καταγράφηκαν καθαρές εκροές στις υποχρεώσεις επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

Τουρισμός

Κατά το 2012 οι αφίξεις τουριστών αυξήθηκαν κατά 3% σε σύγκριση με το 2011, ενώ τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 10,2%, ως αποτέλεσμα της αύξησης στην κατά κεφαλήν δαπάνη κατά 6,9% (**Πίνακας Α.7** και **Διάγραμμα Α.29**).

Αν και κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 καταγράφηκε μείωση της τάξης του 12,2% στις αφίξεις τουριστών, αναμένεται πως το 2013 θα είναι ένας καλός χρόνος για τον τομέα βάσει κάποιων ανεπίσημων αναφορών σχετικά με προκρατήσεις για το καλοκαίρι του 2013. Η βελτιωμένη πορεία του τουρισμού αντικατοπτρίζει εν μέρει αρνητικές γεωπολιτικές συγκυρίες σε ανταγωνιστικές χώρες της Μεσογείου, τις προσπάθειες του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) και του ιδιωτικού τομέα να βελτιώσουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, καθώς και τη διεύθυνση σε νέες αγορές όπως αυτή της Ρωσίας. Πιο συγκεκριμένα, οι αφίξεις από τη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 42% το 2012 σε σχέση με το 2011, γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στα έσοδα από τον τουρισμό αφού οι Ρώσοι τουρίστες φαίνεται να ξοδεύουν περισσότερο.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.7 Τουρισμός

	Αφίξεις τουριστών (χιλ.)	Έσοδα από τουρισμό (εκ. €)	Κατά κεφαλή δαπάνη (€)
2011	2.392,2	1.749,3	731,2
2012	2.464,9	1.927,7	782,1
ετήσια % μεταβολή	3,0	10,2	6,9
2012 Ιαν.-Φεβ.	103,0	62,3	604,9
2013 Ιαν.-Φεβ. ⁽¹⁾	84,6	61,2	723,4
ετήσια % μεταβολή	-17,9	-1,8	19,6
2012 Ιαν.-Απρ. ⁽²⁾	387,0	-	-
2013 Ιαν.-Απρ. ⁽¹⁾	339,7	-	-
ετήσια % μεταβολή	-12,2	-	-

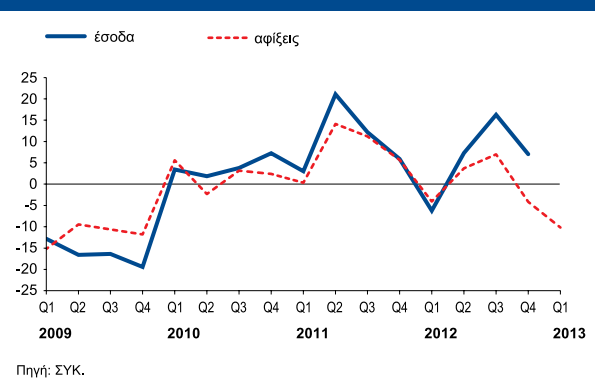
(1) Τα στοιχεία αφίξεων για τον Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

Τα στοιχεία εσόδων για τον Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

(2) Τα στοιχεία για τον Μάρτιο 2012 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.29 Αφίξεις και έσοδα από τουρισμό
(ετήσια μεταβολή, %)

Κατά το 2012 διαφάνηκε ότι ο τουριστικός τομέας παραμένει σημαντικός για την εγχώρια ανάπτυξη αφού οι οποιεσδήποτε απώλειες στην ανταγωνιστικότητα λόγω τιμών έχουν υπερκαλυφθεί με τη διεύρυνση σε νέες αγορές καθώς και με την έμφαση που έχει δοθεί σε νέα είδη του τουριστικού προϊόντος.

4. Εγχώρια Ζήτηση, Παραγωγή και Αγορά Εργασίας

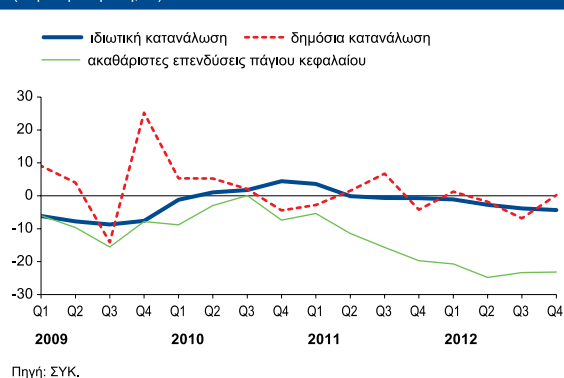
Τριμηνιαίοι εθνικοί λογαριασμοί

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε αρνητικό ρυθμό μεταβολής της τάξης του -2,4% το 2012 σε σύγκριση με μεγέθυνση της τάξης του 0,5% που καταγράφηκε το 2011. Το πρώτο τρίμηνο του 2013 και με βάση προκαταρκτικά στοιχεία, καταγράφηκε περαιτέρω επιδείνωση, με το ΑΕΠ να σημειώνει ετήσια συρρίκνωση της τάξης του 4,3%. Αναλυτικά στοιχεία για το 2012 (**Διαγράμματα Α. 30(α)** και **Α. 30 (β)**) παρουσιάζουν σημαντική χειροτέρευση της ιδιωτικής κατανάλωσης που καταγράφει μείωση της τάξης του 3%. Πολύ μεγαλύτερη μείωση της τάξης του 23% παρουσίασαν οι πάγιες ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης της εγχώριας ζήτησης οι εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών κατέγραψαν σε πραγματικούς όρους μεγάλη μείωση της τάξης του 7,2%. Αντίθετα, οι εξαγωγές παρουσίασαν άνοδο 2,3%.

Εγχώρια ζήτηση

Πρόσφατοι οικονομικοί δείκτες διαγράφουν αρνητική εικόνα για την εγχώρια ζήτηση. Σύμφωνα με τους σχετικούς δείκτες εμπιστοσύνης, το ΑΕΠ αναμένεται να συνεχίσει σε υποτονικούς ρυθμούς, με τους υπόλοιπους δείκτες της εγχώριας οικονομίας να το επιβεβαιώνουν (**Πίνακας Α.8**). Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) μειώθηκε από το 73,5 το Δεκέμβριο του 2012 στο 64,4 τον Απρίλιο του 2013, φτάνοντας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.30(α) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.30(β) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)
(ετήσια μεταβολή, %)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.8 Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης

(για επιμέρους δείκτες: διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων)

	2012 Δεκ.	2013 Ιαν.	2013 Φεβρ.	2013 Μάρτ.	2013 Απρ.
ΔΟΣ	73,5	77,8	79,8	82,0	64,4
Βιομηχανία	-28	-24	-22	-21	-37
Υπηρεσίες	-41	-34	-42	-37	-59
Καταναλωτές	-61	-54	-45	-40	-64
Λιανικό εμπόριο	-32	-31	-29	-27	-49
Κατασκευές	-57	-62	-62	-60	-73

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Σημείωση: Στοιχεία διορθωμένα από εποχικές διακυμάνσεις.

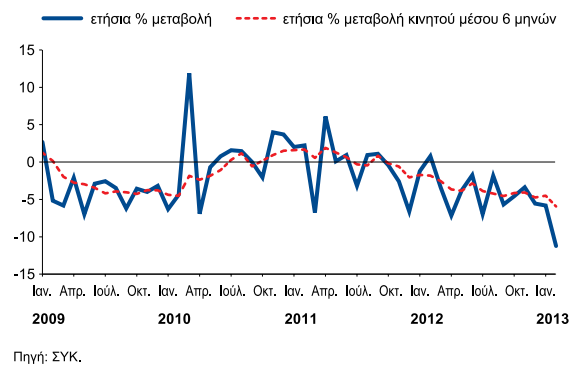
στο χαμηλότερο επίπεδο που καταγράφηκε από τη δημιουργία του δείκτη. Ταυτόχρονα, ο δείκτης κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου (**Διάγραμμα Α.31**), ο δανεισμός του ιδιωτικού τομέα, οι εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων (**Διάγραμμα Α.32**) και οι εισπράξεις ΦΠΑ κατέγραψαν πτωτική πορεία κατά την υπό εξέταση περίοδο. Πτωτικούς ρυθμούς καταγράφουν επίσης οι πληρωμές μέσω πιστωτικών καρτών (**Διάγραμμα Α.33**).

Κατασκευαστικός τομέας

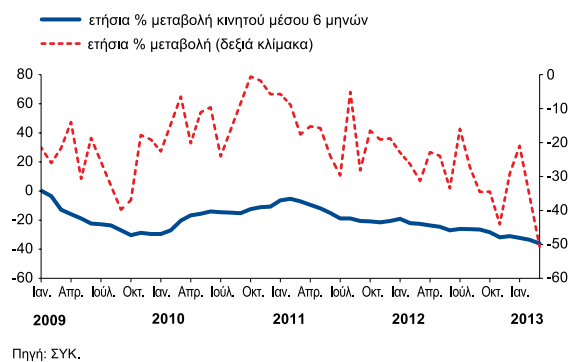
Η σημαντική επιδείνωση που παρουσιάστηκε στον κατασκευαστικό τομέα τα τελευταία τρία χρόνια συνεχίστηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2013 σε συνάρτηση με την εν γένει φθίνουσα οικονομική δραστηριότητα. Η περαιτέρω μείωση των εισοδημάτων των νοικοκυριών στο δημόσιο τομέα τον Δεκέμβριο του 2012 (ως μέρος της συμφωνίας για το μνημόνιο για χρηματοδότηση της Κύπρου από την Τρόικα) σε συνάρτηση με τις γενικότερες μειώσεις στους μισθούς των εργαζομένων ως επακόλουθο της επιδείνωσης της κρίσης, καθώς και η επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων μετά από την απόφαση του Eurogroup, δημιούργησαν περαιτέρω προβλήματα ρευστότητας στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά με αποτέλεσμα τον περιορισμό στις συναλλαγές και κατ' επέκταση στην οικονομική δραστηριότητα γενικότερα.

Η επιδείνωση της αβεβαιότητας όσον αφορά τις εξελίξεις στην ευρύτερη οικονομία σε συνδυασμό με τον περιορισμό της ρευστότητας είχε σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά ακινήτων. Αυτό φαίνεται από την ετήσια μείωση 24,4% στις εγχώριες πωλήσεις τσιμέντου για το πρώτο τρίμηνο του 2013 (**Διάγραμμα Α. 34**, σελ. 50) καθώς και από τον δείκτη εμπιστοσύνης στον κατασκευαστικό τομέα στην Κύπρο, όπως δημοσιεύεται από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας (ΕΟΣ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο οποίος επιδεινώθηκε από -59,4 κατά το τέταρτο τρίμηνο

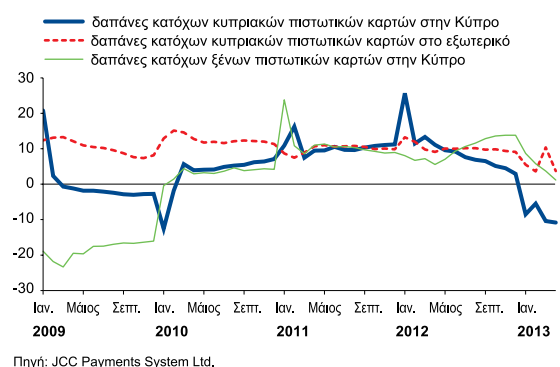
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.31 Λιανικές πωλήσεις (εξαιρουμένων των μηχανοκίνητων οχημάτων)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.32 Εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.33 Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών (συσσωρευμένη ετήσια μεταβολή περιόδου από Ιανουάριο)

του 2012 σε -61,4 το πρώτο τρίμηνο του 2013. **(Διάγραμμα Α.35).**

Η αρνητική πορεία στην κατασκευαστική δραστηριότητα καταδεικνύεται επίσης και από τα χαμηλά επίπεδα στα οποία κυμαίνεται η ζήτηση για ακίνητα όπως αντικατοπτρίζεται στα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Συγκεκριμένα, κατά τους πρώτους τέσσερεις μήνες του 2013 ο συνολικός αριθμός πωλητηρίων εγγράφων (εγχώριοι και αλλοδαποί αγοραστές) σημείωσε ετήσια μείωση της τάξης του 43,9% **(Διάγραμμα Α.36)** αντικατοπτρίζοντας μειώσεις του 49,54% και 21,7% για κατοίκους και μη-κατοίκους Κύπρου αντίστοιχα. Εντούτοις τον Απρίλιο του 2013 παρατηρήθηκε μια μικρή ανάκαμψη στο αριθμό των πωλητηρίων εγγράφων των αλλοδαπών αγοραστών σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες του 2013 στις παραλιακές περιοχές (Λάρνακα, Αμμόχωστο και Πάφο) που φαίνεται να αποδίδεται κυρίως στα μέτρα που λήφθηκαν για την ταχεία διαδικασία έκδοσης αδειών παραμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών, τα οποία προσέλκυσαν κυρίως Κινέζους αγοραστές.

Παρόλα αυτά η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά, η οποία παρεμποδίζει πιθανούς επενδυτές, Κύπριους ή ξένους, να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για αγορά ακινήτων συμβάλλει σημαντικά στη συνεχιζόμενη συρρίκνωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Τα κριτήρια παραχώρησης στεγαστικών δανείων, σύμφωνα με την «Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων» της ΚΤΚ, έγιναν αυστηρότερα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013, δυσχεραίνοντας έτσι περαιτέρω την πρόσβαση των υποψήφιων αγοραστών σε χρηματοδότηση **(Διάγραμμα Α.37, σελ. 51)**. Συγκεκριμένα τα κριτήρια παραχώρησης στεγαστικών δανείων βρίσκονται στο πιο ψηλό επίπεδο που κυμανθήκαν από το τέταρτο τρίμηνο του 2008. Όσον αφορά τα στεγαστικά επιτόκια, όπως έχει ήδη αναφερθεί, σημείωσαν οριακή μείωση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Τα αυστηρότερα κριτήρια για παραχώρηση δανείων, συνέπεια των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.34 Πωλήσεις τσιμέντου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.35 Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης κατασκευαστικού τομέα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.36 Πωλητήρια έγγραφα (σύνολο κατοίκων και μη-κατοίκων Κύπρου)

οι τράπεζες για ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειάς τους, αλλά και της περαιτέρω μείωσης των εισοδημάτων των νοικοκυριών, είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθεί η ζήτηση για δανεισμό για σκοπούς αγοράς κατοικίας. Τα ψηλά δανειστικά επιτόκια αποτελούν επίσης ακόμα ένα ανασταλτικό παράγοντα στην αύξηση της ζήτησης στεγαστικών δανείων από πιθανούς αγοραστές ακινήτων. Συγκεκριμένα, κατά τους πρώτους τρεις μήνες του 2013, τα οικιστικά δάνεια των κατοίκων Κύπρου παρουσίασαν μεγαλύτερες καθαρές αποπληρωμές σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

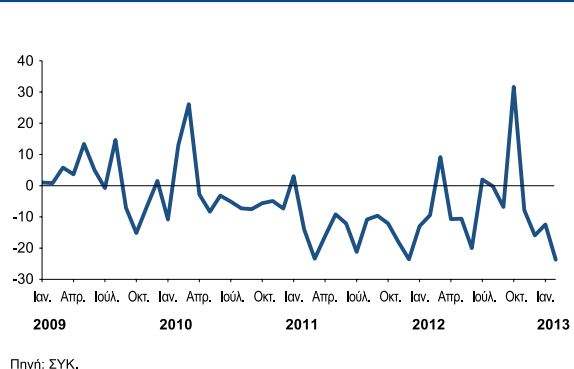
Με βάση τα πιο πάνω, το βραχυπρόθεσμο μέλλον του κατασκευαστικού τομέα δεν διαγράφεται ευοίωνο και αυτό φαίνεται από την συνεχιζόμενη πτωτική πορεία με την οποία ξεκίνησαν τη νέα χρονιά οι εγκεκριμένες άδειες οικοδομής, οι οποίες καταδεικνύουν ότι και στο εγγύς μέλλον η κατασκευαστική δραστηριότητα αναμένεται να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου (ΣΥΚ), για τους πρώτους δύο μήνες του 2013 σημειώθηκε ετήσια μείωση της τάξης του 18,4% (**Διάγραμμα Α.38**) στον αριθμό αδειών οικοδομής σε σχέση με την ίδια περίοδο το 2012. Παράλληλα, ο δείκτης πρόθεσης αγοράς ή ανέγερσης κατοικίας τους επόμενους 12 μήνες της ΕΟΣ παρέμεινε σχετικά σταθερός στο πολύ αρνητικό επίπεδο του -90,9 το πρώτο τρίμηνο του 2013, σε σύγκριση με -89,6 το τέταρτο τρίμηνο του 2012.

Επίσης, ο «δείκτης προσδοκιών για τις τιμές πώλησης ακινήτων τους επόμενους τρεις μήνες» που δημοσιεύεται στην ίδια έρευνα, παρουσιάζει μια μικρή ανάκαμψη αν και παραμένει στα αρνητικά επίπεδα του -35,3 το πρώτο τρίμηνο του 2013 ενώ τον Απρίλιο του 2013 μειώθηκε για πρώτη φορά στο -60,0. Αρνητικές προσδοκίες υπάρχουν και για την απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα, αφού ο «δείκτης προσδοκιών για την απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα τους επόμενους τρεις μήνες» το πρώτο τρίμηνο του 2013 μειώθηκε περαιτέρω στο -35,23 σε σχέση με -34,43 που ήταν το τέταρτο τρίμηνο του 2012.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.37 Κριτήρια παραχώρησης και επιτόκιο στεγαστικών δανείων

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.38 Αριθμός εγκεκριμένων αδειών οικοδομής (ετήσια μεταβολή, %)

Παρόλα αυτά και όπως έχει ήδη αναφερθεί πιο πάνω, διαφαίνονται κάποια θετικά σημάδια από την προσπάθεια προσέλκυσης ξένων επενδυτών στην αγορά ακινήτων, κυρίως Κινέζων, με τον καθορισμό διαδικασιών για απόκτηση μόνιμης άδειας παραμονής μέσω της απόκτησης κατοικίας στην Κύπρο τον Αύγουστο του 2012. Γενικά όμως η αρνητική πορεία του τομέα δεν αναμένεται να ανατραπεί σύντομα.

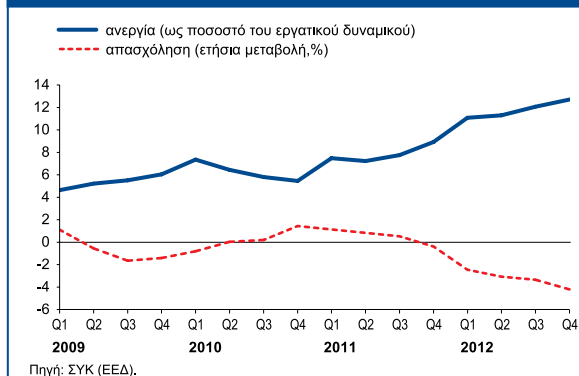
Αγορά εργασίας

Σε συνάρτηση με τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας, η απασχόληση κατέγραψε σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 3,3% κατά το 2012 έναντι αύξησης 0,5% κατά το 2011 (**Διάγραμμα Α.39**). Σημειώνεται ότι η ετήσια μείωση που παρατηρήθηκε στον αριθμό των αυτοεργοδοτούμενων κατά την υπό αναφορά περίοδο ανήλθε στο 8% και ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη μείωση της τάξης του 2,3% που παρατηρήθηκε στον αριθμό των εργοδοτούμενων.

Σε σχέση με τις συνολικές ώρες εργασίας, αυτές κατέγραψαν οριακά μεγαλύτερη μείωση κατά το 2012 σε σχέση με την μείωση της απασχόλησης, υποδηλώνοντας έτσι οριακή μείωση κατά 0,2% στις ώρες εργασίας ανά απασχολούμενο. Σημειώνεται ότι μια διαφορετική εικόνα προκύπτει όταν εξεταστούν οι μεταβολές στις ώρες ανά εργοδοτούμενο και ανά αυτοεργοδοτούμενο λόγω της εμφανούς τάσης των αυτοεργοδοτούμενων να απολύουν υπαλλήλους τους και να εργάζονται οι ίδιοι πλέον ώρες. Αναλυτικότερα, οι ώρες ανά αυτοεργοδοτούμενο παρουσίασαν σημαντική ετήσια αύξηση 5%, ενώ οι ώρες ανά εργοδοτούμενο κατέγραψαν μείωση της τάξης του 1,2% κατά την υπό αναφορά περίοδο.

Σε συνδυασμό με τη σημαντική μείωση της απασχόλησης, παρατηρήθηκε δραματική αύξηση της ανεργίας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας το 2012 αυξήθηκε κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες περίπου σε

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.39 Ανεργία και απασχόληση

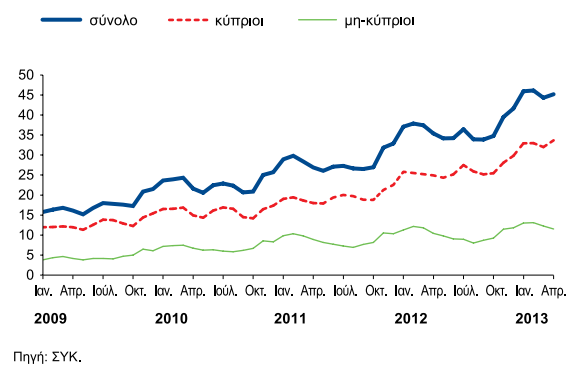

σχέση με το 2011, φθάνοντας έτσι στο 11,8%, σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) (**Διάγραμμα Α.39**, σελ. 52). Η πορεία της ανεργίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πορεία του ΑΕΠ και την αβεβαιότητα που επικρατούσε στην εγχώρια αγορά.

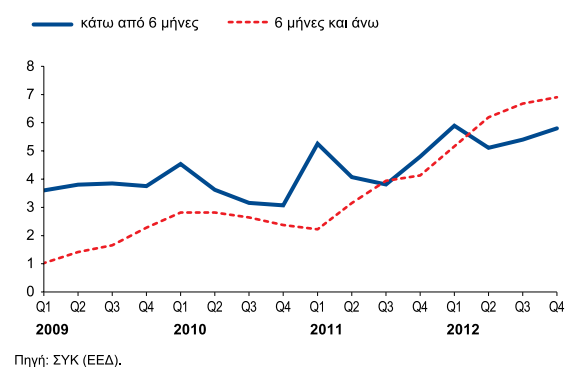
Η προαναφερθείσα εικόνα επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της ΣΥΚ για την εγγεγραμμένη ανεργία, με τα πιο πρόσφατα στοιχεία να είναι διαθέσιμα μέχρι και τον Απρίλιο του 2013 (**Διάγραμμα Α.40**). Αναλυτικότερα, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, η ετήσια αύξηση κατά τον Απρίλιο του 2013 ανήλθε στο 27,7% (από σχεδόν 35,4 χιλιάδες σε 45,2 χιλιάδες) ενώ σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα μόνο, καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 2,1% (918 άτομα). Σχετικά με την κατανομή της αύξησης σε Κύπριους και μη-Κύπριους, σημειώνεται ότι οι ετήσιες αυξήσεις κατά τον Απρίλιο του 2013 σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους ανήλθαν στο 35,1% και 10,1% (αύξηση κατά 8,7 και 1,1 χιλιάδες άτομα) αντίστοιχα. Σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, οι Κύπριοι εγγεγραμμένοι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 1,7 χιλιάδες ενώ οι μη-Κύπριοι μειώθηκαν κατά 748 άτομα.

Σε αυτήν την περίοδο, της αυξημένης αβεβαιότητας και οικονομικής αστάθειας, είναι σημαντική η παρακολούθηση της ανεργίας ανά διάρκεια. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΔ όπως παρουσιάζονται στο **Διάγραμμα Α.41**, το ποσοστό ανεργίας με διάρκεια έξι μήνες και άνω έφθασε το 6,9% το τέταρτο τρίμηνο του 2012 σε σύγκριση με 4,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2011. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΣΥΚ για την εγγεγραμμένη ανεργία, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων με διάρκεια έξι μήνες και άνω αυξήθηκε κατά 5,4 χιλιάδες τον Απρίλιο του 2013 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2012 ενώ, σε σχέση με τον Μάρτιο του 2013, αυξήθηκε κατά 1,4 χιλιάδες άτομα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.40 Εγγεγραμμένη ανεργία
(αριθμός ανέργων, χιλιάδες)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.41 Ανεργία κατά διάρκεια
(ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού)

5. Εγχώριες Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Δημοσιονομικές εξελίξεις κατά το 2012

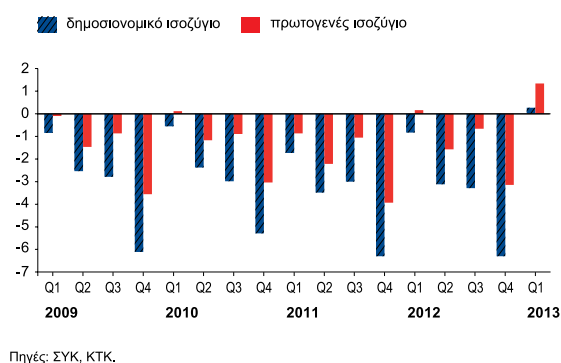
Το δημοσιονομικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 6,3% το 2012, αμετάβλητο σε σχέση με το 2011 (**Διάγραμμα Α.42**). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στην ισοδύναμη και σχεδόν μηδενική αύξηση των δημοσίων εσόδων και δαπανών (**Διάγραμμα Α.43**).

Αναλυτικότερα, παρά τις σημαντικές αυξήσεις σε φορολογικούς συντελεστές, ο δείκτης εσόδων προς το ΑΕΠ αυξήθηκε οριακά κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες περίπου, στο 40% λόγω της σημαντικής συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Οι συνολικές δαπάνες, εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους και κοινωνικές παροχές, σημείωσαν σημαντική ετήσια μείωση κατά 4% περίπου λόγω της μείωσης των δαπανών για απολαβές προσωπικού, ενδιάμεση ανάλωση και κεφαλαιουχικά αγαθά. Ωστόσο, η αύξηση των δαπανών για τόκους, συντάξεις και επιδόματα ανεργίας οδήγησαν σε αύξηση του δείκτη δαπανών προς το ΑΕΠ κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες περίπου στο 46,3%, με τις συνολικές δαπάνες σε ονομαστικούς όρους να παραμένουν στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2011. Σημειώνεται ότι το πρωτογενές έλλειμμα¹⁰ ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά το 2012 παρουσίασε βελτίωση κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες περίπου και ανήλθε στο 3,1% (**Διάγραμμα Α.42**).

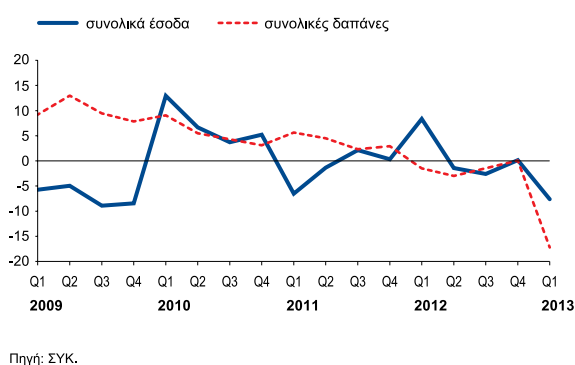
Ο δείκτης του ακαθάριστου δημόσιου χρέους της γενικής κυβέρνησης¹¹ προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 15 περίπου ποσοστιαίες μονάδες φθάνοντας το 85,8% (**Διάγραμμα Α.44**), κυρίως λόγω της έκδοσης κρατικού ομολόγου τον Ιούνιο του 2012 για την ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2012 ήταν σημαντικά υψηλότερο από το στόχο του 2,6% που τέθηκε στο Πρόγραμμα

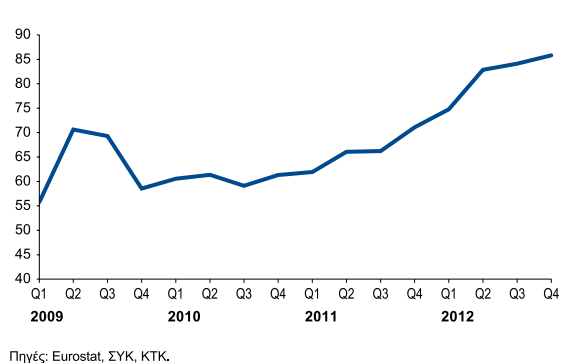
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.42 Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης
(συσσωρευμένο σύνολο περιόδου από πρώτο τρίμηνο ως ποσοστό του ΑΕΠ)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.43 Συνολικά έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης
(συσσωρευμένο σύνολο περιόδου από πρώτο τρίμηνο, ετήσια μεταβολή %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.44 Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης
(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

10. Το πρωτογενές ισοζύγιο είναι το δημοσιονομικό ισοζύγιο εξαιρουμένης της καταβολής τόκων.

11. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης αποτελείται από το σύνολο του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένου του χρέους ορισμένων ημικρατικών οργανισμών που εμπίπτουν στην ορολογία της κεντρικής κυβέρνησης) και των τοπικών αρχών εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού δανεισμού που περιλαμβάνει τη συνεισφορά των Ταμείων Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των Υπό Διαχείριση Ταμείων. Επίσης, εξαιρούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ΚΤΚ προς το ΔΝΤ.

Σταθερότητας (ΠΣ) της Κυπριακής Δημοκρατίας για τα έτη 2011-2015 και το οποίο δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2012. Το γεγονός αυτό αποδίδεται, ως επί το πλείστον, σε δυσμενείς επιπτώσεις στα φορολογικά έσοδα από τη χαμηλότερη από την αναμενόμενη εγχώρια ζήτηση και, κατά δεύτερο λόγο, σε υπέρβαση δαπανών που σχετίζονται κυρίως με έκτακτες δαπάνες για μεταβιβάσεις κεφαλαίου και άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις. Οι προαναφερθείσες μεταβιβάσεις καλύπτουν τις δαπάνες ασφάλισης που σχετίζονται με την έκρηξη στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό του Βασιλικού το 2011, πληρωτέες σε διάστημα τεσσάρων ετών αλλά ενσωματωμένες πλήρως στους λογαριασμούς της κυβέρνησης για το 2012. Σχετίζονται επίσης και με την καταγραφή μεταβίβασης κεφαλαίου για την κεφαλαιοποίηση της πληρωμής τόκου επί των κυβερνητικών ομολόγων που εκδόθηκαν το 2012 για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας.

Τρέχουσες δημοσιονομικές εξελίξεις

Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013, τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΣΥΚ που αφορούν έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης καταγράφουν βελτίωση με το δημοσιονομικό ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ να καταγράφει πλεόνασμα της τάξης του 0,3% σε σχέση με έλλειμμα 0,8% την αντίστοιχη περσινή περίοδο (**Πίνακας Α.9**). Επιπλέον, παρατηρήθηκε βελτίωση στο πρωτογενές πλεόνασμα στο 1,3% του ΑΕΠ κατά την υπό αναφορά περίοδο σε σχέση με 0,2% την αντίστοιχη περσινή περίοδο (**Διάγραμμα Α.42**, σελ. 54).

Αναλυτικότερα, ο δείκτης εσόδων προς το ΑΕΠ παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012, με τα συνολικά έσοδα σε ονομαστικούς όρους να καταγράφουν ετήσια μείωση κατά 7,6% (**Πίνακας Α.9**). Σημαντική ετήσια μείωση παρατηρήθηκε στα φορολογικά έσοδα ένεκα της δραματικής συρρίκνωσης της οικονομικής

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.9 Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης

	Ιαν-Μαρ. 2012 (€ εκατ.)	Ιαν-Μαρ. 2013 (€ εκατ.)	Μεταβολή %
ΔΑΠΑΝΕΣ			
Ενδιάμεση ανάλωση	199,5	156,0	-21,8
Κεφαλαιουχικά αγαθά	98,9	52,1	-47,3
Απολαβές προσωπικού	655,1	609,6	-6,9
Άλλοι φόροι επί της παραγωγής	0,1	0,1	0,0
Επιδότησεις	36,5	31,1	-14,8
Τόκοι πληρωθέντες	176,8	176,3	-0,3
Κοινωνικές παροχές	583,6	449,5	-23,0
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	106,8	82,5	-22,8
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	29,2	4,8	-83,6
Σύνολο δαπανών	1.886,5	1.562,0	-17,2
Σύνολο δαπανών ως % του ΑΕΠ	10,5	9,5	
ΕΣΟΔΑ			
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	109,5	270,5	147,0
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	602,7	451,5	-25,1
εκ των οποίων ΦΠΑ	342,2	244,8	-28,5
Εισόδημα περιουσίας	31,6	105,3	233,2
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	533,1	411,7	-22,8
Κοινωνικές εισφορές	426,3	345,7	-18,9
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	33,6	20,9	-37,8
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	1,7	0,6	-64,7
Σύνολο εσόδων	1.738,5	1.606,2	-7,6
Σύνολο εσόδων ως % του ΑΕΠ	9,7	9,8	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	-148,0	44,2	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % του ΑΕΠ	-0,8	0,3	

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

δραστηριότητας. Η σχετική μείωση αντισταθμίστηκε μερικώς από τις σημαντικές ετήσιες αυξήσεις που παρατηρήθηκαν στις κατηγορίες «Παροχή αγαθών και υπηρεσιών» και «Εισόδημα περιουσίας» κατά 147% και 233,2%, αντίστοιχα. Αυτές οι αυξήσεις οφείλονται σε έκτακτα έσοδα από τα σημαντικά τέλη αδειοδότησης δικαιωμάτων εξερεύνησης υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ και το υψηλό μέρισμα από την ΚΤΚ, αντίστοιχα.

Σε ό,τι αφορά εξελίξεις στις δημόσιες δαπάνες (Πίνακας Α.9, σελ. 55), η σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών κατά 17,2% κατά το πρώτο τρίμηνο του 2013 οφείλεται σε μειώσεις δαπανών σε όλους τους τομείς εν μέρει λόγω της ιδιάζουσας κατάστασης στο τραπεζικό σύστημα που επικρατούσε το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μάρτη που είχε ως συνεπακόλουθο την καθυστέρηση στη διεκπεραίωση πληρωμών. Πρωτίστως, οφείλεται στην σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών για κοινωνικές παροχές κατά 23% καθώς και στις συνεχιζόμενες μειώσεις των δαπανών για κεφαλαιουχικά αγαθά (47,3%), απολαβές προσωπικού (6,9%) και ενδιάμεση ανάλωση (21,8%).

Αναφορικά με εξελίξεις στο δημόσιο χρέος, παρότι δεν υπήρξε ουσιαστική μεταβολή στο ύψος του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης σε ονομαστικούς όρους κατά τους πρώτους τρεις μήνες του 2013 σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΔΔΧ, ο σχετικός δείκτης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσίασε αύξηση κατά 7,7 ποσοστιαίες μονάδες περίπου λόγω της σημαντικής συρρίκνωσης που προβλέπεται στο ονομαστικό ΑΕΠ για το υπό αναφορά έτος.

Θέματα δημοσιονομικής πολιτικής

Στις 25 Ιουνίου του 2012, η Κυπριακή Δημοκρατία ζήτησε εξωτερική οικονομική βοήθεια από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το ΔΝΤ για την αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών προκλήσεων της οικονομίας της.

Μια προκαταρκτική συμφωνία επιτεύχθηκε στις 23 Νοεμβρίου του 2012 σε ό,τι αφορά τη σύναψη ενός ΜΣ. Η Βουλή ψήφισε την πλειοψηφία των δημοσιονομικών μέτρων που αφορούν την περίοδο 2012-14 τον Δεκέμβριο του 2012, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών μεταρρυθμίσεων που αφορούν το συνταξιοδοτικό σύστημα, τις κοινωνικές παροχές και την Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ). Η κυβέρνηση νομοθέτησε επίσης βασικά στοιχεία του ενισχυμένου πλαισίου δημοσιονομικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΜΔΠ) και των βασικών απαιτήσεων που σχετίζονται με την υιοθέτηση του Δημοσιονομικού Συμφώνου (το λεγόμενο «Fiscal Compact»).

Στις 25 Μαρτίου του 2013, το Eurogroup ψήφισε την εμπρόθεσμη εκκαθάριση και ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου, αντίστοιχα, καθώς και τις βασικές παραμέτρους του προγράμματος. Στις 12 Απριλίου του 2013, το Eurogroup επικύρωσε το ΜΣ που συμφωνήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και των δανειστών της. Σημειώνεται ότι η εξωτερική οικονομική βοήθεια ανέρχεται σε 10 δισ. ευρώ (9 δισ. ευρώ από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ) και 1 δισ. ευρώ από το ΔΝΤ και καλύπτει μια τριετή περίοδο οικονομικής προσαρμογής που εκτείνεται μέχρι τις αρχές του 2016.

6. Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία

Οι μακροοικονομικές προβλέψεις που αφορούν τα κύρια μεγέθη της κυπριακής οικονομίας βασίζονται στο ΜΣ που έχει συνομολογηθεί πρόσφατα με την ΕΕ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Ταυτόχρονα, έχουν ληφθεί υπόψη οι υποθέσεις εργασίας του Ευρωσυστήματος καθώς και τα πιο πρόσφατα στοιχεία που αφορούν, κυρίως, τις επιμέρους κατηγορίες του ΑΕΠ και του πληθωρισμού. Γενικά, οι προβλέψεις για το 2013 και

2014 έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά προς τα κάτω σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις του Δεκεμβρίου του 2012. Η αβεβαιότητα που κυριαρχούσε τους τελευταίους μήνες στην εγχώρια αγορά, και ιδιαίτερα τα γεγονότα του Μαρτίου του 2013 που οδήγησαν στην εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος με την πώληση ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας και την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου μέσω ιδίων πόρων, έχουν αλλάξει ριζικά το μακροοικονομικό τοπίο της κυπριακής οικονομίας και έχουν επηρεάσει δραματικά τις προβλέψεις.

Υποθέσεις εργασίας

Όπως έχει προαναφερθεί, οι μακροοικονομικές προβλέψεις για την Κύπρο βασίζονται και στις κοινές υποθέσεις εργασίας του Ευρωσυστήματος. Αυτές οι υποθέσεις εργασίας αφορούν οικονομικά μεγέθη για τη διεθνή οικονομία, τις διεθνείς τιμές βασικών εμπορευμάτων καθώς και τα διεθνή χρηματοοικονομικά δεδομένα. Περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, εκτιμήσεις για τα επιτόκια, τις ισοτιμίες νομισμάτων, την τιμή του πετρελαίου και το διεθνές εμπόριο. Οι προβλέψεις εμπίπτουν επίσης στο πλαίσιο αξιολόγησης των οικονομικών εξελίξεων και των κινδύνων για τη σταθερότητα των τιμών από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, το οποίο καθορίζει τη νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Οι προβλέψεις ολοκληρώθηκαν με στοιχεία και πληροφορίες που ήταν διαθέσιμα μέχρι και τις 22 Μαΐου του 2013. Ταυτόχρονα, συμπεριλήφθηκαν τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης όπως αυτά καταγράφονται στο ΜΣ, πέραν εκείνων που περιλήφθηκαν στην κατ'αρχήν συμφωνία του Νοεμβρίου του 2012 και που ενσωματώθηκαν ήδη στις προβλέψεις του Δεκεμβρίου του 2012.

Αναφορικά με τις ισοτιμίες νομισμάτων, υιοθετείται η υπόθεση εργασίας ότι το ευρώ θα κυμανθεί γύρω στα \$1,31 την περίοδο 2013-2014. Η τιμή του πετρελαίου

αναμένεται να κυμανθεί κατά μέσο όρο στα \$105,5 ανά βαρέλι το 2013, ενώ το 2014 αναμένεται να μειωθεί στα \$100.

Προβλέψεις του Ευρωσυστήματος για τη ζώνη του ευρώ

Με βάση τις πιο πάνω κοινές υποθέσεις εργασίας του Ευρωσυστήματος, ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 1,3% και 1,5% το 2013 σε σύγκριση με 2,5% το 2012 (Πίνακας Α10). Το 2014 ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 0,7% και 1,9%. Η προβλεπόμενη μείωση του πληθωρισμού το 2013 διαμορφώνεται από τις προσδοκώμενες καθοδικές εξελίξεις στις υποκατηγορίες της ενέργειας και τροφίμων, όπως επίσης και από τη μερική επιβράδυνση στις υπόλοιπες υποκατηγορίες, η οποία αντικατοπτρίζει το υποτονικό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας. Οι σταθερές μεσοπρόθεσμες προοπτικές για τον πληθωρισμό αντανakλούν τις αντισταθμιστικές επιδράσεις που έχει η μείωση των τιμών της ενέργειας από τη μια πλευρά, και από την άλλη η οριακή ανάκαμψη στις τιμές τροφίμων αλλά και η μέτρια αύξηση στον δομικό πληθωρισμό, ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μικρής οικονομικής ανάκαμψης.

Ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ του -1% και -0,2% το 2013 και 0% και 2,2% το 2014. Η προβλεπόμενη μικρή ανάκαμψη αναμένεται να προέλθει αρχικά από τις εξαγωγές λόγω της σταδιακής αύξησης της εξωτερικής ζήτησης. Στην πορεία αναμένεται και μια ανάκαμψη στην εγχώρια ζήτηση λόγω της μειωμένης επίδρασης της δημοσιονομικής εξυγίανσης το 2014, της επίδρασης της χαλάρωσης στην νομισματική πολιτική, της μείωσης των περιορισμών στην προσφορά πίστωσης όπως επίσης και λόγω της μείωσης του πληθωρισμού που αναμένεται να βοηθήσει τα εισοδήματα σε σταθερές τιμές. Η ανάγκη περαιτέρω προσαρμογής στους

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.10 Προβλέψεις του Ευρωσυστήματος για τη ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

	2012	2013πρ	2014πρ
ΑΕΠ			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-0,5	-1,0 - -0,2	0,0 - 2,2
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-0,6 - -0,4	-0,9 - 0,3	0,2 - 2,2
Πληθωρισμός			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	2,5	1,3 - 1,5	0,7 - 1,9
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	2,5 - 2,5	1,1 - 2,1	0,6 - 2,2

Πηγή: ΕΚΤ.

ισολογισμούς του ιδιωτικού τομέα, όπως επίσης και οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας, όμως, μετριάζουν τις αναδυόμενες μεσοπρόθεσμες προοπτικές.

Προβλέψεις για την κυπριακή οικονομία

Οι προβλέψεις για την κυπριακή οικονομία έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά προς τα κάτω σε σχέση με τις προβλέψεις του Δεκεμβρίου του 2012, αντικατοπτρίζοντας τη νέα κατάσταση πραγμάτων μετά από την τελική συμφωνία που επιτεύχθηκε μέσα στα πλαίσια του ΜΣ και που είχε ως αποτέλεσμα την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος με την πώληση ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας προς την Τράπεζα Κύπρου και την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου μέσω ιδίων πόρων. Οι προβλέψεις αντικατοπτρίζουν επίσης και την υιοθέτηση κάποιων πρόσθετων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης πέραν εκείνων που περιλήφθηκαν στην κατ'αρχήν συμφωνία του Νοεμβρίου του 2012 και που ήδη ενσωματώθηκαν στις προβλέψεις του Δεκεμβρίου του 2012. Οι αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία είναι πρωτόγνωρα σοβαρές και προβλέπεται σημαντική συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά το 2013, ενώ περαιτέρω, αν και λιγότερο έντονη, συρρίκνωση αναμένεται και το 2014.

Τιμές: εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή

Το 2013 ο πληθωρισμός στην Κύπρο αναμένεται να μειωθεί σημαντικά στο 0,8% σε σύγκριση με 3,1% το 2012 (**Πίνακας Α.11**), κυρίως λόγω της επιδείνωσης της ύφεσης στην κυπριακή οικονομία καθώς και της προβλεπόμενης μείωσης των τιμών της ενέργειας. Ανάλογα, ο πληθωρισμός εξαιρουμένης της ενέργειας προβλέπεται επίσης να καταγράψει σημαντική πτώση στο 1% από το 2% το 2012, παρά τις αυξήσεις στο βασικό συντελεστή ΦΠΑ από 17% σε 18% και σε φόρους κατανάλωσης τον Ιανουάριο του 2013.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.11 Προβλέψεις πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)
(ετήσια μεταβολή, %)

	2012	2013πρ	2014πρ
ΕνΔΤΚ			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	3,1	0,8	0,9
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	3,1	1,5	1,3
ΕνΔΤΚ εξαιρ. ενέργειας			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	2,0	1,0	1,1
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	1,9	1,9	1,7

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

Το 2014 ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί στα ίδια περίπου επίπεδα, γύρω στο 0,9%, κυρίως λόγω της αναμενόμενης επικράτησης συνθηκών ύφεσης και κατά το 2014 και παρά τις επιπρόσθετες έμμεσες φορολογίες που είναι προγραμματισμένες να επιβληθούν βάσει του συμφωνηθέντος ΜΣ. Ομοίως, εξαιρουμένης της ενέργειας, ο πληθωρισμός προβλέπεται το 2014 να παραμείνει στα ίδια επίπεδα με το 2013, γύρω στο 1,1%.

Αποδοχές, παραγωγικότητα και αγορά εργασίας

Η σημαντική συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας που προβλέπεται για το 2013, λόγω της απότομης και βαθιάς αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος καθώς και των επιπτώσεων από τις συνεχιζόμενες προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης, εκτιμάται ότι θα επηρεάσει σημαντικά την απασχόληση. Συγκεκριμένα, η απασχόληση κατά το υπό αναφορά έτος αναμένεται να μειωθεί κατά 6,7% ενώ για το 2014, λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης, αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω κατά 3,2%. Σε ό,τι αφορά το ποσοστό ανεργίας, όπως ορίζεται από την ΕΕΔ, το 2013 αναμένεται να υπερβεί το 15%, φθάνοντας έτσι σε νέο ιστορικά ψηλό επίπεδο, εξαιρουμένης της περιόδου της τουρκικής εισβολής, ενώ το 2014 αναμένεται να αυξηθεί ακόμα περισσότερο. Οι νέες προβλέψεις για την απασχόληση και την ανεργία είναι σημαντικά πιο αρνητικές σε σχέση με τις προηγούμενες προβλέψεις, συνεπακόλουθο της προς τα κάτω αναθεώρησης των προβλέψεων για το ΑΕΠ.

Η παραγωγικότητα κατά το 2013 αναμένεται να μειωθεί σημαντικά κατά 2,1%, σε αντίθεση με ετήσια αύξηση κατά 0,9% το προηγούμενο έτος, ως αποτέλεσμα της αναλογικά μεγαλύτερης μείωσης της παραγωγής σε σχέση με τη μείωση που αναμένεται στην απασχόληση. Οι αρνητικές εξελίξεις στην παραγωγικότητα που προβλέπονται για το 2013

αναμένεται να μετριαστούν το 2014, με την μείωση της παραγωγικότητας να εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 0,7%. Αναφορικά με το ρυθμό μεγέθυνσης της δαπάνης ανά μισθωτό, αυτός αναμένεται να μειωθεί κατά 9,6% το 2013 και 3,3% το 2014. Η πορεία της δαπάνης ανά μισθωτό συνδέεται με την αναμενόμενη χειροτέρευση του οικονομικού περιβάλλοντος και αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη τάση στη δαπάνη ανά μισθωτό τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Η δαπάνη ανά μισθωτό στο δημόσιο τομέα αναμένεται επίσης να επηρεαστεί σημαντικά αφού από το Δεκέμβριο του 2012 οι ακαθάριστες απολαβές των δημόσιων υπαλλήλων υπόκεινται σε κλιμακωτές μειώσεις, οι οποίες θα ενισχυθούν περαιτέρω από τον Ιούνιο του 2013, καθώς επίσης σε επιπρόσθετες οριζόντιες περικοπές της τάξης του 3% από τον Ιανουάριο του 2014. Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, το μοναδιαίο εργατικό κόστος αναμένεται να καταγράψει ετήσιες μειώσεις το 2013 και 2014, της τάξης του 7,7% και 2,6%, αντίστοιχα.

Εθνικοί λογαριασμοί

Σε ό,τι αφορά τους εθνικούς λογαριασμούς (**Πίνακας Α.12**) ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ για την Κύπρο αναμένεται να καταγράψει σημαντική συρρίκνωση το 2013 της τάξης του 8,7%, ενώ περαιτέρω συρρίκνωση κατά 3,9% αναμένεται το 2014.

Η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 11,9% και 5,6% το 2013 και 2014, αντίστοιχα μετά, μάλιστα, και από μια συρρίκνωση της τάξης του 3% το 2012, ως αποτέλεσμα της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος αλλά και της διόρθωσης των ισολογισμών των νοικοκυριών. Αν και δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία από οικονομικούς δείκτες που καλύπτουν την περίοδο μετά από το τέλος Φεβρουαρίου του 2013, η εικόνα που προκύπτει από τους διαθέσιμους δείκτες προδιαγράφει σημαντική ύφεση. Για παράδειγμα, οι

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.12 Προβλέψεις εθνικών λογαριασμών σε πραγματικούς όρους (ετήσια μεταβολή, %)

	2012	2013πρ	2014πρ
ΑΕΠ			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-2,4	-8,7	-3,9
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-2,4	-3,5	-1,3
Ιδιωτική κατανάλωση			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-3,0	-11,9	-5,6
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-4,8	-5,3	-2,1
Δημόσια κατανάλωση			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-1,7	-8,3	-3,7
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-1,0	-11,2	-2,8
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-23,0	-30,7	-11,6
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-23,6	-12,1	-2,2
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	2,3	-5,0	-2,5
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	1,5	1,6	1,4
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών			
Προβλέψεις Ιουνίου 2013	-7,2	-16,1	-6,5
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2012	-9,8	-6,4	-0,1

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

λιανικές πωλήσεις κατέγραψαν μείωση της τάξης του 8,5% την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Ταυτόχρονα, ενδεχόμενα αυτός ο δείκτης να παρουσιάσει μεγαλύτερες μειώσεις τους επόμενους μήνες λόγω της παρατεταμένης τραπεζικής αργίας τον Μάρτιο και της συνεπακόλουθης μείωσης της καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης. Παράλληλα, οι εγγραφές αυτοκινήτων συνεχίζουν να καταγράφουν μειώσεις για περίοδο πέραν των τεσσάρων ετών, με τις μειώσεις να επιταχύνονται κατά το 2013, συγκεκριμένα κατά 36,8% την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Ταυτόχρονα, οι δαπάνες Κύπριων με πιστωτικές κάρτες εντός της Δημοκρατίας καταγράφουν μείωση της τάξης του 10,8% τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Επιπρόσθετα, η δημόσια κατανάλωση λόγω των μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, ειδικότερα της μόνιμης κλιμακωτής περικοπής των απολαβών στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα από τον Δεκέμβριο του 2012 και της περαιτέρω μείωσης από τον Ιούνιο του 2013, αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8,3% το 2013. Το 2014 λόγω κυρίως επιπρόσθετων μέτρων που αφορούν περαιτέρω οριζόντιες μειώσεις της τάξης του 3% στις απολαβές στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς και τη μείωση επιδομάτων, αλλά και τον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών, αναμένεται περαιτέρω συρρίκνωση κατά 3,7%.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου αναμένεται να καταγράψουν το 2013 σημαντική μείωση της τάξης του 30,7%, ενώ το 2014 αναμένεται πως η μείωση θα είναι της τάξης του 11,6% ως αποτέλεσμα της αβεβαιότητας που επικρατεί αλλά και της πιστωτικής στενότητας.

Σε ό,τι αφορά τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών το 2013 και 2014, αυτές αναμένεται να

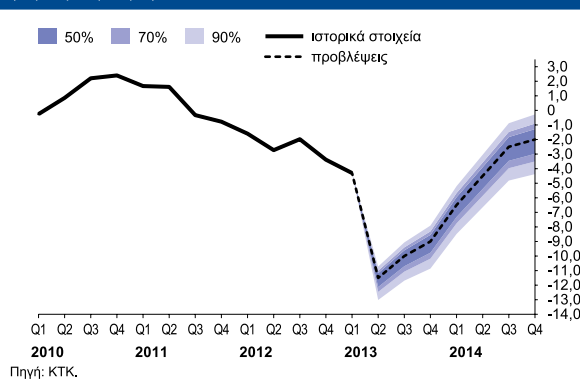
επηρεαστούν αρνητικά με μειώσεις της τάξης του 5% και 2,5% αντίστοιχα, και αυτό παρά τα αυξημένα έσοδα που αναμένονται από τον τουρισμό. Σε σχέση με τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, αυτές αναμένεται να καταγράψουν σημαντικές μειώσεις της τάξης του 16,1% και 6,5% το 2013 και 2014, αντίστοιχα, αντανakλώντας την υποτονική εγχώρια ζήτηση. Λόγω των προαναφερθέντων εξελίξεων αναμένεται να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση στο ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών.

Αξιολόγηση κινδύνων όσον αφορά τις μακροοικονομικές προβλέψεις

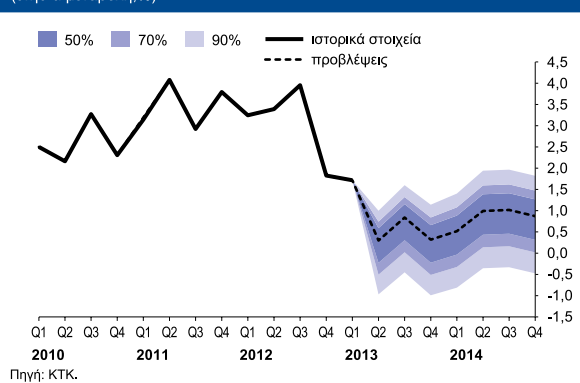
Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό, καθώς και για το ΑΕΠ, όπως καταγράφονται πιο πάνω, θεωρούνται ως οι επικρατέστερες με βάση τις προαναφερθείσες υποθέσεις εργασίας. Εντούτοις, λόγω της αβεβαιότητας που υπάρχει στην εξέλιξη της πορείας των μεταβλητών που αποτελούν τις βασικές υποθέσεις εργασίας, η τελική έκβαση των λεγόμενων δεσπόζουσων προβλέψεων με βάση το κεντρικό σενάριο, δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη.

Οι πιθανότητες διακύμανσης των προβλέψεων του ΑΕΠ, του ΕνΔΤΚ και του ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας γύρω από τις δεσπόζουσες τιμές, σκιαγραφούνται στα **Διαγράμματα Α.45, Α.46 και Α.47**, αντίστοιχα. Οι τρεις ζώνες που διαφαίνονται στα διαγράμματα αυτά, με τις πιθανότητές τους να καθορίζονται στο 50%, 70% και 90% δείχνουν, η κάθε μια, την ψηλότερη και τη χαμηλότερη πιθανή τιμή για το συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης. Η κατανομή των πιθανοτήτων στα τρία διαγράμματα, βασισμένη τόσο σε στατιστική μεθοδολογία όσο και σε τεχνοκρατική αξιολόγηση, είναι είτε συμμετρική είτε ασύμμετρη γύρω από τις δεσπόζουσες προβλέψεις. Συγκεκριμένα, η ασύμμετρη κατανομή χωρίζεται σε δύο άνισα μέρη, πάνω και κάτω από τη δεσπόζουσα τιμή. Παράλληλα,

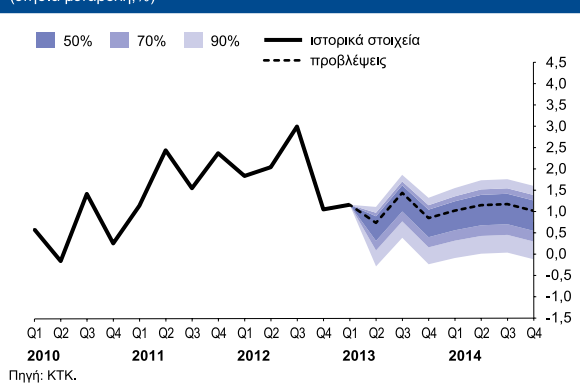
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.45 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πραγματικού ΑΕΠ (ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.46 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού (ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.47 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού εξαιρουμένης της ενέργειας (ετήσια μεταβολή, %)

οι διακυμάνσεις αυξάνονται όσο μακραίνει η χρονική περίοδος των προβλέψεων, λόγω της αυξημένης αβεβαιότητας¹².

Οι προς τα κάτω κίνδυνοι για την πρόβλεψη του ΑΕΠ αναμένονται να έχουν περισσότερη βαρύτητα. Αυτό ενδέχεται να συμβεί εάν υπάρχουν αρνητικότερες από τις αναμενόμενες επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα και στην καταναλωτική και επιχειρηματική εμπιστοσύνη από την εξυγίανση, αναδιάρθρωση και ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού τομέα. Αναλυτικότερα, ο αντίκτυπος στην οικονομική δραστηριότητα λόγω της απομείωσης των καταθέσεων είναι αβέβαιος, καθώς επίσης αβέβαιος είναι ο αντίκτυπος των επιβαλλόμενων ελέγχων στην διακίνηση κεφαλαίων και παρά την σταδιακή χαλάρωσή τους. Επιπρόσθετα, χαμηλότερη από την αναμενόμενη οικονομική δραστηριότητα θα οδηγούσε και σε ενδεχόμενα χαμηλότερα δημόσια έσοδα και ως αποτέλεσμα στη λήψη περαιτέρω μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης από αυτά που περιλαμβάνονται στο ΜΣ. Για αυτό το λόγο είναι σημαντικό να τερματιστεί το κλίμα αβεβαιότητας και ο τραπεζικός τομέας να επιστρέψει στην κανονική του λειτουργία το συντομότερο δυνατό έτσι ώστε να αποφευχθεί ένας φαύλος κύκλος αρνητικών εξελίξεων. Ήδη κάποια ανεπίσημα στοιχεία δείχνουν ότι η κυπριακή οικονομία έχει επιδείξει αξιοσημείωτη ευελιξία στους μισθούς και τις τιμές, κάτι το οποίο αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας και να συνδράμει σημαντικά στην επιστροφή σε βιώσιμη αναπτυξιακή πορεία. Επιπρόσθετα, στις μακροοικονομικές προβλέψεις δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι θετικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει ο ενεργειακός τομέας στο ΑΕΠ, λόγω του φυσικού αερίου.

Όσον αφορά τον ΕνΔΤΚ, οι πιο σημαντικοί ανοδικοί κίνδυνοι είναι το ενδεχόμενο περαιτέρω αυξήσεων σε έμμεσους φόρους και διοικητικά καθοριζόμενες τιμές προκειμένου να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα κενά

12. Ο καθορισμός των διαστημάτων εμπιστοσύνης για ετερόκλινη κατανομή, έγινε με βάση τη μεθοδολογία που ανέπτυξαν η Τράπεζα της Αγγλίας και η Τράπεζα της Σουηδίας.

στην επίτευξη της απαιτούμενης δημοσιονομικής προσαρμογής, η πιθανότητα ψηλότερων τιμών του πετρελαίου ή/και διολίσθησης του ευρώ έναντι του δολαρίου, καθώς και το ενδεχόμενο έμμεσες και δευτερογενείς επιδράσεις προηγούμενων αυξήσεων της τιμής του πετρελαίου να επηρεάσουν τον πληθωρισμό με κάποια χρονική υστέρηση.

Οι πιο σημαντικοί καθοδικοί κίνδυνοι για τον πληθωρισμό αφορούν το ενδεχόμενο σοβαρότερης και πιο παρατεταμένης ύφεσης, περαιτέρω συρρίκνωσης του διαθέσιμου εισοδήματος και της απασχόλησης υπό το φως των αποφάσεων του Eurogroup για την Κύπρο και κατά την υλοποίηση του ΜΣ, καθώς επίσης και λόγω πιθανής επιδείνωσης της εξωτερικής ζήτησης για υπηρεσίες. Επιπλέον, σημαντικοί κίνδυνοι απορρέουν από το ενδεχόμενο περαιτέρω επιδείνωσης των συνθηκών χορήγησης πιστώσεων καθώς και από τη συνεπακόλουθη περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων. Τέλος, καθοδικός κίνδυνος προέρχεται και από το ενδεχόμενο περαιτέρω μείωσης των τιμών των ακινήτων.

Οι κίνδυνοι υποδηλώνουν ότι ενδεχόμενες παρεκκλίσεις προς τα κάτω όσον αφορά τη δεσπόζουσα πρόβλεψη του ΕνΔΤΚ και του ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας, έχουν μεγαλύτερη στατιστική πιθανότητα να πραγματοποιηθούν.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

Στατιστικό Παράρτημα

Γενικές σημειώσεις του Στατιστικού Παραρτήματος

Το Στατιστικό Παράρτημα περιέχει πίνακες με περαιτέρω ανάλυση των εγχώριων στοιχείων και με μεγαλύτερες χρονοσειρές όπου αυτό είναι δυνατό. Στις γενικές σημειώσεις πιο κάτω παρέχονται συγκεντρωτικές πληροφορίες για τα προαναφερθέντα μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων επεξηγήσεων για τις υποκατηγορίες καθώς και τις πηγές των στοιχείων. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία είναι συνήθως προκαταρκτικά και πιθανόν να αναθεωρηθούν σε μελλοντικές δημοσιεύσεις.

Ο **Πίνακας Β.1** παρουσιάζει τις διμερείς συναλλαγματικές ισοτιμίες επιλεγμένων νομισμάτων ως προς το ευρώ. Η πηγή των στοιχείων είναι το Bloomberg.

Οι **Πίνακες Β.2-Β.7** αναφέρονται στο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), ο οποίος δημοσιεύεται μηνιαία από την Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου (ΣΥΚ) με έτος βάσης το 2005. Οι πίνακες παρουσιάζουν τόσο τον εθνικό ΔΤΚ όσο και τον εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ). Οι δύο δείκτες, αν και έχουν προσομοιάζουσες διακυμάνσεις, χαρακτηρίζονται από δύο σημαντικές διαφορές. Η πρώτη αφορά τις δαπάνες από ευαγή ιδρύματα (πχ. γηροκομεία, θρησκευτικές οργανώσεις κλπ) και ξένους τουρίστες που συμπεριλαμβάνονται στον ΕνΔΤΚ αλλά όχι στον εθνικό ΔΤΚ. Η δεύτερη αφορά τα τεκμαρτά ενοίκια τα οποία μέχρι το 2005 συμπεριλαμβάνονταν στον εθνικό ΔΤΚ αλλά όχι στον ΕνΔΤΚ. Από τον Ιανουάριο του 2006 μόνο μέρος των τεκμαρτών ενοικίων συμπεριλαμβάνεται στον εθνικό ΔΤΚ, ενώ από το 2011 έχουν εναρμονιστεί με την πλήρη απάλειψη των τεκμαρτών ενοικίων από τον ΔΤΚ.

Πιο συγκεκριμένα, οι **Πίνακες Β.2** και **Β.3** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ κατά οικονομική κατηγορία, και την αντίστοιχη

σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη συνολική μεταβολή του ΔΤΚ. Οι **Πίνακες Β.4** και **Β.5** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών, και την αντίστοιχη σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη συνολική μεταβολή του ΔΤΚ. Οι **Πίνακες Β.6** και **Β.7** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ στις τιμές των υπηρεσιών και την αντίστοιχη σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη μεταβολή των τιμών των υπηρεσιών.

Ο **Πίνακας Β.8** παρουσιάζει το ισοζύγιο πληρωμών της Κύπρου, στο οποίο καταγράφονται οι συναλλαγές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων. Το ισοζύγιο πληρωμών χωρίζεται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και στο λογαριασμό κίνησης κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών συναλλαγών τα οποία, λόγω της διπλής λογιστικής εγγραφής, πρέπει να ισούνται.

Ο **Πίνακας Β.9** παρουσιάζει το εμπορικό ισοζύγιο της Κύπρου που αφορά συναλλαγές σε αγαθά μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων Κύπρου. Οι **Πίνακες Β.10** και **Β.11** παρουσιάζουν τις άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Κύπρο και τις άμεσες επενδύσεις κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό, αντίστοιχα. Ο **Πίνακας Β.12** παρουσιάζει τη διεθνή επενδυτική θέση της Κύπρου, δηλαδή το ύψος των απαιτήσεων και υποχρεώσεων των κατοίκων Κύπρου έναντι των μη κατοίκων. Τα στοιχεία για τους **Πίνακες Β.8, Β.10-Β.12** συλλέγονται και καταρτίζονται από την Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ με βάση τη μεθοδολογία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («BPM5»). Ο Πίνακας Β.9 καταρτίζεται και δημοσιεύεται από την ΣΥΚ.

Ο **Πίνακας Β.13** παρουσιάζει τις αφίξεις τουριστών καθώς και τα έσοδα από τον τουρισμό όπως αυτά δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ με βάση τα αποτελέσματα σχετικής Έρευνας Ταξιδιωτών που διεξάγεται κάθε μήνα.

Ο **Πίνακας Β.14** παρουσιάζει το ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών σε σταθερές τιμές αγοράς του 2005 με τη μεθοδολογία της αλυσιδωτής σύνδεσης, ενώ ο

Πίνακας Β.15 παρουσιάζει το ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών σε τρέχουσες τιμές αγοράς. Τα στοιχεία για το ΑΕΠ καταρτίζονται από την ΣΥΚ και βασίζονται στους ορισμούς και τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών (ESA 95). Προκαταρκτικά υπολογίζονται με βάση αριθμό δεικτών, ενώ τα τελικά στοιχεία βασίζονται στα αποτελέσματα διάφορων οικονομικών ερευνών.

Ο **Πίνακας Β.16** παρουσιάζει το δείκτη κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου σύμφωνα με τη νέα στατιστική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ. 2 της ΕΕ, όπως δημοσιεύεται από τη ΣΥΚ με έτος βάσης το 2005.

Ο **Πίνακας Β.17** παρουσιάζει δείκτες κατασκευών όπως δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει τις εγκεκριμένες άδειες οικοδομής (σε εμβαδό) οι οποίες εκδίδονται από τις δημοτικές αρχές και τις επαρχιακές διοικήσεις, καθώς και τις πωλήσεις τσιμέντου.

Ο **Πίνακας Β.18** παρουσιάζει το δείκτη βιομηχανικής παραγωγής ο οποίος εκφράζει τη μηνιαία μεταβολή του όγκου της παραγωγής στους κλάδους των μεταλλείων και λατομείων, μεταποιητικών βιομηχανιών, παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, παροχής νερού και ανάκτησης υλικών, δηλαδή στους τομείς Β, Γ, Δ και Ε της στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ. 2 της ΕΕ. Ο δείκτης αυτός δημοσιεύεται από τη ΣΥΚ με έτος βάσης το 2005.

Ο **Πίνακας Β.19** παρουσιάζει κύριους δείκτες της αγοράς εργασίας με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) και που δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) διεξάγεται σε όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ με βάση τον κανονισμό 577/98 του Συμβουλίου της ΕΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.1 Συναλλαγματικές ισοτιμίες επιλεγμένων νομισμάτων έναντι του ευρώ

	USD/EUR	GBP/EUR	JPY/EUR
Μέσος όρος Ιανουαρίου	1,3302	0,8328	118,5339
Μέσος όρος Φεβρουαρίου	1,3339	0,8625	124,2335
Μέσος όρος Μαρτίου	1,2957	0,8591	122,9262
Μέσος όρος Απριλίου	1,3025	0,8508	127,3450
Μέσος όρος Μαΐου (μέχρι 17 Μαΐου)	1,3016	0,8451	130,7215
Μέσος όρος Ιαν. - 17 Μαΐου)	1,3138	0,8496	124,0783
Τιμή στις 31/12/2012	1,3193	0,8119	114,4600
Τιμή στις 17/05/2013	1,2839	0,8461	132,5100
Ψηλότερη συναλλαγματική ισοτιμία ως προς το ευρώ	1,3640	0,8747	132,5100
	(1 Φεβ)	(11 Μαρ)	(17 Μαΐου)
Χαμηλότερη συναλλαγματική ισοτιμία ως προς το ευρώ	1,2780	0,8101	113,8400
	(27 Μαρ)	(3 Ιαν)	(3 Ιαν)
% ανατίμησης (+)/υποτίμησης (-) του ευρώ μεταξύ 31/12/2012 και 17/05/2013	-2,7%	4,2%	15,8%

Πηγή: Bloomberg.

Πίνακας Β.2 Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)

	2010	2011	2012	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12	Στάθμιση	
										2005=100 (για τα έτη 2008-2010)	2005=100 (για τα έτη 2011-2013)
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	2,43	3,29	2,39	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05	100,00	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3,01	11,04	6,70	8,41	1,66	-0,37	9,14	2,05	1,45	28,98	20,52
A.1 Γεωργικά	-0,01	-1,57	-1,29	-1,47	-0,84	-0,80	3,05	-3,05	-2,50	6,93	5,96
A.2 Βιομηχανικά	1,36	12,54	3,39	4,09	1,94	1,76	3,31	3,27	2,89	19,29	11,37
A.3 Ηλεκτρισμός	22,23	14,86	27,23	36,31	4,04	-4,64	36,72	5,59	2,92	2,76	3,19
B ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	19,39	19,25	7,94	11,25	4,04	0,40	9,70	7,14	5,37	6,63	5,50
Γ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	-0,93	2,77	-0,55	-0,47	0,27	-1,33	-0,26	0,81	0,26	24,62	31,74
Γ1 Μηχανοκίνητα οχήματα	-4,19	-0,63	-0,64	-1,08	-0,32	-0,32	-1,52	0,34	0,17	5,41	6,48
Γ2 Άλλα εισαγόμενα	-0,13	3,16	-0,54	-0,35	0,39	-1,53	0,01	0,91	0,28	19,21	25,26
Δ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1,24	1,61	0,96	1,13	0,68	0,25	1,04	0,66	0,56	39,77	42,24
Εναρμονισμένος ΔΤΚ	0,2	3,5	3,1	3,6	1,3	0,1	3,3	1,7	1,3		

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.3 Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)

	2010	2011	2012	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12	Στάθμιση	
										2005=100 (για τα έτη 2008-2010)	2005=100 (για τα έτη 2011-2013)
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	2,43	3,29	2,39	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05	100,00	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0,93	2,43	1,58	1,95	0,41	-0,09	2,13	0,51	0,36	28,98	20,52
A.1 Γεωργικά	0,00	-0,11	-0,09	-0,10	-0,06	-0,05	0,20	-0,21	-0,17	6,93	5,96
A.2 Βιομηχανικά	0,27	1,44	0,42	0,51	0,24	0,22	0,41	0,41	0,36	19,29	11,37
A.3 Ηλεκτρισμός	0,66	0,61	1,24	1,54	0,22	-0,26	1,51	0,30	0,16	2,76	3,19
B ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	1,19	1,14	0,54	0,78	0,30	0,03	0,66	0,51	0,39	6,63	5,50
Γ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	-0,20	0,74	-0,15	-0,13	0,07	-0,35	-0,07	0,21	0,07	24,62	31,74
Γ1 Μηχανοκίνητα οχήματα	-0,18	-0,03	-0,03	-0,05	-0,01	-0,01	-0,07	0,02	0,01	5,41	6,48
Γ2 Άλλα εισαγόμενα	-0,02	0,88	-0,15	-0,08	0,08	-0,33	0,00	0,24	0,07	19,21	25,26
Δ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0,51	0,70	0,41	0,48	0,29	0,11	0,45	0,28	0,24	39,77	42,24

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.4 Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών (%)

	2010	2011	2012	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	2,43	3,29	2,39	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	0,24	4,07	0,82	1,33	0,62	0,50	2,89	0,16	0,24
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	1,39	11,13	3,19	4,85	8,30	8,11	3,19	10,38	9,80
Ένδυση και υπόδηση	-0,64	-0,49	-2,75	-2,39	-1,45	-6,89	-1,30	-1,76	-3,17
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	-7,62	10,43	11,33	13,68	1,61	-1,97	13,26	3,28	1,94
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	0,21	2,46	0,08	1,28	-0,68	-0,74	1,14	-0,09	-0,25
Υγεία	2,95	2,75	0,56	0,92	-0,74	-1,76	1,06	-0,64	-0,92
Μεταφορές	3,64	2,95	3,08	3,54	3,21	1,01	2,36	4,45	3,57
Επικοινωνίες	-0,04	0,45	1,08	1,26	0,62	0,57	0,48	1,54	1,29
Αναψυχή και πολιτισμός	-0,01	1,79	0,65	0,61	0,82	0,62	0,39	1,03	0,93
Εκπαίδευση	4,69	3,18	2,41	3,05	0,80	0,67	3,05	0,80	0,77
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	2,04	1,48	1,06	1,75	0,66	0,64	1,82	0,70	0,68
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	2,12	-1,13	0,35	0,24	1,33	1,13	0,40	1,13	1,13

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.5 Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών (%)

	2010	2011	2012	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	2,43	3,29	2,39	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	0,05	0,71	0,82	0,23	0,11	0,09	0,51	0,03	0,04
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	0,03	0,22	3,19	0,10	0,18	0,18	0,07	0,22	0,21
Ένδυση και υπόδηση	-0,05	-0,03	-2,75	-0,17	-0,09	-0,47	-0,08	-0,10	-0,19
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	1,23	1,35	11,33	1,88	0,24	-0,30	1,79	0,49	0,29
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	0,01	0,17	0,08	0,09	-0,05	-0,05	0,08	-0,01	-0,02
Υγεία	0,16	0,20	0,56	0,07	-0,05	-0,12	0,08	-0,05	-0,06
Μεταφορές	0,49	0,40	3,08	0,50	0,45	0,14	0,33	0,61	0,49
Επικοινωνίες	0,00	0,02	1,08	0,05	0,02	0,02	0,02	0,06	0,05
Αναψυχή και πολιτισμός	0,00	0,11	0,65	0,04	0,05	0,04	0,02	0,06	0,05
Εκπαίδευση	0,15	0,13	2,41	0,13	0,03	0,03	0,13	0,03	0,03
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	0,17	0,13	1,06	0,16	0,06	0,06	0,16	0,06	0,06
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	0,15	-0,10	0,35	0,02	0,11	0,09	0,03	0,09	0,09

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.6 Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή στις τιμές υπηρεσιών (%)

	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05
Ενοίκια	0,37	-3,17	-4,72	0,26	-3,26	-3,63
Συντήρηση και επισκευή κατοικιών	-0,72	-0,05	-0,09	-0,69	-0,08	-0,09
Μεταφορές	-3,91	5,58	3,34	-4,16	4,22	4,00
Επικοινωνίες	1,69	0,86	0,84	0,85	1,87	1,61
Ασφάλειες	-0,12	3,61	3,61	-0,12	2,39	2,70
Υπηρεσίες από κρατικούς φορείς	1,56	2,68	2,68	1,66	3,06	2,97
Εκπαίδευση	3,05	0,80	0,67	3,05	0,80	0,77
Ιατρική περίθαλψη	1,05	-0,63	-1,97	1,22	-0,61	-0,95
Εστιατόρια και καφεενεία	1,78	0,68	0,58	1,75	0,74	0,70
Προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες	2,01	0,53	0,61	1,90	0,63	0,62
Σύνολο Υπηρεσιών	1,10	0,68	0,25	1,04	0,66	0,56

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.7 Σταθμισμένη επίδραση στην ποσοστιαία μεταβολή στις τιμές υπηρεσιών (%)

	Απρίλιος 2012/11	Μάρτιος 2013/12	Απρίλιος 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2012/11	Ιαν.-Μάρ. 2013/12	Ιαν.-Απρ. 2013/12
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	3,08	1,07	-0,30	3,17	1,51	1,05
Ενοίκια	0,01	-0,10	-0,14	0,01	-0,10	-0,11
Συντήρηση και επισκευή κατοικιών	-0,02	0,00	0,00	-0,02	0,00	0,00
Μεταφορές	-0,11	0,14	0,09	-0,11	0,11	0,10
Επικοινωνίες	0,06	0,03	0,03	0,03	0,07	0,06
Ασφάλειες	0,00	0,08	0,07	0,00	0,05	0,06
Υπηρεσίες από κρατικούς φορείς	0,02	0,03	0,03	0,02	0,04	0,04
Εκπαίδευση	0,13	0,03	0,03	0,13	0,03	0,03
Ιατρική περίθαλψη	0,06	-0,03	-0,11	0,07	-0,03	-0,05
Εστιατόρια και καφεενεία	0,16	0,06	0,05	0,16	0,07	0,06
Προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες	0,18	0,05	0,05	0,17	0,06	0,06
Σύνολο Υπηρεσιών	0,48	0,29	0,11	0,45	0,28	0,24

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.8 Ισοζύγιο πληρωμών
(€ εκατομμύρια)

	2011 (προκ.)			2012 (προκ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	10.296,0	11.144,9	-848,9	9.531,5	11.623,7	-2.092,3
ΑΓΑΘΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	9.698,0	10.351,1	-653,1	8.991,2	10.899,8	-1.908,6
ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.672,6	8.435,9	-763,3	7.606,9	8.056,0	-449,1
ΑΓΑΘΑ	1.411,0	5.759,7	-4.348,6	1.438,7	5.291,3	-3.852,6
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.261,5	2.676,2	3.585,3	6.168,2	2.764,7	3.403,5
Μεταφορές	1.508,8	1.109,5	399,3	1.462,6	1.108,8	353,8
Ταξιδιωτικό	1.846,4	931,8	914,6	2.023,7	994,7	1.028,9
Επικοινωνίες	43,6	90,7	-47,1	48,4	89,4	-41,0
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	38,6	14,2	24,4	44,4	9,5	34,9
Ασφάλειες	31,0	36,0	-5,0	28,3	30,9	-2,6
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	658,5	111,1	547,4	504,6	132,0	372,5
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	48,4	24,1	24,3	42,2	22,5	19,7
Πνευματικά δικαιώματα	1,7	24,8	-23,2	1,5	26,7	-25,2
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.921,3	218,2	1.703,1	1.905,8	269,8	1.636,0
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	33,0	52,1	-19,0	23,9	42,6	-18,6
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	130,1	63,7	66,5	82,9	37,8	45,1
Υπηρεσίες που δεν έχουν καταμετρηθεί	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	2.025,4	1.915,2	110,2	1.384,3	2.843,8	-1.459,5
Εισοδήματα από εργασία	30,7	225,9	-195,2	27,9	256,9	-229,0
Εισοδήματα από επενδύσεις	1.994,8	1.689,3	305,4	1.356,4	2.586,9	-1.230,5
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	-77,9	44,9	-122,8	-1.090,6	554,2	-1.644,8
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	826,3	381,2	445,2	630,2	195,4	434,8
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	1.246,3	1.263,3	-16,9	1.816,8	1.837,3	-20,5
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	598,0	793,8	-195,8	540,3	724,0	-183,7
Γενική κυβέρνηση	149,8	244,1	-94,3	132,8	190,3	-57,5
Λοιποί τομείς	448,2	549,7	-101,5	407,5	533,7	-126,3
ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			1.074,1			1.730,8
Κίνηση κεφαλαίων	78,9	32,7	46,2	38,7	15,3	23,4
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			1.027,9			1.707,4
Άμεσες επενδύσεις			378,8			2.161,8
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-608,3			1.501,3
Μη κατοίκων στην Κύπρο			987,1			660,5
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			5.752,7			4.482,2
Απαιτήσεις			5.661,0			5.702,5
Υποχρεώσεις			91,7			-1.220,3
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			-261,1			-571,7
Λοιπές επενδύσεις			-4.885,2			-4.422,7
Απαιτήσεις			-2.801,7			-5.174,5
Υποχρεώσεις			-2.083,5			751,9
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			42,7			57,8
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ			-225,2			361,5

Πηγή: ΚΤΚ.

Πίνακας Β.9 Εμπορικό ισοζύγιο

(€ εκατομμύρια, εκτός και αν σημειώνεται διαφορετικά)

	2011	2012	% αλλαγή	2012 Ιαν.- Ιαν.-Φεβρ.	2013 Ιαν.-Φεβρ.	% αλλαγή
Εισαγωγές	6.310,5	5.740,5	-9,0	877,5	798,7	-9,0
Καταναλωτικά αγαθά	1.935,7	1.864,5	-3,7	269,6	254,5	-5,6
Ενδιάμεσα αγαθά	1.646,0	1.358,7	-17,5	215,9	209,4	-3,0
Κεφαλαιουχικά αγαθά	473,8	351,1	-25,9	55,4	49,7	-10,3
Μεταφορικός εξοπλισμός και ανταλλακτικά	610,6	413,0	-32,4	70,2	50,1	-28,6
Καύσιμα και λιπαντικά	1.579,5	1.728,6	9,4	260,5	234,0	-10,2
Εξαγωγές	1.404,0	1.420,5	1,2	199,6	220,3	10,4
Έλλειμμα ισοζυγίου	4.906,5	4.320,0	-12,0	677,9	578,4	-14,7

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.10 Άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Κύπρο

(€ εκατομμύρια)

Οικονομική δραστηριότητα	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων			
	2008	2009	2010	2011
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	C	C	0,0	0,0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	0,6	8,8	87,4	C
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ, ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ, ΑΤΜΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ	C	C	C	C
ΝΕΡΟ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	0,0	0,0	0,0	0,0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	40,6	10,4	2,6	0,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	921,7	2.480,0	393,4	1.084,0
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	55,0	685,3	15,5	420,0
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	15,1	-6,4	-1,9	-1,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	1,5	5,8	-1,0	-2,0
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	8,4	46,1	9,7	-23,0
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	396,7	1.406,9	196,9	254,0
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4,3	66,4	109,6	359,0
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	C	C	C	C
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	C	22,6	-4,6	C

Γεωγραφική / οικονομική ζώνη	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων			
	2008	2009	2010	2011
ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	733,9	1.977,1	-139,1	694,0
ΕΥ-25	306,6	1.388,8	117,5	138,0
ΕΥ-27	298,2	1.400,2	117,1	143,0
ΑΦΡΙΚΗ	12,6	21,6	351,0	419,0
ΑΜΕΡΙΚΗ	165,4	431,6	344,9	125,0
ΑΣΙΑ	48,9	66,1	19,5	-251,0
ΩΚΕΑΝΙΑ	4,4	2,9	1,7	1,0
ΣΥΝΟΛΟ	965,3	2.499,4	578,0	987,0

Πηγή: ΚΤΚ.

C: Φανερώνει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή, ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

Πίνακας Β.11 Άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό
(€ εκατομμύρια)

Οικονομική δραστηριότητα	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων			
	2008	2009	2010	2011
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	0,0	0,0	0,0	0,0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	0,0	-1,0	-11,8	3,0
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ, ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ, ΑΤΜΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ	C	C	C	C
ΝΕΡΟ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	0,0	0,0	0,0	0,0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	-100,0	-27,8	-3,3	C
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-1.755,6	-245,6	-498,5	-577,0
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	-135,1	-37,7	-521,7	58,0
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	-2,1	-0,5	1,1	-8,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	-18,7	-69,5	-16,6	-2,0
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	4,1	-6,9	-29,0	23,0
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	-1.333,5	42,8	60,3	21,0
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	-42,9	-150,0	37,4	C
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	C	C	C	0,0
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	0,0	C	C	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	-1.855,1	-275,6	-512,6	-608,0

Γεωγραφική / οικονομική ζώνη	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων			
	2008	2009	2010	2011
ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	-1.322,9	-566,3	-277,4	421,0
ΕΥ-25	-13,5	-446,8	170,6	640,0
ΕΥ-27	-63,1	-518,3	177,8	629,0
ΑΦΡΙΚΗ	-7,9	-43,4	-55,3	-469,0
ΑΜΕΡΙΚΗ	-316,7	398,1	-156,0	-606,0
ΑΣΙΑ	-172,2	-31,4	-7,6	-23,0
ΩΚΕΑΝΙΑ	-35,3	-32,6	-15,7	C
ΣΥΝΟΛΟ	-1.855,1	-275,6	-512,6	-608,0

Πηγή: ΚΤΚ.

C: Φανερώνει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή, ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

Πίνακας Β.12 Ετήσια διεθνής επενδυτική θέση: 2012 (προκαταρκτικά)
(€ εκατομμύρια)

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ			-15.683
ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			-10.491
Στο εξωτερικό			5.397
Συμμετοχές και επανεπενδυθέντα κέρδη			3.336
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (Λοιποί τομείς)			S
Λοιπά κεφάλαια			2.060
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (Λοιποί τομείς)			S
Στην Κύπρο			15.887
Συμμετοχές και επανεπενδυθέντα κέρδη			13.859
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			1.954
Μη NXI (Λοιποί τομείς)			11.905
Λοιπά κεφάλαια			2.028
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (Λοιποί τομείς)			S
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	18.143	3.472	14.671
Μετοχικοί τίτλοι	1.438	1.004	
Νομισματικές αρχές	0		
Γενική Κυβέρνηση	0		
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	C	278	
Λοιποί τομείς	S	726	
Χρεόγραφα	16.705	2.468	
Ομόλογα και γραμμάτια	16.444	2.412	
Νομισματικές αρχές	1.829	0	
Γενική Κυβέρνηση	0	2.095	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	12.043	172	
Λοιποί τομείς	2.572	145	
Μέσα χρηματαγοράς	261	56	
Νομισματικές αρχές	0	0	
Γενική Κυβέρνηση	0	0	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	256	36	
Λοιποί τομείς	5	20	
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ	667	716	-49
Νομισματικές αρχές	0	0	0
Γενική Κυβέρνηση	0	0	0
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	130	296	-165
Λοιποί τομείς	537	420	117
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	55.286	76.004	-20.718
Νομισματικές αρχές	977	7.494	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	943	7.494	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	34	0	
Γενική Κυβέρνηση	642	3.984	
Εμπορικές πιστώσεις	C	C	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	405	3.977	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	S	S	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	48.598	56.889	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	48.464	56.857	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	135	32	
Λοιποί τομείς	5.069	7.637	
Εμπορικές πιστώσεις	154	616	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	4.914	7.021	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	0	0	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	904		

Πηγή: ΚΤΚ.

NXI: Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.

C: Φανερώσει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή, ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

S: Φανερώσει εμπιστευτικότητα δεύτερου βαθμού (δηλαδή, το συγκεκριμένο πεδίο δεν είναι εμπιστευτικό πρώτου βαθμού αλλά δεν κοινοποιείται, προκειμένου να αποφευχθεί ο έμμεσος υπολογισμός ενός "εμπιστευτικού πρώτου βαθμού" πεδίου).

Πίνακας Β.13 Αφίξεις τουριστών και έσοδα από τουρισμό

Έτος	Μήνας	Αφίξεις τουριστών			Έσοδα από τουρισμό		
		Αριθμός τουριστών	% ποσοστιαία μεταβολή		Ευρώ (εκ.)	% ποσοστιαία μεταβολή	
			Προηγούμενο έτος	Συσσωρευμένη περ.		Προηγούμενο έτος	Συσσωρευμένη περ.
2009	Ιανουάριος	47.066	-7,1	-7,1	31,2	-11,6	-11,6
	Φεβρουάριος	56.626	-19,3	-14,2	36,3	-10,7	-11,1
	Μάρτιος	90.434	-16,4	-15,2	57,4	-14,7	-12,8
	Απρίλιος	181.395	-0,4	-8,6	107,4	-0,3	-7,5
	Μάιος	246.546	-9,2	-8,9	158,1	-17,4	-11,7
	Ιούνιος	260.931	-15,1	-10,8	175,4	-23,6	-15,8
	Ιούλιος	304.126	-11,2	-10,9	232,5	-14,8	-15,5
	Αύγουστος	291.583	-11,1	-11,0	234,8	-15,5	-15,5
	Σεπτέμβριος	276.178	-9,6	-10,7	200,2	-19,1	-16,1
	Οκτώβριος	230.431	-14,0	-11,1	156,3	-21,3	-16,7
	Νοέμβριος	89.670	-8,4	-11,0	61,0	-15,7	-16,7
	Δεκέμβριος	66.201	-8,2	-10,9	42,7	-17,2	-16,7
2010	Ιανουάριος	45.952	-2,4	-2,4	29,7	-4,8	-4,8
	Φεβρουάριος	55.250	-2,4	-2,4	33,9	-6,6	-5,8
	Μάρτιος	103.803	14,8	5,6	65,6	14,3	3,4
	Απρίλιος	139.658	-23,0	-8,2	89,0	-17,1	-6,1
	Μάιος	258.014	4,7	-3,1	164,8	4,2	-1,9
	Ιούνιος	275.280	5,5	-0,6	195,3	11,3	2,2
	Ιούλιος	306.106	0,7	-0,3	231,1	-0,6	1,4
	Αύγουστος	304.264	4,3	0,7	241,1	2,7	1,7
	Σεπτέμβριος	289.126	4,7	1,3	220,5	10,1	3,1
	Οκτώβριος	241.698	4,9	1,7	175,5	12,3	4,1
	Νοέμβριος	92.643	3,3	1,8	62,4	2,3	4,0
	Δεκέμβριος	61.199	-7,6	1,5	40,9	-4,2	3,8
2011	Ιανουάριος	44.442	-3,3	-3,3	29,8	0,3	0,3
	Φεβρουάριος	62.294	12,7	5,5	36,9	8,8	4,9
	Μάρτιος	98.964	-4,7	0,3	66,4	1,2	3,0
	Απρίλιος	199.762	43,0	17,6	136,7	53,6	23,6
	Μάιος	267.487	3,7	11,7	187,1	13,5	19,3
	Ιούνιος	300.817	9,3	10,9	220,0	12,6	17,0
	Ιούλιος	359.104	17,3	12,6	274,4	18,7	17,5
	Αύγουστος	337.013	10,8	12,2	267,0	10,7	16,0
	Σεπτέμβριος	304.260	5,2	11,1	235,8	6,9	14,4
	Οκτώβριος	259.863	7,5	10,6	188,8	7,6	13,6
	Νοέμβριος	92.878	0,3	10,2	64,8	3,8	13,2
	Δεκέμβριος	65.339	6,8	10,1	41,6	1,7	12,9
2012	Ιανουάριος	47.610	7,1	7,1	30,0	0,7	0,7
	Φεβρουάριος	55.420	-11,0	-3,5	32,3	-12,5	-6,6
	Μάρτιος ¹	94.300	-4,7	-4,1	62,5	-5,9	-6,2
	Απρίλιος	189.648	-5,1	-4,1	114,6	-16,2	-11,3
	Μάιος	276.781	3,5	-1,1	214,3	14,5	-0,7
	Ιούνιος	329.977	9,7	2,2	254,5	15,7	4,6
	Ιούλιος	371.453	3,4	2,6	301,5	9,9	6,1
	Αύγουστος	363.573	7,9	3,6	312,1	16,9	8,5
	Σεπτέμβριος	335.352	10,2	4,6	289,9	22,9	10,8
	Οκτώβριος	261.997	0,8	4,1	211,5	12,0	11,0
	Νοέμβριος	84.020	-9,5	3,6	62,8	-3,1	10,4
	Δεκέμβριος	54.772	-16,2	3,0	41,6	0,0	10,2
2013	Ιανουάριος ^{2,3}	42.286	-11,2	2,8	28,5	-5,0	-5,0
	Φεβρουάριος	42.327	-23,6	-17,9	32,7	1,2	-1,8
	Μάρτιος	92.620	-1,8	-10,2	n/a	n/a	n/a
	Απρίλιος	162.439	-14,3	-12,2	n/a	n/a	n/a

1. Τα στοιχεία για το Μάρτιο 2012 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

2. Τα στοιχεία για τις αφίξεις τον Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

3. Τα στοιχεία για τα έσοδα τον Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.14 Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε σταθερές τιμές αγοράς του 2005, μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης
(€ εκατομμύρια)

Έτος /Q	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Δημόσια κατανάλωση	Ιδιωτική κατανάλωση	Ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών
1997 Q1	2.335,2	388,2	1.574,2	607,9	851,9	1.087,0
1997 Q2	2.515,4	382,5	1.537,1	662,6	1.218,7	1.285,4
1997 Q3	2.558,1	383,3	1.521,5	382,8	1.530,4	1.259,9
1997 Q4	2.490,5	692,6	1.643,6	170,0	1.175,5	1.191,2
1998 Q1	2.415,3	434,8	1.690,4	559,2	902,0	1.171,1
1998 Q2	2.657,1	422,5	1.590,4	586,4	1.264,7	1.206,8
1998 Q3	2.707,7	462,0	1.601,4	375,7	1.530,2	1.261,5
1998 Q4	2.612,0	592,5	1.746,3	381,7	1.167,9	1.276,4
1999 Q1	2.529,9	459,5	1.746,8	524,2	905,9	1.106,4
1999 Q2	2.800,3	474,7	1.631,7	643,7	1.356,8	1.306,6
1999 Q3	2.815,4	479,0	1.618,1	275,6	1.726,6	1.283,9
1999 Q4	2.747,5	663,1	1.801,2	354,8	1.310,0	1.381,6
2000 Q1	2.685,5	419,9	1.861,7	602,2	1.044,5	1.242,8
2000 Q2	2.953,8	427,5	1.775,9	703,7	1.516,2	1.469,5
2000 Q3	2.956,4	480,5	1.730,7	311,3	1.876,9	1.442,9
2000 Q4	2.843,8	643,6	1.930,4	411,2	1.419,5	1.560,9
2001 Q1	2.786,7	459,5	2.040,0	549,2	1.106,4	1.368,5
2001 Q2	3.051,5	493,5	1.840,8	644,0	1.680,4	1.607,1
2001 Q3	3.115,6	526,4	1.674,7	524,8	1.991,1	1.601,3
2001 Q4	2.945,9	705,6	2.008,7	234,5	1.438,3	1.441,3
2002 Q1	2.849,8	513,1	2.005,2	682,0	1.017,3	1.367,8
2002 Q2	3.163,4	534,2	1.861,9	748,6	1.588,5	1.569,8
2002 Q3	3.118,2	566,0	1.793,7	430,0	1.870,8	1.542,3
2002 Q4	3.021,5	715,0	2.031,4	367,3	1.436,6	1.528,9
2003 Q1	2.906,0	539,0	2.026,0	782,3	931,2	1.372,4
2003 Q2	3.174,0	550,0	1.929,4	756,3	1.406,7	1.468,3
2003 Q3	3.174,1	561,3	1.822,0	395,9	1.963,2	1.568,4
2003 Q4	3.125,6	817,6	2.100,1	206,1	1.586,1	1.584,3
2004 Q1	3.019,7	503,6	2.135,9	648,6	1.221,7	1.490,0
2004 Q2	3.296,7	556,4	2.013,7	776,7	1.614,0	1.664,1
2004 Q3	3.309,5	568,1	2.009,7	469,6	1.918,3	1.656,2
2004 Q4	3.278,0	703,7	2.232,6	684,5	1.456,9	1.799,6
2005 Q1	3.162,2	505,5	2.231,2	785,6	1.251,5	1.611,6
2005 Q2	3.397,5	556,1	2.121,0	620,5	1.707,5	1.607,6
2005 Q3	3.439,3	518,3	2.036,9	565,8	2.048,0	1.729,7
2005 Q4	3.403,3	830,5	2.292,5	677,9	1.508,9	1.906,5
2006 Q1	3.295,3	563,5	2.314,7	804,6	1.370,6	1.758,1
2006 Q2	3.554,2	618,5	2.215,1	735,1	1.800,4	1.814,9
2006 Q3	3.565,3	593,2	2.147,7	474,8	2.198,8	1.849,3
2006 Q4	3.540,7	805,0	2.409,7	845,3	1.378,5	1.897,8
2007 Q1	3.445,9	577,2	2.486,9	898,9	1.354,8	1.871,9
2007 Q2	3.718,3	569,6	2.397,7	1.028,0	1.746,3	2.023,2
2007 Q3	3.759,3	614,9	2.372,6	558,3	2.378,7	2.165,2
2007 Q4	3.742,8	850,8	2.759,1	687,8	1.683,9	2.238,9
2008 Q1	3.615,6	567,8	2.728,2	1.077,0	1.418,0	2.175,5
2008 Q2	3.869,3	588,3	2.639,7	1.090,6	1.751,3	2.200,6
2008 Q3	3.888,7	745,9	2.635,3	794,6	2.234,8	2.522,0
2008 Q4	3.818,6	868,7	2.795,0	541,0	1.722,9	2.108,9
2009 Q1	3.638,8	619,4	2.560,8	842,9	1.440,8	1.825,1
2009 Q2	3.787,6	611,8	2.434,7	913,4	1.584,9	1.757,2
2009 Q3	3.781,6	640,7	2.406,1	882,9	1.795,3	1.943,5
2009 Q4	3.702,1	1.088,1	2.582,1	295,1	1.545,0	1.808,1
2010 Q1	3.629,6	652,2	2.530,0	857,3	1.395,4	1.805,4
2010 Q2	3.820,2	644,0	2.460,4	935,5	1.621,7	1.841,4
2010 Q3	3.864,9	654,2	2.448,9	947,0	1.792,0	1.977,2
2010 Q4	3.791,0	1.039,7	2.695,9	316,9	1.799,7	2.061,3
2011 Q1	3.690,1	634,2	2.622,1	960,7	1.381,5	1.908,3
2011 Q2	3.881,8	654,1	2.457,2	905,2	1.775,9	1.910,5
2011 Q3	3.852,5	698,3	2.432,4	787,2	1.918,5	1.983,9
2011 Q4	3.761,5	996,1	2.677,0	91,1	1.824,6	1.827,3
2012 Q1	3.631,3	642,2	2.593,9	709,5	1.380,1	1.694,4
2012 Q2	3.775,9	642,3	2.389,5	723,8	1.832,3	1.811,9
2012 Q3	3.776,3	650,4	2.339,3	654,4	2.021,2	1.889,0
2012 Q4	3.634,3	998,5	2.561,3	-68,3	1.827,8	1.685,0

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.15 Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε τρέχουσες τιμές αγοράς
(€ εκατομμύρια)

Έτος /Q	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Δημόσια κατανάλωση	Ιδιωτική κατανάλωση	Ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών
1997	Q1	1.779,0	273,0	1.247,2	476,7	934,3
	Q2	1.963,7	270,4	1.247,5	529,7	1.111,1
	Q3	2.006,4	275,7	1.246,6	283,0	1.098,3
	Q4	1.984,6	499,9	1.342,0	177,7	1.005,1
1998	Q1	1.890,4	316,2	1.360,8	447,0	1.015,2
	Q2	2.134,1	308,0	1.316,3	475,7	1.090,3
	Q3	2.199,5	337,9	1.338,5	301,8	1.321,5
	Q4	2.143,1	434,3	1.454,4	356,5	1.011,5
1999	Q1	2.051,2	342,5	1.445,6	441,1	790,4
	Q2	2.312,4	357,5	1.381,3	536,6	1.193,6
	Q3	2.336,3	360,8	1.383,1	213,1	1.530,2
	Q4	2.307,4	508,8	1.546,8	332,1	1.175,7
2000	Q1	2.242,3	327,6	1.596,3	509,3	959,0
	Q2	2.510,9	337,4	1.550,1	592,1	1.412,9
	Q3	2.525,7	388,7	1.498,4	250,2	1.756,5
	Q4	2.477,2	524,5	1.705,9	389,3	1.346,2
2001	Q1	2.408,1	381,5	1.800,4	459,8	1.063,0
	Q2	2.724,8	410,6	1.656,7	572,9	1.615,9
	Q3	2.766,8	436,8	1.491,8	462,4	1.900,2
	Q4	2.647,8	584,6	1.836,9	230,4	1.375,0
2002	Q1	2.514,7	431,5	1.805,9	611,6	972,9
	Q2	2.804,4	449,6	1.704,9	657,1	1.502,9
	Q3	2.797,2	483,3	1.646,6	380,4	1.759,7
	Q4	2.775,7	620,3	1.897,8	370,8	1.341,9
2003	Q1	2.678,4	490,1	1.909,5	704,0	872,3
	Q2	2.990,5	507,8	1.838,3	720,4	1.311,3
	Q3	2.983,3	530,2	1.709,2	382,9	1.843,1
	Q4	2.978,2	779,3	2.026,5	173,3	1.503,3
2004	Q1	2.879,7	479,6	2.028,9	609,7	1.169,8
	Q2	3.170,4	531,7	1.933,9	729,7	1.564,8
	Q3	3.221,0	545,7	1.933,1	461,1	1.881,0
	Q4	3.251,3	683,1	2.216,2	675,6	1.438,6
2005	Q1	3.115,7	503,0	2.185,4	761,9	1.243,3
	Q2	3.375,8	555,6	2.114,2	608,7	1.702,3
	Q3	3.443,3	517,9	2.037,7	572,7	2.046,2
	Q4	3.467,4	833,9	2.344,2	706,5	1.524,2
2006	Q1	3.348,3	579,5	2.334,7	818,8	1.396,1
	Q2	3.661,6	634,5	2.281,6	761,5	1.845,1
	Q3	3.698,0	612,0	2.216,7	494,7	2.264,0
	Q4	3.724,5	830,7	2.509,8	893,2	1.438,6
2007	Q1	3.631,5	607,5	2.565,9	938,8	1.427,1
	Q2	3.996,2	601,6	2.545,5	1.093,8	1.850,8
	Q3	4.091,6	651,8	2.536,4	608,4	2.538,9
	Q4	4.110,4	902,3	2.989,3	776,9	1.816,1
2008	Q1	4.015,8	627,2	2.946,7	1.192,8	1.569,6
	Q2	4.372,4	649,4	2.938,7	1.248,1	1.937,1
	Q3	4.415,5	836,4	2.962,5	894,4	2.474,1
	Q4	4.353,2	973,8	3.128,1	667,1	1.882,2
2009	Q1	4.061,3	717,6	2.795,1	942,2	1.557,7
	Q2	4.288,1	713,2	2.739,8	1.009,7	1.722,1
	Q3	4.259,4	733,4	2.696,2	958,6	1.937,2
	Q4	4.244,5	1.228,7	2.922,9	351,5	1.666,0
2010	Q1	4.130,6	754,4	2.826,9	953,5	1.530,5
	Q2	4.382,9	748,5	2.810,0	1.067,5	1.789,9
	Q3	4.461,1	768,5	2.817,1	1.081,6	1.951,9
	Q4	4.431,2	1.211,1	3.107,0	343,3	2.031,0
2011	Q1	4.278,6	758,7	3.009,4	1.058,4	1.570,2
	Q2	4.597,2	786,0	2.917,1	1.065,6	1.988,8
	Q3	4.585,5	850,7	2.895,4	923,1	2.134,3
	Q4	4.518,1	1.209,6	3.192,0	91,7	2.090,7
2012	Q1	4.290,9	786,2	3.058,7	765,5	1.604,7
	Q2	4.573,3	788,1	2.918,3	865,0	2.102,8
	Q3	4.614,1	798,0	2.866,1	813,4	2.301,7
	Q4	4.408,2	1.215,6	3.105,0	-103,4	2.127,6

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.16 Δείκτης κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου

Έτος / Μήνας	Όγκος	Μεταβολή κινητού μέσου 6 μηνών	% Μεταβολή		
			Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών	
2009	Ιανουάριος	111,2	123,9	2,7	1,3
	Φεβρουάριος	102,9	120,9	-5,2	0,2
	Μάρτιος	103,4	117,4	-5,8	-2,0
	Απρίλιος	115,8	116,6	-2,1	-2,8
	Μάιος	114,2	116,9	-7,0	-3,0
	Ιούνιος	117,7	110,9	-2,9	-3,4
	Ιούλιος	132,7	114,5	-2,6	-4,2
	Αύγουστος	116,6	116,7	-3,5	-3,9
	Σεπτέμβριος	116,7	119,0	-6,2	-4,0
	Οκτώβριος	116,4	119,1	-3,6	-4,3
	Νοέμβριος	108,3	118,1	-4,0	-3,8
	Δεκέμβριος	148,7	123,2	-3,2	-3,8
2010	Ιανουάριος	104,2	118,5	-6,3	-4,4
	Φεβρουάριος	98,4	115,5	-4,4	-4,5
	Μάρτιος	115,7	115,3	11,9	-1,8
	Απρίλιος	107,8	113,9	-6,9	-2,4
	Μάιος	113,4	114,7	-0,7	-1,8
	Ιούνιος	118,6	109,7	0,8	-1,1
	Ιούλιος	134,8	114,8	1,6	0,3
	Αύγουστος	118,3	118,1	1,5	1,2
	Σεπτέμβριος	116,7	118,3	0,0	-0,6
	Οκτώβριος	114,0	119,3	-2,1	0,2
	Νοέμβριος	112,6	119,2	4,0	0,9
	Δεκέμβριος	154,2	125,1	3,7	1,5
2011	Ιανουάριος	106,3	120,4	2,0	1,6
	Φεβρουάριος	100,6	117,4	2,2	1,7
	Μάρτιος	107,9	115,9	-6,7	0,6
	Απρίλιος	114,4	116,0	6,1	1,9
	Μάιος	113,5	116,2	0,1	1,3
	Ιούνιος	119,7	110,4	0,9	0,7
	Ιούλιος	130,5	114,4	-3,2	-0,3
	Αύγουστος	119,4	117,6	0,9	-0,5
	Σεπτέμβριος	118,0	119,3	1,1	0,8
	Οκτώβριος	113,5	119,1	-0,4	-0,2
	Νοέμβριος	109,7	118,5	-2,6	-0,6
	Δεκέμβριος	144,0	122,5	-6,6	-2,1
2012	Ιανουάριος	105,0	118,3	-1,2	-1,7
	Φεβρουάριος	101,4	115,3	0,8	-1,8
	Μάρτιος	104,2	113,0	-3,4	-2,6
	Απρίλιος	106,2	111,8	-7,2	-3,7
	Μάιος	109,2	111,7	-3,8	-3,9
	Ιούνιος	117,6	107,3	-1,8	-2,8
	Ιούλιος	121,4	110,0	-7,0	-3,9
	Αύγουστος	117,2	112,6	-1,8	-4,2
	Σεπτέμβριος	111,3	113,8	-5,7	-4,6
	Οκτώβριος	108,3	114,2	-4,6	-4,1
	Νοέμβριος	106,0	113,6	-3,4	-4,1
	Δεκέμβριος	136,0	116,7	-5,6	-4,7
2013	Ιανουάριος**	98,9	113,0	-5,8	-4,5
	Φεβρουάριος*	90,0	108,4	-11,2	-5,9
Ποσοστιαία μεταβολή ανά κατηγορία		Φεβρουάριος 2012/2011	Φεβρουάριος 2013/2012	Ιαν.-Φεβ. 2012/2011	Ιαν.-Φεβ. 2013/2012
Γενικός Δείκτης		0,8	-11,2	-0,2	-8,5
Γενικός Δείκτης εκτός των καυσίμων αυτοκινήτων		1,0	-9,8	-0,5	-7,1
Τρόφιμα - ποτά - καπνός (σε μη ειδικευμένα καταστήματα)		7,5	7,8	6,3	9,1
Άλλο λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα		-7,6	-33,6	-8,0	-30,5
Τρόφιμα - ποτά - καπνός (σε ειδικευμένα καταστήματα)		0,0	15,6	-3,5	17,5
Εδώδια προϊόντα		6,5	8,7	5,0	10,1
Μη εδώδια προϊόντα (εκτός των καυσίμων αυτοκινήτων)		-2,3	-22,1	-3,7	-18,0
Υφάσματα - ενδύματα - υποδήματα		-12,0	-6,8	-7,6	-9,7
Ηλεκτρικά είδη και επίπλα		11,8	-34,1	4,7	-25,9
Εξοπλισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών βιβλία και άλλα		-3,9	-15,1	-2,9	-11,4
Καύσιμα αυτοκινήτων σε ειδικευμένα καταστήματα		-1,5	-20,5	1,8	-18,4
Πηγή: ΣΥΚ.					
* Προκαταρκτικά στοιχεία.					
** Αναθεωρημένα στοιχεία.					

Πηγή: ΣΥΚ.

* Προκαταρκτικά στοιχεία.

** Αναθεωρημένα στοιχεία.

Πίνακας Β.17 Δείκτης κατασκευών

Έτος /	Μήνας	Πωλήσεις Τιμημένου (Όγκος)			Εγκεκριμένες Αδειες Οικοδομής (Όγκος)		
		Σύνολο (εκ.τόνοι)	% Μεταβολή		Εμβαδόν (τετρ.μέτρα)	% Μεταβολή	
			Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών		Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών
2009	Ιανουάριος	120.871	-22,81	-3,79	278.876	11,63	17,57
	Φεβρουάριος	122.367	-29,47	-7,78	273.892	-8,45	15,20
	Μάρτιος	123.823	-29,63	-14,79	255.578	-13,64	9,86
	Απρίλιος	117.392	-28,65	-20,00	234.397	-20,87	3,03
	Μάιος	132.204	-26,15	-23,44	254.844	-13,09	-5,44
	Ιούνιος	137.449	-20,39	-26,23	359.744	15,02	-5,14
	Ιούλιος	151.742	-24,48	-26,40	295.814	-10,18	-8,34
	Αύγουστος	48.329	-30,90	-26,18	176.594	-6,29	-8,10
	Σεπτέμβριος	126.657	-24,63	-25,27	276.027	-18,61	-9,19
	Οκτώβριος	128.881	-27,94	-25,19	203.278	-45,74	-14,76
	Νοέμβριος	122.260	-25,73	-25,10	263.849	-31,01	-18,24
	Δεκέμβριος	107.190	-21,00	-25,38	263.566	-19,63	-23,83
2010	Ιανουάριος	84.111	-30,41	-26,32	228.827	-17,95	-25,34
	Φεβρουάριος	99.354	-18,81	-24,93	335.783	22,60	-20,52
	Μάρτιος	135.848	9,71	-19,92	317.003	24,03	-14,85
	Απρίλιος	99.749	-15,03	-17,36	244.383	4,26	-5,69
	Μάιος	120.199	-9,08	-14,07	270.480	6,14	2,12
	Ιούνιος	130.944	-4,73	-11,13	254.982	-29,12	-0,35
	Ιούλιος	139.952	-7,77	-7,51	241.035	-18,52	-0,63
	Αύγουστος	49.809	3,06	-4,84	145.686	-17,50	-6,56
	Σεπτέμβριος	118.607	-6,36	-7,64	209.911	-23,95	-14,46
	Οκτώβριος	115.198	-10,62	-6,97	236.479	16,33	-13,26
	Νοέμβριος	133.159	8,91	-3,87	216.510	-17,94	-17,18
	Δεκέμβριος	108.128	0,88	-2,95	216.826	-17,73	-14,38
2011	Ιανουάριος	90.251	7,30	-0,37	167.251	-26,91	-15,54
	Φεβρουάριος	98.610	-0,75	-0,67	204.698	-39,04	-20,34
	Μάρτιος	117.715	-13,35	-2,15	266.707	-15,87	-18,84
	Απρίλιος	87.190	-12,59	-2,08	174.749	-28,49	-24,60
	Μάιος	119.817	-0,32	-3,83	180.822	-33,15	-27,05
	Ιούνιος	111.297	-15,00	-6,76	173.957	-31,78	-29,26
	Ιούλιος	112.965	-19,28	-10,81	186.807	-22,50	-28,61
	Αύγουστος	45.313	-9,03	-12,15	130.118	-10,69	-24,46
	Σεπτέμβριος	99.251	-16,32	-12,65	219.492	4,56	-21,99
	Οκτώβριος	96.675	-16,08	-13,25	180.757	-23,56	-21,10
	Νοέμβριος	92.959	-30,19	-18,79	153.763	-28,98	-19,91
	Δεκέμβριος	80.395	-25,65	-20,65	213.916	-1,34	-14,34
2012	Ιανουάριος	60.071	-33,44	-22,84	127.078	-24,02	-14,05
	Φεβρουάριος	65.372	-33,71	-25,49	141.435	-30,91	-17,20
	Μάρτιος	58.865	-49,99	-31,48	148.715	-44,24	-26,20
	Απρίλιος	68.304	-21,66	-32,92	106.275	-39,18	-28,52
	Μάιος	83.946	-29,94	-32,93	134.085	-25,85	-28,04
	Ιούνιος	72.496	-34,86	-34,54	124.830	-28,24	-33,02
	Ιούλιος	84.914	-24,83	-33,00	142.702	-23,61	-32,81
	Αύγουστος	34.748	-23,32	-32,14	97.744	-24,88	-32,23
	Σεπτέμβριος	63.198	-36,33	-29,21	116.257	-47,03	-32,28
	Οκτώβριος	73.426	-24,05	-29,49	126.546	-29,99	-30,77
	Νοέμβριος	69.252	-25,50	-28,73	143.762	-6,50	-28,05
	Δεκέμβριος	46.257	-42,46	-29,53	90.437	-57,72	-33,87
2013	Ιανουάριος	48.860	-18,66	-29,27	109.957	-13,47	-33,21
	Φεβρουάριος	42.615	-34,81	-30,55	164.902	16,59	-27,46
	Μάρτιος	47.907	-18,62	-27,74	n/a	n/a	n/a
	Απρίλιος	51.629	-24,41	-28,04	n/a	n/a	n/a

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.18 Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής - τομέας μεταποίησης

Έτος /	Μήνας	Δείκτης		Προηγούμενο έτος	% Μεταβολή	
		Μηνιαίος	Συσσωρευμένος		Κινητού μέσου 6 μηνών	Συσσωρευμένη Περίοδος
2009	Ιανουάριος	88,30	88,30	-9,06	-0,15	-9,06
	Φεβρουάριος	91,80	90,05	-9,02	-1,05	-9,04
	Μάρτιος	95,30	91,80	-10,68	-3,86	-9,62
	Απρίλιος	94,20	92,40	-12,62	-6,47	-10,40
	Μάιος	101,60	94,24	-14,48	-8,92	-11,31
	Ιούνιος	105,50	96,12	-9,98	-11,07	-11,07
	Ιούλιος	115,40	98,87	-9,70	-11,10	-10,85
	Αύγουστος	63,20	94,41	-11,24	-11,44	-10,88
	Σεπτέμβριος	102,40	95,30	-10,80	-11,45	-10,87
	Οκτώβριος	99,10	95,68	-13,53	-11,62	-11,15
	Νοέμβριος	100,30	96,10	-10,21	-10,86	-11,06
	Δεκέμβριος	98,90	96,33	-12,56	-11,31	-11,19
2010	Ιανουάριος	80,50	80,50	-8,83	-11,29	-8,83
	Φεβρουάριος	83,80	82,15	-8,71	-10,93	-8,77
	Μάρτιος	100,50	88,27	5,46	-8,41	-3,85
	Απρίλιος	87,60	88,10	-7,01	-7,20	-4,65
	Μάιος	99,40	90,36	-2,17	-5,75	-4,12
	Ιούνιος	104,40	92,70	-1,04	-3,55	-3,55
	Ιούλιος	108,30	94,93	-6,15	-3,28	-3,99
	Αύγουστος	63,30	90,98	0,16	-2,03	-3,64
	Σεπτέμβριος	100,30	92,01	-2,05	-3,26	-3,45
	Οκτώβριος	93,30	92,14	-5,85	-3,10	-3,70
	Νοέμβριος	98,30	92,70	-1,99	-3,07	-3,54
	Δεκέμβριος	98,40	93,18	-0,51	-3,00	-3,28
2011	Ιανουάριος	74,80	74,80	-7,08	-2,94	-6,83
	Φεβρουάριος	82,90	78,85	-1,07	-3,01	-4,02
	Μάρτιος	91,80	83,17	-8,66	-4,19	-5,78
	Απρίλιος	82,50	83,00	-5,82	-4,15	-5,79
	Μάιος	97,60	85,92	-1,81	-4,12	-4,91
	Ιούνιος	96,60	87,70	-7,47	-5,39	-5,39
	Ιούλιος	93,90	88,59	-13,30	-6,63	-6,68
	Αύγουστος	60,40	85,06	-4,58	-7,22	-6,50
	Σεπτέμβριος	90,90	85,71	-9,37	-7,35	-6,85
	Οκτώβριος	85,40	85,68	-8,47	-7,77	-7,01
	Νοέμβριος	86,40	85,75	-12,11	-9,56	-7,50
	Δεκέμβριος	84,60	85,65	-14,02	-10,73	-8,08
2012	Ιανουάριος	67,70	67,70	-9,49	-10,03	-9,49
	Φεβρουάριος	76,20	71,95	-8,08	-10,36	-8,75
	Μάρτιος	77,50	73,80	-15,58	-11,44	-11,26
	Απρίλιος	75,30	74,18	-8,73	-11,54	-10,63
	Μάιος	88,00	76,94	-9,84	-11,12	-10,45
	Ιούνιος	84,40	78,18	-12,63	-10,85	-10,85
	Ιούλιος	86,70	79,40	-7,67	-10,49	-10,37
	Αύγουστος	57,60	76,68	-4,64	-10,20	-9,86
	Σεπτέμβριος	76,60	76,67	-15,73	-10,21	-10,55
	Οκτώβριος	79,10	76,91	-7,38	-9,98	-10,24
	Νοέμβριος	78,00	77,01	-9,72	-9,97	-10,19
	Δεκέμβριος	70,20	76,44	-17,02	-10,65	-10,75
2013	Ιανουάριος	64,70	64,70	-4,43	-10,35	-4,43
	Φεβρουάριος	65,60	65,15	-13,91	-11,60	-9,45
Ποσοστά μεταβολή ανά κατηγορία			Φεβρουάριος 2012/2011	Φεβρουάριος 2013/2012	Ιαν.-Φεβρ. 2012/2011	Ιαν.- Φεβρ. 2013/2012
Γενικός Δείκτης			-8,1	-13,9	-8,8	-9,5
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού			-4,3	-9,4	-4,1	-5,4
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ένδυσης και δερμάτινων ειδών			-12,8	-30,8	-23,8	-27,5
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό εκτός από έπιπλα			7,7	-27,7	1,0	-27,4
Κατασκευή χαρτίου και προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις			-12,7	-6,1	-9,9	-1,0
Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου, χημικών ουσιών και προϊόντων και φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων			4,7	11,2	4,3	17,7
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες			-14,8	-9,5	-16,2	-4,9
Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων			-29,0	-22,1	-27,1	-20,6
Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων			-8,7	-29,6	-10,7	-24,1
Κατασκευή ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού			-40,5	-36,4	-41,9	-23,9
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού			6,2	-24,8	0,9	-19,6
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και λοιπού εξοπλισμού μεταφορών			11,2	-4,7	-1,4	-5,0
Κατασκευή επίπλων, άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες και επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού			6,6	-26,9	0,3	-23,1

Πηγή: ΣΥΚ.

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.19 Δείκτες αγοράς εργασίας με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ)

	2011				2012			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Εργατικό δυναμικό	431.975	433.522	429.257	433.907	434.236	439.954	442.483	445.744
Απασχόληση	399.639	402.158	395.938	395.122	386.069	390.213	389.046	389.094
Κατά τύπο απασχόλησης:								
Πλήρης απασχόληση	356.357	361.575	357.935	354.355	343.664	349.443	351.162	343.471
Μερική απασχόληση	43.282	40.582	38.003	40.767	42.405	40.769	37.884	45.623
Κατά κλάδο απασχόλησης:								
Γεωργία	17.009	16.051	18.486	13.073	11.420	10.905	10.953	11.997
Βιομηχανία	83.767	83.451	83.589	82.067	80.012	78.366	77.610	77.522
Υπηρεσίες	298.863	302.656	297.503	299.982	294.637	300.942	300.483	299.575
Υπάλληλοι	325.751	329.526	325.479	326.224	319.173	326.697	326.980	323.530
Άνεργοι	32.336	31.365	33.319	38.785	48.166	49.742	53.437	56.650
Ανεργία κατά διάρκεια:								
Κάτω από 12 μήνες	26.775	26.073	25.462	28.894	36.363	35.593	36.258	37.182
12 μήνες και πάνω	5.562	5.293	7.856	9.531	11.803	14.149	17.180	19.466
Συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό (% του πληθυσμού)								
Σύνολο	64,4	64,1	63,2	63,2	63,2	63,3	63,5	63,6
Άνδρες	71,4	71,1	70,4	70,0	70,2	70,5	71,0	70,8
Γυναίκες	58,1	57,9	56,7	57,1	56,9	56,9	56,8	57,2
Απασχόληση (% του πληθυσμού)								
Σύνολο	59,6	59,5	58,3	57,6	56,2	56,2	55,8	55,5
Άνδρες	66,1	65,8	65,0	63,2	61,7	62,0	62,3	61,5
Γυναίκες	53,7	53,8	52,2	52,5	51,3	51,0	50,1	50,2
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)								
Σύνολο	7,5	7,2	7,8	8,9	11,1	11,3	12,1	12,7
Άνδρες	7,4	7,5	7,6	9,8	12,2	12,1	12,3	13,2
Γυναίκες	7,6	7,0	7,9	8,0	9,8	10,4	11,8	12,2

Πηγή: ΣΥΚ.

Τεχνικές Σημειώσεις

Ενότητα Α

(Α) Εγχώρια νομισματικά μεγέθη

Όλα τα νομισματικά μεγέθη αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ.

Από την 1η Ιουλίου του 2008, έχει τεθεί σε ισχύ η νέα “περί Ορισμού της Έννοιας του “κατοίκου Κύπρου” για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008”. Ως αποτέλεσμα, τα Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα προχώρησαν σε ανακατάταξη μεγάλου αριθμού οργανισμών ή επιχειρήσεων πελατών τους χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο, γνωστών ως “Brass Plates”, από τον τομέα των “μη κατοίκων” στον τομέα των “κατοίκων Κύπρου”. Η επίδραση της εν λόγω ανακατάταξης εξαιρείται από τις νομισματικές και χρηματοπιστωτικές στατιστικές σειρές της ενότητας Α’ στην παρούσα έκδοση, δηλαδή οι αναφορές σε εγχώρια στοιχεία ή κατοίκους Κύπρου είναι εξαιρουμένων των οργανισμών ή επιχειρήσεων χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο. Για σκοπούς ομαλοποίησης και συγκρισιμότητας των χρονοσειρών τα νομισματικά στοιχεία έχουν τύχει περαιτέρω επεξεργασίας από το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών της ΚΤΚ.

Ο υπολογισμός των ετήσιων ποσοστιαίων μεταβολών γίνεται με βάση τη μεθοδολογία που ακολουθείται από την ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεγέθυνσης των νομισματικών μεγεθών υπολογίζεται με βάση τις μηνιαίες μεταβολές προσαρμοσμένες ως προς τις αναταξινόμήσεις και αναπροσαρμογές αξίας ώστε να αντικατοπτρίζει τις αυξομειώσεις που οφείλονται σε καθαρές πράξεις.

Η προαναφερόμενη μεθοδολογία υιοθετήθηκε από την έκδοση Δεκεμβρίου 2009. Σε προηγούμενες εκδόσεις του Οικονομικού Δελτίου ο ρυθμός μεγέθυνσης των

νομισματικών μεταβλητών υπολογιζόταν ως η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των υπολοίπων στο τέλος στο τέλος της περιόδου. Λεπτομέρειες της μεθοδολογίας παρέχονται στην έκδοση των Νομισματικών και Χρηματοοικονομικών Στατιστικών του Τμήματος Στατιστικής, η οποία είναι διαθέσιμη στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

Τα νομισματικά μεγέθη δεν προσαρμόζονται ως προς τις συναλλαγματικές αξίες.

(Β) Ισοζύγιο πληρωμών

Το υφιστάμενο σύστημα συλλογής και καταρτισμού στατιστικών στοιχείων βασίζεται στη μεθοδολογία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («BPM5»), η οποία έχει υιοθετηθεί και από την ΕΕ, καθώς και σε επιπρόσθετες προδιαγραφές και βαθμό ανάλυσης που απαιτεί τόσο η Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ («Eurostat») όσο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ»).

Όπως και στα νομισματικά μεγέθη, από την 1η Ιουλίου 2008 έχει τεθεί σε ισχύ η νέα «περί Ορισμού της Έννοιας του «κατοίκου Κύπρου» για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008». Αποτέλεσμα της αλλαγής αυτής είναι ο αριθμός οργανισμών ή επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής που έχουν συσταθεί ή εγγραφεί στην Κύπρο χωρίς να διατηρούν φυσική παρουσία, να θεωρούνται πλέον «κάτοικοι Κύπρου».

Το Τμήμα Στατιστικής της ΚΤΚ δημοσιεύει στοιχεία προσαρμοσμένα για τις συναλλαγές οντοτήτων χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο (δηλαδή οι οντότητες αυτές δε θεωρούνται «κάτοικοι Κύπρου» στα εν λόγω στοιχεία). Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται στο Οικονομικό Δελτίο για σκοπούς ανάλυσης του ισοζυγίου πληρωμών.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη μεθοδολογία
καταρτισμού των στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών
είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

